

west • vlaanderen werkt

Logiescapaciteit in West-Vlaanderen
Grondwaterbeleid
Werkgelegenheid en Euro
Weens Koopverdrag
Milieueffectenrapportering
en decretale milieuaudit
Stora
Voedingssector

WVES

3. 1998
40ste jaargang
tweemaandelijks uitgave
verschijnt niet in
juli en augustus

Uitwisseling van informatie, ervaring en knowhow tussen grote en kleine ondernemingen

In praktijkgerichte workshops van een tiental personen wordt door KMO-managers en deskundigen van grote bedrijven van gedachten gewisseld rond actuele bedrijfsuitdagingen. Wij stippen hieronder uit het gevarieerde aanbod van onze vier deelprogramma's enkele onderwerpen aan, waarrond het debat kan gevoerd worden. Deze informele en ongedwongen debatten leveren unieke informatie op die u toelaten uw beleid te optimaliseren in :

TECHNOLOGIE

- ◇ *Strategische innovaties in product en proces*
- ◇ *Procestechologie en flexibiliteit*
- ◇ *Informatietechnologie en telematica*

EXPORT

- ◇ *Starten en groeien met export*
- ◇ *Marketing- en verkoopplannen bij export*
- ◇ *Exporteren binnen de Europese Unie of naar nieuwe markten?*

MILIEU

- ◇ *Afvalpreventie en verpakkingsafval*
- ◇ *Opslag van gevaarlijke stoffen en bodemverontreiniging*
- ◇ *Beperking van waterverbruikskosten*

FINANCIËN

- ◇ *Financiële planning op korte, middellange en lange termijn*
- ◇ *Overnames en opvolgingsplanning*
- ◇ *De Euro: betalen met gelijke munt*

Link is een initiatief van de GOM West-Vlaanderen in samenwerking met :

- *BANK BRUSSEL LAMBERT* • *BANK VAN ROESELARE* • *BEKAERT* • *BEKAERT TEXTILES*
- *DAIKIN EUROPE* • *DECEUNINCK PLASTICS INDUSTRIES* • *ERTA*
- *GENENCOR INTERNATIONAL* • *GENERALE BANK* • *KREDIETBANK*
- *LEVI STRAUSS* • *LIEVENS & C° BELASTINGSCONSULENTEN* • *LVD*
- *NEW HOLLAND* • *PHILIPS* • *PICANOL* • *SIEMENS* • *VANDEMOORTELE*
- *VAN DE WIELE*

Voor meer informatie en een volledige folder kunt u steeds terecht bij :

GOM - West-Vlaanderen
Luc Vermandere
Pascal Walrave
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek/Brugge

Tel : 050/36 71 00
Fax: 050/36 31 86
E-mail: gom@gomwvl.be

118

Redactioneel

GOM - West-Vlaanderen dringt aan op herziening van het grondwaterbeleid

123

Werkgelegenheid en Euro: uitdagingen en mythen

Herman Van Rompuy

128

Evolutie van de logiescapaciteit in West-Vlaanderen

Vicky Handsaeme

140

Het Weens Koopverdrag

Pascal Walrave

145

Milieueffectenrapportering en decretale milieu-audit: twee bijkomende milieuverplichtingen voor tal van Vlaamse ondernemingen

Johan Lammerant

149

Stora, wereldleverancier van woudproducten

Walter Falley

153

De Belgische voedingsindustrie: een dynamische industrietak

Hedwig van Reckem

Gom-info:

Promotie van de Vlaamse toeleveringsbedrijven

(Zie middenkatern)

158

Tabel:

Evolutie van het aantal private huishoudens naar grootte van het huishouden in 1990 en 1997

162

Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen, toestand juni 1998

165

Kort genoteerd

169

Spectrum

Op weg naar economische vernieuwing in West-Vlaanderen

WPS bouwt autodistributiecentrum in Zeebrugge

J.M. Huber vestigt zich in Oostende

CalComp kiest voor Brugge

WVEM in 1997

De West-Vlaamse Intercommunales in 1997

Bekaert in joint venture voor gesputterde films

Sterke omzetstijging voor L & H Deceuninck breidt uit

Barco neemt Beacon over Leiedal in 1997

West-Flanders Investment Guide Tevewest in 1997

Imewo in 1997

Aero Groundservices operationeel Interregio 1998

Bedrijvenpark Luchthaven Oostende Vernieuwd treinaanbod

A17 en N50: eindelijk voltooid

Doelstelling 5b en Retex

GOM overlegt met parlementairen

GOM -charter 99 Milieuverklaring

Milieudag voor de textielindustrie

N32 verder gemoderniseerd

Nieuwe melasse-terminal te Zeebrugge

Overstromingsgevaar Devebeek uitgeschakeld

Tsjechië: een beloftevolle markt

Milieudag voor de hout- en meubel-industrie

183

Technologietransfer

186

Fiscale Focus:

Bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

187

Voordrachten

188

Publicaties

Wes/Gom - West-Vlaanderen

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur

Beschermcomité

P. Breyne
gouverneur,
voorzitter algemene vergadering WES
prof. em. dr. O. Vanneste,
eregouverneur,
voorzitter raad van beheer WES
De heren G. Defreyne, J. Durnez,
G. Naeyaert, F. Peuteman,
mevrouw M.C. Van der Stichele-De Jaegere
de heer W. Vens
leden van de bestendige deputatie

Redactiecomité

A. Calus, P. Claeirhout, G. Declercq, P. Delafontaine,
P. Kerckaert, P. Meurrens, J. Pattyn, J. Theys,
P. Van den Avenne, N. Vanhove

Redactiesecretaris

B. De Proost

Redactiesecretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever

N. Vanhove
Krakkestraat 3, 8200 St.-Andries (Brugge)

**Westvlaams
Economisch
Studiebureau vzw**
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
050/36 71 36
fax 050/36 31 86
Postrekening
000-0125243-16
BTW
408 382 668
e-mail info@wes.be

Abonnement 1998
650 BEF (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening
000-0125243-16
WES
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Goekint Graphics,
Oostende
Foto kft
Jean Godecharle,
Brugge

GOM – West-Vlaanderen dringt aan op herziening van het grondwaterbeleid

De voorbije maanden werd de GOM - West-Vlaanderen geregeld benaderd door bedrijven die problemen hadden met de wijze waarop hun grondwaterwinningsaanvraag werd behandeld. Vooral het door AMINAL Water gevoerde beleid met betrekking tot grondwaterwinningen uit de paleozoïsche sokkel werd daarbij in vraag gesteld.

Een eerste geformuleerd bezwaar betreft het door de provincies Oost- en West-Vlaanderen ingevoerde moratorium op nieuwe diepe grondwaterwinningen waardoor voor nieuwe bedrijfsvestigingen in beide provincies in principe sokkelwater als waterbevoorradsingsbron niet meer kan aangewend worden.

Een tweede kritiek blijkt de behandeling van aanvragen voor grondwaterwinningen categorie B ($>96 \text{ m}^3/\text{dag}$ of $>30.000 \text{ m}^3/\text{jaar}$) die thans 1,5 tot 2 jaar kan aanslepen, dit terwijl overeenkomstig het grondwaterdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten de Bestendige Deputatie normaal binnen de vijf maanden na ontvangst van de vergunningsaanvraag een beslissing zou moeten bekendmaken. Daarenboven worden bij hernieuwing van vergunningen voor een bestaande grondwaterwinning veelal vergunningen verleend voor een periode van slechts één tot twee jaar. Bedrijven blijven aldus continu in de onzekerheid omtrent hun waterbevoorradsingsmogelijkheden via sokkelwater. Omwille van de kwalitatieve eigenschappen is dit grondwater echter voor veel bedrijven een belangrijke grondstof waarvoor zich niet direct economisch haalbare alternatieven aanbieden. Het sokkelwater is bovendien een zeer milieuvriendelijke grondstof omdat het gebruik ervan voor de meeste procestoepassingen geen voorbehandeling vereist zodat ook geen chemicaliën hoeven toegevoegd die later het afvalwater supplementair belasten.

Verder blijkt bij vergunningsverlenging doorgaans slechts een gedeelte van het door de bedrijven gevraagde debiet vergund te worden en worden bedrijven (weliswaar vaak terecht) verplicht om het gebruik van alternatieve waterbronnen te "onderzoeken". In de meeste gevallen betreft het enige potentieel bruikbare alternatief daarbij het inschakelen van leidingwater. Dit leidingwater vereist wel voor de meeste industriële toepassingen als proceswater een (dure en milieuonvriendelijke) voorbehandeling (ontharding, chloor-verwijdering) supplementair op de hoge kostprijs voor het leidingwater zelf.

De GOM - West-Vlaanderen is zich terdege bewust van de kwantitatieve en kwalitatieve problemen die zich stellen met betrekking tot de diepe grondwaterwinningen uit de Paleozoïsche sokkel en heeft in het verleden steeds gepleit voor een duurzaam gebruik van deze voor de West-Vlaamse industrie economisch en

ecologisch belangrijke grondstof. In 1991 werd in het redactioneel van dit tijdschrift reeds aandacht gevraagd voor de waterbevoorradingsproblematiek van de West-Vlaamse industrie. De problemen die toen werden aangekaart betroffen :

- *de reeds jaren aanhoudende overexploitatie van de kostbare diepere grondwaterlagen uit de paleozoïsche sokkel waardoor naast aanzienlijke dalingen van het grondwaterpeil ook de kwaliteit van deze grondwaterlaag in toenemende mate wordt bedreigd;*
- *de toenemende aanrijking van de ondiepe grondwaterlagen met nutriënten afkomstig van de overbemesting waardoor deze grondwaterlagen met doorgaans beperkt debiet veelal ook uit kwalitatief oogpunt geen alternatief bieden voor kwaliteitsvereisende toepassingen in het bedrijfsleven;*
- *de stijgende kostprijs voor het leidingwater waardoor uit economisch oogpunt dit leidingwater in verschillende sectoren niet als alternatief in aanmerking komt.*

Toen ook werden de bedrijven opgeroepen om hun verantwoordelijkheid op te nemen om een rationeel waterverbruik na te streven en waar mogelijk besparingen en recyclage van water door te voeren. Uit hoofde van de bescherming van de kwaliteit van de oppervlaktewaters en van de ondiepe grondwaterlagen werd er voor de provincie West-Vlaanderen tevens aangedrongen op een versnelde aanpak van de mestproblematiek en de realisatie van mestverwerking in overschotgebieden.

Nu meer dan zeven jaar later blijft de problematiek even zorgwekkend, spijs het feit dat vanuit diverse bedrijven reeds talrijke initiatieven werden genomen naar waterbesparing en waterrecyclage toe.

Daarom blijft de GOM - West-Vlaanderen ook nu aandringen op een beleid dat moet gebaseerd zijn op het voorhouden van deze grondwaterlaag voor toepassingen die hoge waterkwaliteitseisen stellen evenals op het tegengaan van verspillingen.

Toch is het niet langer aanvaardbaar dat juist bedrijven die op een correcte manier zich in regel pogen te stellen "slachtoffer" worden van het huidig gevoerde vergunningenbeleid. Veelal betreft het immers bedrijven die reeds inspanningen leveren om hun waterverbruik te minimaliseren en die reeds gebruikmaken van alternatieve waterbevoorradingsmogelijkheden (recyclage gezuiverd afvalwater,

regenwater, ondiep grondwater en/of leidingwater). Dit beleid hypothekeert immers op termijn de ontwikkelingsmogelijkheden en groei van dynamische bedrijven uit de regio. Dit is vooral betreurenswaardig omdat nog algemeen op beleidsniveau gesteld wordt dat er talrijke "zwartboorders" operationeel zijn en deze illegale waterwinningen weinig effectief worden opgespoord. Daarenboven betalen deze zwartboorders geen grondwaterheffingen en zijn het precies deze exploitanten die ongestoord sokkelwater verspillen en geen saneringsmaatregelen invoeren noch het gebruik beperken tot toepassingen die kwalitatieve hoge eisen stellen aan het watergebruik.

Om op termijn waterbevoorrading voor hoogwaardige toepassingen via sokkelwater te kunnen blijven garanderen is in eerste instantie een handhavingsbeleid vereist. Dit handhavingsbeleid moet gebaseerd zijn op een strikte controle van de verleende vergunningen maar dient prioritair gericht te zijn op een hardere aanpak van de nog talrijke illegale grondwaterwinningen die deze waterlaag verder uitputten.

Tegelijk mag echter de economische draagkracht van de regio niet ondermijnd worden. Daarom vraagt de GOM - West-Vlaanderen om het toegepaste moratorium op nieuwe grondwaterwinningen in de provincie op te heffen. Vasthouden aan een moratorium en het systematisch weigeren van nieuwe vergunningen biedt voor bedrijven, die voor hun activiteiten sokkelwaterkwaliteiten nodig hebben, als enig economisch haalbaar alternatief het uitwijken naar Henegouwen of Noord-Frankrijk waar voorlopig wel probleemloos uit dezelfde grondwatervoorraden kan geput worden. En dit terwijl juist nieuwe investeringen normaliter gebruikmaken van de best beschikbare technologieën waarbij maximaal rekening wordt gehouden met een zuinig verbruik van grondstoffen (inclusief water) en met een minimale belasting naar het milieu toe. Op termijn dreigt de provincie West-Vlaanderen op die manier dynamische en innovatieve bedrijven te verliezen.

Om de bedrijven voldoende rechtszekerheid te bieden pleit de GOM - West-Vlaanderen tevens voor een snelle afhandeling van de vergunningsaanvragen en voor langere vergunningstermijnen. Dynamische bedrijven mogen daarenboven in hun ontwikkeling niet afgeremd worden wanneer zij effectief waterbesparingsmogelijkheden toepassen. Bij het verlenen van vergunningen en vooral bij toekenning van vergunde debieten kan uitgegaan worden van de best beschikbare technieken, voor zover voldoende wetenschappelijke onderbouwing hiervan voor de diverse (sub)sectoren effectief beschikbaar is. Een uitbreiding van debieten in functie van capaciteitsuitbreidingen van bedrijven moet aldus mogelijk blijven wanneer

kan worden aangetoond dat het verbruik per productie-eenheid beperkt blijft, dat voldoende saneringsmaatregelen worden toegepast en dat het water slechts gebruikt wordt voor kwaliteitsvereisende toepassingen.

De GOM - West-Vlaanderen dringt verder aan op een betere informatieverstrekking en sensibilisering naar het bedrijfsleven toe inzake rationeel watergebruik en op een actieve begeleiding van bedrijven terzake. Middelen hiertoe moeten kunnen vrijgemaakt worden uit de geïnde grondwaterheffingen. Voor het creëren van een gunstig ondernemingsklimaat is het van belang, zonder een duurzaam beleid te willen ondergraven, om bedrijven op een constructieve en bedrijfsvriendelijke manier te benaderen. Dit houdt naast een betere informatieverstrekking en begeleiding van de bedrijven ook in dat bij een eventuele afbouw van het vergunde debiet, overgangstermijnen worden verleend die het bedrijf voldoende tijd geven om alternatieven te onderzoeken zowel op technologisch en procesmatig als op economisch en ecologisch gebied. Ook is het noodzakelijk dat van overheidswege effectief rekening wordt gehouden met de resultaten van uitgevoerde onderzoeken in plaats van a priori beperkingen in te bouwen. Uit die optiek lijkt het aangewezen dat bij de vergunningsbeslissing naast het grondstofaspect ook rekening wordt gehouden met technologische, economische en ecologische aspecten. Bij de adviesprocedure zouden hiertoe naast AMINAL Water ook nog andere instellingen kunnen betrokken worden (bijvoorbeeld de bevoegde diensten van ANRE, Vito, GOM, ...).

Het lijkt daarenboven gewettigd om de grondwaterwinningsvergunning te integreren in de milieuvergunning teneinde de vergunningssituatie van de bedrijven te vereenvoudigen.

Verder wetenschappelijk onderzoek naar de effectieve draagkracht van de sokkel blijkt sowieso nodig om het grondwaterbeleid ook wetenschappelijk en niet louter gevoelsmatig te onderbouwen. Er zijn immers nog steeds onvoldoende gegevens bekend omtrent de aanvoer en de doorstroming van het sokkelwater en van de reële capaciteit van deze grondwaterlaag. Evenzeer is er nood aan een uniform grensoverschrijdend beleid terzake en uitwisseling van gegevens met de aangrenzende provincies (Oost-Vlaanderen en Henegouwen) en met Noord-Frankrijk omdat ook hier grootschalige waterwinningsmogelijkheden de waterbevoorradingsmogelijkheden beïnvloeden.

Tenslotte mag het grondwaterbeleid niet losgekoppeld worden van het afvalwaterbeleid.

Dit afvalwaterbeleid moedigt thans een zuinig gebruik van grondwater en een hergebruik van afvalwater niet aan. Hergebruik van gezuiverd afvalwater geeft immers aanleiding tot verhoogde concentraties in het uiteindelijk te lozen effluent waardoor bedrijven de kans lopen niet langer in regel te zijn met de opgelegde lozingsnormen. De oplossing die zich hier aanbiedt bestaat in het opleggen van vergunningsvoorwaarden die georiënteerd worden naar totaal geloosde vuilvrachten en niet langer naar effectief gemeten concentraties in de afvalwaterstromen.

Tot besluit vraagt de GOM - West-Vlaanderen, op basis van de hoger aangehaalde argumenten, om het grondwaterbeleid en het vergunningenbeleid terzake in de Provincie West-Vlaanderen opnieuw ter discussie te stellen waarbij moet uitgegaan worden van zowel economische als ecologische en juridische benaderingen van de problematiek. Ook een integrale benadering van het waterbeleid dient daarbij vooropgesteld te worden. Het is wenselijk dat bij dit overleg naast de betrokken overheidsinstellingen ook de voornaamste industriële sectoren die gebruikmaken van sokkelwater uitgenodigd worden. De GOM is vragende partij om op een constructieve manier mee te werken aan de uitbouw van dit beleid.

Werkgelegenheid en Euro: uitdagingen en mythen ⁽¹⁾

Herman Van Rompuy
*vice-eerste minister
 en minister van Begroting*

Inleiding

De Euro is in de eerste plaats een politiek project, maar het sociaal economisch belang is evenwel niet te onderschatten.

De Euro : politiek

Het politiek karakter van EMU en Euro komt voort uit het feit dat zij in het verlengde liggen van de vorige stappen in de Europese eenmaking. Op haar beurt was hiervoor het dieperliggend motief de vrede in Europa. De Europese burgeroorlogen hadden in deze eeuw immers reeds meer dan 100 miljoen doden opgeleverd. Door de economieën van de Europese landen steeds meer van mekaar afhankelijk te maken werd oorlogvoering door één land praktisch onmogelijk. De economische onderbouw van de vredesgedachte gaf gestalte aan de EGKS, de EEG, de open binnenmarkt "1992" en tenslotte de EMU en de Euro.

De Euro : economisch

Het economisch gevolg van deze optie voor de EMU is zeer groot. Het afschaffen van de tolgrenzen tussen de Lid-Staten zelf en het verwijderen van alle mogelijke handelsbelemmerende gebods- en verbodsbepalingen vroegen naar het afschaffen van de ultieme hinder: de wisselkoers. Het wegvallen van deze onzekerheid en de transactiekosten die ermee gepaard gaan scheppen een vrije ruimte voor handel, kapitaalverkeer, personenmobiliteit die haast even groot is als deze van de Verenigde Staten. Het bestaan van verschillende valuta is bovendien een nog grotere belemmering voor onze KMO, die naast financiële nadelen ook de wisselkoers zien als een psychologische hinder voor

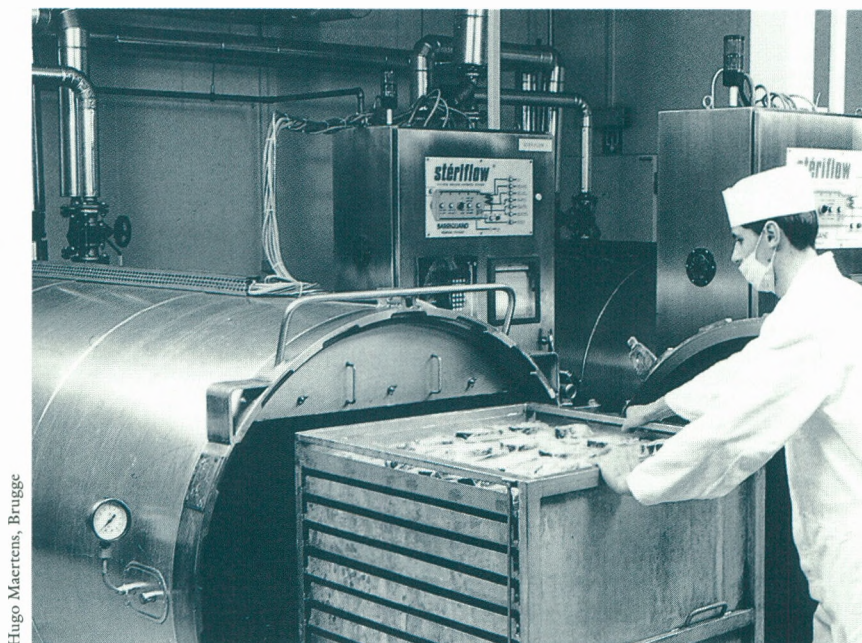
handels- en investeringsrelaties. Dat zal natuurlijk de mededinging versterken maar langs die weg ook de globale welvaart. Vrijhandel verhoogt immers globaal die welvaart. De indruk kan evenwel ontstaan dat vooral het aspect concurrentie zichtbaar wordt en veel minder het resultaat ervan voor de levensstandaard. Dat is zeker het geval met prijsdalingen, onder meer voor de verbruiker die het gevolg zijn van meer concurrentie, naast die andere grote oorzaak met name de technologische vooruitgang.

De concurrentie is nu al sterk binnen Europa en buiten Europa. De euro zal deze alleen maar versterken. Dit geeft aanleiding tot het proces van "creative destruction" : oude bedrijvigheden vallen weg of verminderen en nieuwe worden opgestart.

Dit heeft in Vlaanderen de jongste twintig jaar grote gevolgen gehad voor tal van industriële sectoren. Nieuwe activiteiten kwamen vooral tot stand in de verhandelbare diensten. Maar ook deze laatste zijn

Het intra-Europees handelsverkeer zal met zeven tot acht procent groeien als gevolg van het wegvallen van wisselkoersen en de economische groei zal verder gestimuleerd worden door structureel lagere rentetarieven. Dit is gunstig voor bedrijfsinvesteringen en voor particulier gebruik. De grotere concurrentie vraagt wel een aanpassing van de arbeidsmarkt.

niet meer zo beschermd als zij waren. Daarom ziet het landschap bijvoorbeeld van financiële instellingen er vandaag totaal anders uit dan tien jaar geleden. In alle sectoren doen zich trouwens fusies, overnames en samenwerkingsverbanden voor. Elkeen wil maximum gebruik maken van de schaalverruiming. De Euro wordt gemakkelijk vereenzelvd met die beweging van herstructurering en wordt dus negatief bekeken. De gevolgen hiervan echter op termijn zijn voordelig voor de verbruiker die lagere prijzen zal

Hugo Maertens, Brugge

zien en voor de werkgelegenheid die voordeel zal halen uit een hogere economische groei. De herstructureeringen zijn evenwel het gevolg van mondialisering van de economie en van de technologische evolutie, eerder dan van de Euro.

De Euro heeft ook als positief punt dat de overheid nu minder afhankelijk is van de grillen van de wisselmarkten. De krachtsverhouding tussen politieke en speculatieve kapitaalstromen wordt meer in evenwicht gebracht.

Euro : motor van groei

Die hogere BBP-groei zal immers voortvloeien uit het scheppen van de EMU. Het intra-Europees handelsverkeer zal immers met zeven tot acht procent groeien precies ten gevolge van het wegvallen van wisselkoersverschillen. De economische groei zal verder gestimuleerd worden door structureel lagere rentetarieven. De Euro zal immers een stabiele munt zijn omdat zij gebaseerd is op gezonde economische "fundamentals". De Europese centrale bank zal een onafhankelijke monetaire koers varen met de prijsstabiliteit als doelstelling. Het Europees Groei- en Stabiliteitspact is een waarborg voor gezonde openbare financiën vermits het zelfs een systeem van boetes voorziet (tot 0.5 procent van het BBP) bij overschrijden van de drie procent-deficitnorm en gezien het een evenwichtige begroting vraagt binnen enkele jaren. Wij zullen nog gedurende vele jaren in België een strikt begrotingsbeleid moeten voeren maar gaandeweg zal beleidsruimte ontstaan voor nieuwe initiatieven bij ontvangsten en uitgaven.

Alles is dus aanwezig om een stabiele munt te hebben met lage rentetarieven die een prikkel betekenen voor de bedrijfsinvesteringen. Bovendien is een lage rente van groot belang voor landen met een hoge overheidsschuld !

Reeds op korte termijn is de zekerheid omtrent de EMU een oorzaak van een hogere economische groei. De merkwaardige omslag in de openbare financiën in de Lidstaten - niet in het minst in België - heeft de bevolking ervan overtuigd dat de periode van de grote inleveringen voorbij is en dat er opnieuw plaats is voor een toename van het beschikbaar

inkomen. Een verdere verhoging van de spaarneiging is dan ook niet meer nodig. Het hernemen van de groei van het gezinsverbruik ligt trouwens aan de basis van de economische herleving die wij kennen.

De Euro zal dus een weldoende invloed hebben op uitvoer, investeringen en particulier verbruik. Dit blijft niet zonder gevolgen op de werkgelegenheid. Het is dus helemaal niet zo dat de Euro een louter monetaire operatie is die ver staat van de reële sfeer. Men kan hier niet genoeg op wijzen.

De grotere concurrentie vraagt ook een aanpassing van de arbeidsmarkt. Langs de andere zijde moet het beleid ook alle gevolgen aanvaarden van haar keuze voor één munt. Het kan niet dat zij het fiscaal en sociaal beleid ongemoeid laat en daar de volledige "laissez faire" met zich laat installeren.

Fiscale en sociale convergentie en harmonisatie

Het verschil in fiscale en parafiscale druk zal sommige landen een concurrentieel voordeel geven. De grotere doorzichtigheid van de Euro inzake kosten zal dit nog meer tot uiting laten komen. Er zijn twee reacties mogelijk. De eerste is dat elk land zich richt op het laagste tarief maar dan worden een aantal collectieve en sociale voorzieningen onbetaalbaar voor de nationale begrotingen.

Ofwel is er enerzijds een beweging van convergentie maar ook anderzijds naar harmonisatie. Het ene is het gevolg van de markt, het andere van voluntaristisch beleid. Deze convergentie kennen wij in België door bijvoorbeeld de loonnorm die zich richt op de drie belangrijkste handelspartners en door de verlaging van de patronale sociale lasten met ongeveer 100 miljard, eveneens in een poging om het peil te bereiken van deze drie concurrenten. Om evenwel de mededinging niet te laten onttaarden in een neerwaartse spiraalbeweging is harmonisatie ook nodig op Europees vlak. Dit komt vooral naar voren op het fiscale vlak.

Op fiscaal gebied is er inzake harmonisering al een behoorlijke weg afgelegd wat de indirecte belastingen betreft. Dankzij de goedkeuring van een "code of conduct"

is er ook vooruitgang geboekt inzake vennootschapsbelasting. De Europese Commissie werkt aan voorstellen voor een minimale afhouding aan de bron op interesten geïnd door inwoners in een andere Lidstaat, al of niet gecombineerd met een systeem van aangifte van de spaarinkomsten in het land van de buitenlandse klant. De werkhypothese die de Commissie momenteel hanteert stelt een bronheffing van 20 % voorop. Een derde voorstel waar de Commissie de laatste hand aan legt en waar er al een vergaande overeenstemming is bereikt, is de ontwerpverplichting over interesten en royalty's tussen ondernemingen. Het is echter evident dat het aanhouden van de unanimiteit voor wijzigingen in de fiscale wetgeving een belangrijke hinderpaal blijft. Het Verdrag van Amsterdam heeft daar, jammer genoeg, weinig aan kunnen veranderen.

In elk geval is het van uitzonderlijk belang dat de stelsels van sociale zekerheid niet opgeofferd worden aan de naakte wetten van de markt, via het wegsmelten van de belastbare basis. Een hervormde sociale zekerheid - minder arbeidsvernietigend, meer gericht op arbeidsbereidheid, met een nieuw evenwicht tussen rechten en plichten - blijft een wezenkenmerk van het Rijnlandmodel. Het handhaven van het stelsel wordt vandaag beschouwd als een kerntaak van de overheid evengoed als het verzekeren van orde en veiligheid. De verkiezingsuitslagen in tal van landen wijze deze bekommernis zonneklaar aan. De sociale zekerheid zal hoe dan ook hoofdzakelijk een nationale bevoegdheid blijven maar zij kan onder druk komen van het wegeroderen van haar financiële basis. Anderzijds zal die concurrentie een bestendige prikkel tot het stelsel zijn om efficiënter en effectiever te werken binnen bepaalde grenzen.

De sociale zekerheid zal steeds meer rekening moeten houden met het vrij verkeer. Een recent voorbeeld werd gegeven door twee arresten van het Europees Hof van Justitie die de gezondheidszorg in Europa wel eens grondig zouden kunnen beïnvloeden.

Het betreft de arresten Decker en Kohll, twee Luxemburgers die vonden dat het vrij verkeer van goederen en diensten ook voor de gezondheidssector geldt. Zonder al te veel in detail te willen

treden, wil ik toch in enkele woorden uiteenzetten waarover deze twee arresten gingen.

De heer Decker uit het Groothertogdom Luxemburg kocht op voorschrift van een Luxemburgse oogarts maar zonder toelating van zijn ziekteverzekering, een bril met corrigerende glazen in België. De artikelen 30 en 36 van het EG verdrag (vrij verkeer van goederen) verzetten zich tegen een nationale regeling die terugbetaling van medische goederen, gekocht in een andere lidstaat, weigert omdat er geen voorafgaandelijke toestemming was. De nationale sociale beschermingssystemen moeten deze medische goederen en diensten terugbetalen tegen de nationale tarieven en voorwaarden.

In de zaak Kohll, een Luxemburger die op advies van zijn arts zijn dochter naar Duitsland wilde sturen voor een orthodontische behandeling, doet het Europees Hof een gelijkwaardige uitspraak: de lidstaten hebben niet de bevoegdheid om in hun nationale wetgeving belemmeringen in te bouwen ten aanzien van gezondheidszorgdiensten, verleend in een andere lidstaat. Ook in sociale beschermingssystemen voor gezondheidszorg mogen dus geen belemmeringen worden ingebouwd voor het vrij verkeer van goederen en diensten binnen Europa.

Het is duidelijk dat deze arresten belangrijke gevolgen zullen hebben voor de nationale gezondheidszorg- en verzekeringsystemen. Door de grotere mobiliteit van patiënten en van medische goederen en diensten over onze nationale grenzen zullen onze sociale systemen beter op elkaar moeten afgestemd worden en zullen ze onherroepelijk naar mekaar toegroeien.

Werkgelegenheid als politiek

De werkgelegenheid is al meer dan twintig jaar een grote zorg, dus lang voor de Euro. De Muntunie ontnemt de nationale overheden evenwel een belangrijk corrigerend instrument, met name eventuele devaluaties. Weliswaar werden daarvoor dikwijls de eigen nationale problemen opgelost ten koste van andere landen. De Emu kan

de sociaal-economische verschillen tussen landen nog doen toenemen. De sociale cohesie binnen de Unie vraagt naar meer inkomensoverdrachten precies om tot een meer gelijke spreiding van de werkgelegenheid te komen. De Muntunie versterkt nog tenslotte het proces van "creative destruction".

Daarom is er nu de politieke wil om een gemeenschappelijke strategie voor het coördineren van het werkgelegenheidsbeleid. Er was reeds in 1993 het "Witboek voor groei, werkgelegenheid en concurrentievermogen" dat in Essen werd goedgekeurd. Men wil die nu uitvoeren en verder sterken. Ook hier dient gezegd dat het werkgelegenheidsbeleid als beleid vooral nationaal blijft en zal blijven. Twee nuanceringen zijn evenwel op hun plaats.

Werkgelegenheid is nog altijd in de eerste plaats een zaak van economische groei. Recente onderzoeken geven hieraan de grootste correlatie. Die groei wordt in belangrijke mate bevorderd door vrijhandel. Zeker voor ons land en voor Vlaanderen (met een exportgerichtheid van 73 procent) is dit van kapitaal belang.

Een beleid rechtstreeks gericht op werkgelegenheid kan niet zonder de internationale context. Telkens moet immers nagegaan worden of bepaalde maatregelen niet schadelijk zijn voor het concurrentievermogen. België rijdt hier al op het scherp van de snede hoewel de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid gesteld heeft dat voor het geheel van de ondernemingen de arbeidskosten bij ons niet hoger zouden liggen dan gemiddeld in de buurlanden. In 1997 putten de cao's niet volledig de hun toegekende loonmarge uit.

De Europese Unie heeft onlangs niet minder dan 19 richtsnoeren geformuleerd voor meer werkgelegenheid. Elk land moet hieraan invulling geven. Het gaat hier om de verbetering van de inzetbaarheid, de ontwikkeling van het ondernemerschap, de bevordering van het aanpassingsvermogen van de ondernemingen en van hun werknemers en tenslotte het versterken van het gelijke kansenbeleid.

In dat Belgisch plan wordt zeer sterk de nadruk gelegd op opleiding en vorming, niet alleen van de kant van de overheid maar ook van de ondernemingen. Zo willen

de bedrijven als een tegenprestatie voor de sociale lastenvermindering met 105 miljard BEF zich engageren om de Belgische investering in permanente vorming op een traject te zetten dat na zes jaar leidt tot het gemiddeld niveau van de drie buurlanden.

Deze opleiding en vorming is cruciaal, zeker in Vlaanderen waar zich op tal van plaatsen een tekort aan geschikte arbeidskrachten voordoet.

Dat nijpend tekort zou de volgende jaren wel de belangrijkste rem op de verdere economische opgang van Vlaanderen kunnen betekenen.

Het Belgisch plan geeft ook feitelijk goed aan hoe dual onze arbeidsmarkt is geworden. De groep van langdurig werklozen krijgt steeds minder kansen om zich bij een herlevende economie in te schakelen in de marktsector. Voor hun moeten er bijzondere inspanningen voorzien worden voor begeleiding bij sollicitatie, voor opleiding, voor betoelagde banen (zoals de Smet-banen; PWA; voordeelbanenplan en andere) die echte vormen van loonsubsidiëring geworden zijn.

Het Belgisch Plan is zeer voorzichtig inzake arbeidsduurverkorting. Experimenten met vierdagenweek en 32-urenweek worden aantrekkelijk gemaakt. Ik twijfel er aan of hier veel vraag naar zal zijn. De werktijdverkorting was trouwens in het verleden reeds zeer sterk in België, zoals trouwens in Nederland.

Deeltijdarbeid blijft verreweg de belangrijkste vorm van arbeidsverdeling. Wij hebben onze achterstand ten opzichte van Frankrijk en Duitsland opgehaald. Wij hebben een niveau van 16 procent nu terwijl Nederland dubbel zoveel heeft. Dit blijkt daar vooral bij de vrouwen waarvan ongeveer 60 procent een deeltijdse baan hebben terwijl bij de mannen (toch) 17 procent parttime werkt. De vele deeltijdse jobs onder vrouwen zou onder andere het gevolg zijn van het grote gebrek aan opvangmogelijkheden voor jonge kinderen in Nederland. Nochtans heeft de overheid enorme inspanningen geleverd om de deeltijdse arbeid te bevorderen. Waar de regering de algemene werktijdverkorting niet promoot doet zij dat hier wel.

De parttime jobs blijven groeien. Maar de ondernemingen hebben het er in de praktijk moeilijk mee, hoewel twee halftijdsen niet

Hugo Maertens, Brugge

vrijwaren. Zij heeft ook gezorgd voor meer stabiliteit bij de bedrijfsbelasting zodat hier meer rechtszekerheid rond is ontstaan. De parafiscale lasten zullen de volgende jaren systematisch verlaagd worden. De Gewesten hebben hun steun aan onderzoek en ontwikkeling opgevoerd zodat Vlaanderen nu een van de regio's is die technologisch vooruitstrevend is. Uit cijfers van Eurostat blijkt dat Vlaanderen enkel Rijnland-Paltz en Hegsen moet laten voorgaan inzake werkgelegenheid in technologische sectoren die het meest wetenschappelijk onderzoek vergen. Het industrieel beleid werd grondig vernieuwd door een politiek van privatisering van openbare bedrijven en het afschaffen van de steun aan ondernemingen in moeilijkheden. Op het vlak van de vereenvoudiging van de sociale formaliteiten wordt veel verwacht van de informatica, met name van de sociale identiteitskaart en de zogenoemde multifunctionele aangifte. Deze methode zal veel meer vruchten afwerpen dan alle vroegere commissies voor administratieve vereenvoudiging samen. De regering heeft daarentegen wel een permanente Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging opgericht die onder meer als opdracht heeft om concrete voorstellen inzake vereenvoudiging van reglementering en administratieve formaliteiten te formuleren en om een zogenoemde Administratieve Impactfiche te ontwerpen die bij elke beslissing die de administratieve kosten van de ondernemingen beïnvloedt, zal moeten gevoegd worden. De "red tape" is soms een zwaardere hindernis zeker voor startende bedrijven dan de hoogte van de sociale lasten. In het algemeen zal de concurrentiepositie ook in grotere mate bepaald worden door een degelijk bestuur bijvoorbeeld afbouw van overbodige bureaucratie. Efficiënt bestuur zal in de Europese Unie een belangrijk element zijn die zal bepalen waar investeerders zich zullen vestigen.

duurder zijn dan één voltijdse werknemer. Voor de sociale zekerheid zijn deeltijdwerkers wel duurder. In tegenstelling tot Nederland krijgen ze hier meer dan proportionele sociale zekerheidsrechten - in Groot-Brittannië krijgen ze zelfs minder rechten. Bovendien indien onze deeltijdwerkers bij werkloosheid in het volledige uitkeringsstelsel terugkeren, krijgen ze bonusjaren voor hun pensioenberekening. En er is de inkomensgarantie-uitkering, die waarborgt dat het inkomen bij een deeltijdse baan hoger ligt dan de werkloosheidsuitkering, met een supplement van zesduizend frank per maand voor gezinshoofden. We moeten dat wel doen omdat onze werkloosheidsduur quasi onbeperkt is. In andere landen verliezen werklozen na een tijd hun uitkering en aanvaarden ze gelijk welke job.

Inzake flexibiliteit werden de jongste jaren ook grote inspanningen geleverd, bijvoorbeeld inzake contracten van bepaalde duur en uitzendarbeid. De mate van regelgeving stemt nu vrij goed overeen met wat gemiddeld beschouwd in onze drie buurlanden van toepassing is. Inzake ploegenarbeid scoort België trouwens beduidend hoger dan de buurlanden. Inzake opzeggingstermijnen klasseert België zich wat soepelheid betreft in de job-studie van de OESO op de vijfde plaats,

na Nederland en Frankrijk maar vóór Duitsland. Volgens de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid vormt al met al deze materie geen belangrijk probleemgebied voor de werkgelegenheid.

In het algemeen trouwens moet men bijzonder goed nagaan welke de gevolgen zijn van verhoogde flexibiliteit en productiviteit op de arbeidsomstandigheden. Steeds meer zie ik rondom mij een verhoogde "stress" en ongezonde werkdruk. In een aantal bedrijvigheidszaken zijn de werkomstandigheden zelfs onleefbaar aan het worden. Sommigen durven voor bepaalde beroepen zelfs spreken van nieuwe vormen van "slavernij". Ook op deze manier komt het Rijnlandmodel in gevaar.

Werk is het werk van de ondernemingen

Werkgelegenheid komt, zoals herhaalde malen gesteld, vooral tot stand door meer economische groei. Dat is in de eerste plaats het werk van de bedrijven en van afspraken tussen sociale partners. In de mate dat het macro-economisch beleid steeds gezonder wordt neemt het belang toe van de meso- en micro-economische politiek.

De regering heeft grote inspanningen geleverd om door de wettelijke loonnorm de competitiviteit te

Wij blijven over belangrijke troeven beschikken. Zo kwam het Global Labour Force Evaluation Report tot het besluit dat België een zeer geschikt vestigingsland is voor industrie met een hoge graad van automatisering waarvoor hoog opgeleid personeel nodig is. Op 49 landen staat België vierde

vóór de Verenigde Staten,
Nederland, Frankrijk en Duitsland.

**Ons contract
haast vervuld**

De regering is niet zinnens op haar lauweren te rusten hoewel drie belangrijke doelstellingen van haar programma ofwel verwezenlijkt zijn of goed op weg om het te worden:

1) België treed toe tot de Euro met een begrotingstekort dat in 1998 amper 1,7 procent van het BBP zal bedragen, of de helft van de drie procent-regel en het laagste deficit sedert meer dan dertig jaar.

2) De werkgelegenheid groeit opnieuw met ongeveer 88.000 in

de periode 1996-1999, volgens het Planbureau. Het overgrote deel hiervan wordt in Vlaanderen gerealiseerd. De economische groei in ons Gewest zal in 1997 even sterk geweest zijn als in Nederland. De werkloosheid in Vlaanderen is dichtbij het Nederlandse peil. Sedert april 1996 zijn er bij ons trouwens 20 procent werklozen minder.

3) De hervormingen van justitie en politie zijn nu in een beslissende fase getreden door het zogenaamde Octopusakkoord. Het gaat hier om de grootste hervorming sedert 1830.

De globalisering van de wereld-economie, de Euro en de snelle technologische en maatschappelijke ontwikkeling dwingen ons tot bestendig aanpassen en tot nieuwe

creativiteit. De uitdaging richt zich niet alleen tot de politieke wereld maar tot geheel de samenleving. Het gaat immers dikwijls niet om wetten, instellingen en structuren maar om mensen, om hun motivatie, hun gevoel voor verantwoordelijkheid en solidariteit, hun rechten en plichten, hun wil tot veranderen, hun trouw aan opvattingen en levenswijzen, hun enthousiasme. Dat is onze troef en soms onze zorg. In elk geval mag het ons nooit aan inzet ontbreken.

1. Toespraak van minister Van Rompuy ter gelegenheid van de Algemene Informatievergadering van de GOM - West-Vlaanderen, op 8 juni 1998.

Brusselle Enterprises nv

Westendelaan 1, 8620 Nieuwpoort

Tel. 058/23.25.13

Fax 058/23.05.76

Aanneming van draai-, frees-, slijp- en kotterwerk,
zowel conventioneel als op CNC-machines
Vol- en halfautomatisch lassen

CARL ADAMS NV

ERKEND SELECTIEBUREAU
SELECTIE, TRAINING EN ADVIES
VG. WS. 032

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

Evolutie van de logiescapaciteit in West-Vlaanderen

Vicky Handsaeme
stafmedewerker
GOM - West-Vlaanderen

De logiesinrichtingen in West-Vlaanderen beschikken in 1997 over een capaciteit van ongeveer 522.600 bedden. 94% van het logiesaanbod bevindt zich aan de Kust. Gedurende de laatste acht jaar is de logiescapaciteit in West-Vlaanderen met meer dan 57.650 bedden of 13% aangegroeid. Deze stijging doet zich hoofdzakelijk voor in de niet-commerciële logiesvormen.

Inleiding

We bespreken het logiesaanbod in West-Vlaanderen (onderverdeeld in de Kust, Brugge en het Achterland) eind 1997 via twee ingangen : het aantal inrichtingen of verblijven en de capaciteit uitgedrukt in bedden. Telkens gaan we na of er zich veranderingen voorgedaan hebben sinds 1989.

De belangrijkste bronnen zijn de WES-inventarisaties van 1989 en 1997, waarbij we een zo exhaustief mogelijke inventarisatie van alle logiesvormen opmaakten. In 1989 bezochten we hiervoor elke logiesvorm afzonderlijk.

In 1997 baseerden we ons hoofdzakelijk op zelf uitgevoerd veldwerk en persoonlijke contacten, aangevuld met diverse brochures en lijsten van onder andere Toerisme Vlaanderen en Diensten voor Toerisme. Het aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven haalden we uit de belastingskohieren op tweede woningen. De gemiddelde capaciteit bedraagt 4,6 bedden per individuele tweede woning.

Als bijlage op het einde van de tekst definiëren we de verschillende logiesvormen.

Aantal logiesinrichtingen

Bij de bespreking van het aantal inrichtingen houden we in eerste instantie geen rekening met de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. Deze worden afzonderlijk toegelicht.

Aantal inrichtingen

In 1997 telden we 996 logiesinrichtingen in West-Vlaanderen. Bijna 70% (686 logiesinrichtingen) van al deze inrichtingen situeert zich aan de Vlaamse Kust. Ongeveer 20% van deze inrichtingen bevindt zich in het Achterland (200 inrichtingen) en 10% in Brugge (110 inrichtingen) (zie tabel 1).

De Middenkust bestaande uit De Haan, Bredene, Oostende en Middelkerke kent met 308 inrichtingen het grootste aantal logiesinrichtingen (zie bijlage 1). Er zijn aan de Oostkust (Knokke-Heist, Zeebrugge en Blankenberge) iets meer logiesinrichtingen dan aan de Westkust (Nieuwpoort, Koksijde en De Panne), hetzij respectievelijk 194 en 184 inrichtingen.

Wanneer we elke Kustgemeente afzonderlijk bekijken vinden we in Blankenberge het grootste aanbod (116 inrichtingen). In De Haan en Koksijde zijn er respectievelijk 96 en

Foto Dienst toerisme, De Panne

Tabel 1
 Evolutie tussen 1989 en 1997 van het aantal inrichtingen per logiesvorm in West-Vlaanderen, naar subregio, WES-inventarisaties 1989 en 1997

Logiesvorm	Kust		Brugge (a)		Achterland		West-Vlaanderen	
	1989	1997	1989	1997	1989	1997	1989	1997
Hotels	567	418	93	100	93	136	753	654
Campings/kampeerverblijfparken	140	134	2	2	14	12	156	148
Vakantiecentra/verblijfvakantiecentra	46	40	1	0	0	2	47	42
Vakantiedorpen/verblijfvakantiedorpen	16	22	0	0	0	0	16	22
Jeugdlogies	85	72	10	8	52	50	147	130
Totaal	854	686	106	110	159	200	1119	996

(a) Zeebrugge is opgenomen bij de Kust

94 inrichtingen. In Zeebrugge zijn er slechts 9 logiesinrichtingen gevestigd. Ook in Nieuwpoort bevinden er zich maar 35 logiesinrichtingen.

De belangrijkste gemeenten qua aantal logiesinrichtingen in het Achterland zijn Heuvelland met 29 inrichtingen, Kortrijk met 15 inrichtingen, Diksmuide en Ieper met elk 12 inrichtingen, Poperinge met 10 inrichtingen, Roeselare en Waregem met 9 elk inrichtingen.

Twee derden van de logiesinrichtingen in West-Vlaanderen zijn hotels (654 hotels). Verder blijkt dat er 148 campings of kampeerverblijfparken zijn en 130 instellingen voor jeugdlogies. Het aantal (verblijf)-vakantiecentra en (verblijf)-vakantiedorpen is eerder beperkt (respectievelijk 42 en 22 inrichtingen).

We stellen vast dat het logiesaanbod in Brugge bijna uitsluitend uit hotels bestaat. De (verblijf)-vakantiedorpen en (verblijf)-vakantiecentra situeren zich, met uitzondering van twee (verblijf)-vakantiecentra, uitsluitend aan de Kust. Ook campings en kampeerverblijfparken treffen we hoofdzakelijk aan de Kust aan. Typisch voor het Achterland is een belangrijk aantal logiesinrichtingen voor de jeugd.

Aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven

Bij de bespreking van de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven beperken we ons tot de woningen die opgenomen zijn in de gemeentelijke kohieren van belastingen op tweede woningen. We houden bijgevolg geen

rekening met de gemeenten van het Achterland die niet over een dergelijk kohier beschikken.

In West-Vlaanderen bevinden zich ongeveer 68.600 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. Het merendeel, namelijk 66.643 woningen, ligt aan de Kust. In het Achterland en in Brugge (exclusief Zeebrugge) zijn er respectievelijk 1.787 en 176 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. Dit betekent dat meer dan 97% van deze woningen aan de Kust gevestigd is.

Het aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven is eerder gelijkmatig verspreid over de drie kustzones met iets meer dan 24.000 woningen aan de Middenkust, bijna 21.900 woningen aan de Westkust en 20.700 woningen aan de Oostkust.

In Knokke-Heist vinden we 15.224 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. In Middelkerke en in Koksijde zijn er respectievelijk 12.081 en 11.746 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. Hun aantal is het kleinst in Zeebrugge en Bredene met respectievelijk 333 en 457 woningen.

De meest in het oog springende gemeenten van het Achterland inzake aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven zijn Jabbeke (230 woningen), Damme (176 woningen) en Oostkamp (107 woningen).

Evolutie van het aantal inrichtingen

Gedurende de periode 1989-1997 is het aantal logiesinrichtingen in West-Vlaanderen met 123 een-

heden afgenomen (min 11%).

Deze daling doet zich uitsluitend voor aan de Kust (min 168 inrichtingen of min 20%). Het aanbod in het Achterland daarentegen kent een niet onaardige toename van 41 inrichtingen (plus circa 26%). Ook in Brugge zijn er vier logiesinrichtingen bijgekomen (plus 4%)⁽¹⁾.

De grootste afname doet zich voor aan de Middenkust (min 68 inrichtingen). Desalniettemin blijft het aanbod er het grootst. Aan de Oost- en Westkust is er een vermindering met respectievelijk 59 en 41 inrichtingen.

Deze dalende trend doet zich voor in elke kustgemeente met uitzondering van Zeebrugge waar het aantal constant blijft. De grootste afnames doen zich voor in Oostende, Blankenberge en Knokke-Heist met respectievelijk 32, 31 en 28 inrichtingen.

In meerdere gemeenten in het Achterland noteren we minstens drie nieuwe inrichtingen: Diksmuide, Heuvelland, Ieper, Jabbeke, Oudenburg, Roeselare en Waregem.

Voor het aantal hotels is in West-Vlaanderen gedurende de periode 1989-97 verminderd (min 99 inrichtingen). Opvallend is dat het aantal hotels enkel afgenomen is aan de Kust (min 149 hotels). In het Achterland en in Brugge zijn er gedurende deze periode respectievelijk 43 en 7 hotels bijgekomen. We merken (vooral aan de Kust) ook een daling van de instellingen voor jeugdlogies (min 17 inrichtingen), van de campings/kampeerverblijfparken (min 8 inrichtingen) en van de (verblijf)-vakantiecentra (min 5 inrichtingen). In het Achterland zijn er evenwel twee (verblijf)vakantie-

centra bijgekomen. Enkel het aantal (verblijf)-vakantiedorpen is toegenomen met 6 inrichtingen.

*Evolutie van
het aantal individuele
huurvakantiewoningen
en tweede verblijven*

We benadrukken nogmaals dat we enkel die wooneenheden bespreken die opgenomen zijn in de gemeentelijke kohieren van belastingen op tweede woningen. In 1997 hebben meer gemeenten in het Achterland een belastingskohier op tweede woningen dan in 1989. Ook Brugge (en bijgevolg ook Zeebrugge) bezat in 1989 nog geen dergelijk kohier. De in bijlage 1 opgetekende groei van 13.100 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven (plus 24%) in West-Vlaanderen is bijgevolg ietwat misleidend. Om geen vertekend beeld te geven houden we in de verdere bespreking enkel rekening met die gemeenten die zowel in 1989 als in 1997 in het bezit waren van een belastingskohier op tweede woningen.

We kunnen met zekerheid stellen dat er minstens 12.500 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven bijgekomen zijn in West-Vlaanderen (plus 23%). De toename doet zich vooral voor aan de Kust (plus circa 12.300 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven of plus 23%). Ook in het Achterland zijn er een 200-tal dergelijke woningen bijgekomen (plus 14%).

De grootste aangroei van individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven situeert zich aan de Westkust (plus 4.455 woningen of 26%). De aangroei van deze logiesvorm aan de Middenkust en de Oostkust bedraagt respectievelijk 4.003 (plus 20%) en 3.828 woningen (plus 23%).

Het aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven is vooral toegenomen in Knokke-Heist (met 2.665 woningen), Middelkerke (met 2.020 woningen) en Koksijde (met 1.684 woningen).

In het Achterland merken we de grootste toename van het aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven in Jabbeke (plus 118 woningen), Damme (plus 85 woningen) en Zedelgem (plus 67 woningen)⁽²⁾.

Logiescapaciteit

Logiescapaciteit

Bij de bespreking van de logiescapaciteit zijn de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven inbegrepen (zie tabel 2 en kaart 1).

In West-Vlaanderen bestaat de logiescapaciteit in 1997 uit ongeveer 522.600 bedden. De capaciteit aan de Kust bedraagt 492.415 bedden. Slechts 21.782 bedden bevinden zich in het Achterland en 8.402 bedden in Brugge (exclusief Zeebrugge). Dit betekent dat 94% van de logiescapaciteit in West-Vlaanderen aan de Kust te situeren is.

In West-Vlaanderen bevindt 45% van het logiesaanbod zich aan

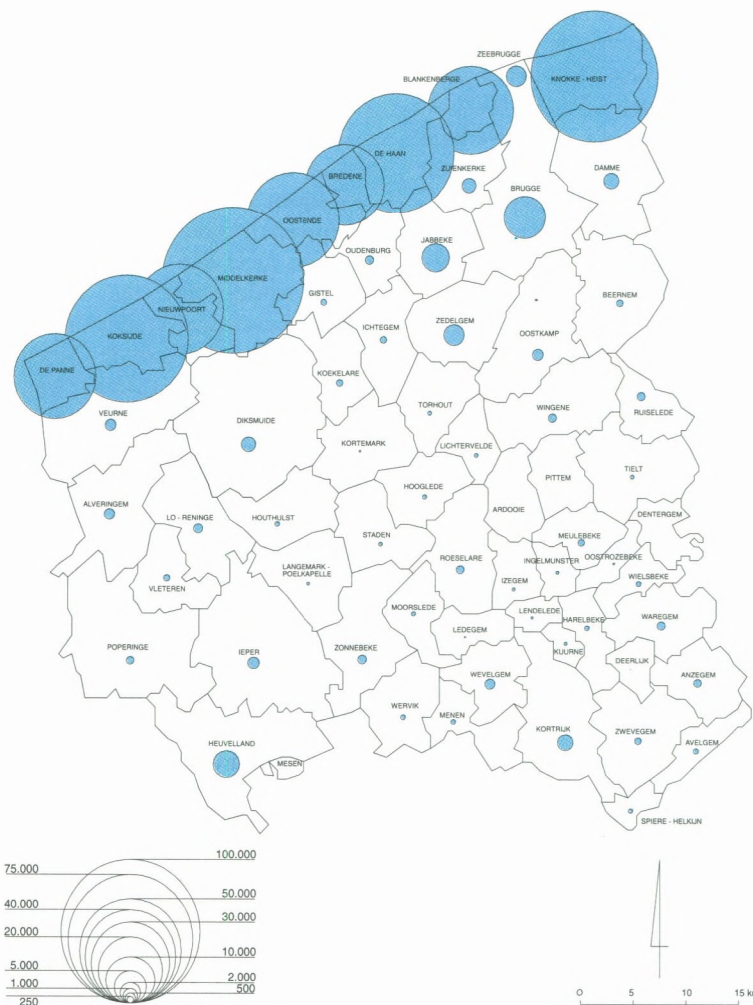
de Middenkust (233.654 bedden). Aan de West- en Oostkust is er een aanbod van respectievelijk 143.636 en 115.125 bedden (zie bijlage 2).

De logiesinrichtingen in de gemeente Middelkerke beschikken over de grootste capaciteit van alle badplaatsen, namelijk 97.177 bedden. In Knokke-Heist is er een aanbod van 77.856 bedden. Op de derde en vierde plaats komen de logiesinrichtingen van Koksijde met 74.040 bedden en De Haan met 64.935 bedden. De capaciteit van de inrichtingen in Zeebrugge is het kleinst met 2.022 bedden.

In het Achterland zijn er zes gemeenten met meer dan 1.000 bedden, namelijk Jabbeke (3.704 bedden), Heuvelland (3.346 bedden), Zedelgem (1.892 bedden),

Kaart 1

De logiescapaciteit in West-Vlaanderen in 1997 per gemeente, WES-inventarisatie 1997 (in bedden)

Tabel 2

Evolutie tussen 1989 en 1997 van de capaciteit per logiesvorm in West-Vlaanderen, naar subregio, WES-inventarisaties 1989 en 1997 (in bedden)

Logiesvorm	1997				Evolutie 1989-1997			
	Kust	Brugge	Achterland	West-Vlaanderen	Kust	Brugge	Achterland	West-Vlaanderen
Hotels	19940	5685	3785	29410	-5306	996	1133	-3177
Campings	20804	582	1038	22424	-4978	-138	-356	-5472
Vakantiecetra	10122	0	228	10350	-3389	-9	228	-3170
Vakantiedorpen	9843	0	0	9843	1158	0	0	1158
Jeugdlogies	7234	765	3816	11815	-1730	-19	43	-1706
Individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven (a)	306559	810	8219	315588	56518	-	994	57512
Kampeerverblijfparken	105174	560	4696	110430	8650	20	896	9566
Verblijfvakantiecetra	1597	0	0	1597	587	0	0	587
Verblijfvakantiedorpen	11142	0	0	11142	2365	0	0	2365
Totaal (a)	492415	8402	21782	522599	53875	850	2938	57663

(a) Hierin zijn enkel de tweede verblijven en individuele huurvakantiewoningen opgenomen die geregistreerd werden in de belastingskohieren op tweede woningen
"Evolutie 1989-97 : exclusief Zeebrugge, Brugge en de gemeenten van het Achterland die niet in beide jaren een belastingskohier op tweede woningen hadden."

Kortrijk (1.164 bedden), Damme (1.083 bedden) en Diksmuide (1.013 bedden).

Veruit het grootste deel van de logiescapaciteit in West-Vlaanderen bestaat uit individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven met 315.588 bedden. Dit aantal is bovendien enigszins onderschat aangezien we enkel rekening houden met de woningen die opgenomen zijn in de kohieren van de belastingen op tweede woningen en niet alle gemeenten in het Achterland over een dergelijk kohier beschikken. Ook de kampeerverblijfparken hebben een belangrijk aanbod van 110.430 bedden. De capaciteit van de hotels is heel wat kleiner, namelijk 29.410 bedden. Verder is er een aanbod van 22.424 bedden bij de campings, 11.815 bedden bij de inrichtingen voor jeugdlogies, 11.142 bedden bij de verblijfvakantiedorpen, 10.350 bedden bij de vakantiecetra en 9.843 bedden bij de vakantiedorpen. De verblijfvakantiecetra stellen slechts 1.597 bedden ter beschikking.

De verdeling van de capaciteit over de verschillende logiesvormen aan de Kust komt logischerwijze sterk overeen met de situatie in gans West-Vlaanderen aangezien 94% van het totale logiesaanbod aan de Kust gesitueerd is. In Brugge merken we dat de hotels de meeste bedden aan-

bieden, namelijk 5.685 bedden of twee derden van het totaal aanbod. In het Achterland zien we het grootste aanbod bij de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven (8.219 bedden). Verder is het aanbod vooral terug te vinden bij de kampeerverblijfparken (circa 4.700 bedden), jeugdlogies en hotels (elk ongeveer 3.800 bedden).

Evolutie van de logiescapaciteit

Bij het onderzoek naar de evolutie van de totale logiescapaciteit gaan we op dezelfde manier te werk als bij de analyse van de evolutie van het aantal inrichtingen. Dit betekent dat we in onze bespreking geen rekening houden met een stijgende capaciteit veroorzaakt door het al of niet beschikbaar zijn van een belastingskohier op tweede woningen in 1989.

Als gevolg van de toename van het aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven, is de logiescapaciteit in West-Vlaanderen tussen 1989 en 1997 met minstens 57.663 bedden gestegen. Het aanbod aan de Kust is met 53.875 bedden toegenomen. In het Achterland zijn er 2.938 bedden bijgekomen. In Brugge is het aanbod met 850 bedden vermeerderd.

Procentueel is de totale logiescapaciteit met 13% vermeerderd.

Een ietwat kleiner groeipercentage merken we zowel in Brugge (11%) als aan de Kust (12%). De procentuele toename van de totale logiescapaciteit in het Achterland daarentegen is groter en bedraagt 16%.

Twee vijfden van de aangroei aan de Kust doet zich voor aan de Middenkust (plus 21.666 bedden). Ook aan de West- en de Oostkust stellen we een sterke toename vast van de capaciteit (respectievelijk plus 17.164 bedden en plus 15.045 bedden).

De logiescapaciteit aan de Oostkust kent de grootste toename met 15%. De capaciteit aan de Westkust neemt toe met 14%. De capaciteit aan de Middenkust stijgt minder dan het Kust-gemiddelde (namelijk plus 10%).

De grootste groei van de logiescapaciteit doet zich voor in Middelkerke en Knokke-Heist met respectievelijk 11.763 en 10.488 bedden.

De stijging met 78,8% van de logiescapaciteit in Zeebrugge is exclusief de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. Vervolgens kennen Nieuwpoort en De Panne de grootste procentuele toename (plus ongeveer 22%). Het aanbod in De Haan is ongeveer constant gebleven.

In het Achterland springen Jabbeke en Zedelgem in het oog met een toename in de logies-

Foto Dienst toerisme, Brugge

Sofitel, Brugge

capaciteit van respectievelijk 1.473 en 630 bedden.

We merken dat de capaciteitsgroei in West-Vlaanderen vooral een gevolg is van de toename met ongeveer 57.500 bedden (plus 22%) bij de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. Verder is er ook een toename van de capaciteit bij de kampeerverblijfparken (plus 9.566 bedden of plus 10%), de verblijfvakantiedorpen (plus 2.365 bedden of plus 27%), de vakantie-dorpen (plus 1.158 bedden of plus 13%) en de verblijfvakantiecentra (plus circa 600 bedden of plus 58%).

Bij de overige logiesvormen is de capaciteit sinds 1989 afgenomen. De grootste daling situeert zich bij de campings (min 5.472 bedden of min 20%). De hotels ervaren een bijna gelijkaardige afname in hun capaciteit als de vakantiecentra (respectievelijk min 3.177 bedden of min 10% en min 3.170 bedden of min 24%). In 1997 stellen de hotels aan de Kust 5.306 bedden minder ter beschikking (min 21%) dan in 1989 en dat in tegenstelling tot de hotels in Brugge er in het Achterland die een groei van de capaciteit met respectievelijk circa 1.000 (plus 21%) en 1.133 bedden (plus 43%) kennen.

Ook het jeugdlogies, met uitzondering van deze inrichtingen die gevestigd zijn in het Achterland, kent een daling van de logiescapaciteit (min 1.706 bedden of min 13%).

■ Besluit

In 1997 zijn er in West-Vlaanderen bijna 1.000 logiesinrichtingen en 68.600 individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven, die samen over een capaciteit beschikken van ongeveer 522.600 bedden. Meer dan 94% van de logiescapaciteit bevindt zich aan de Kust.

Drie vijfden van de logiescapaciteit in West-Vlaanderen is terug te vinden in de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven. De kampeerverblijfparken beschikken over een vijfde van het aantal bedden.

Er zijn in 1997 in West-Vlaanderen 123 logiesinrichtingen minder dan in 1989 (min 11%). Deze daling doet zich echter enkel voor aan de Kust. Het aantal individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven in West-Vlaanderen is daarentegen gestegen met minstens 12.500 woningen of 23%.

De logiescapaciteit in West-Vlaanderen is gedurende de periode 1989-1997 met meer dan 57.650 bedden of 13% aangegroeid. Aan de Kust is er een toename van bijna 53.900 bedden (plus 12%). Het Achterland en Brugge kennen een stijging van de capaciteit met respectievelijk circa 2.900 bedden (plus 16%) en 850 bedden (plus 11%).

De capaciteit is vooral toegenomen bij de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven (met 57.500 bedden of 22%) en de kampeerverblijfparken (met 9.566 bedden of 10%). Ook bij de (verblijf)vakantiedorpen en de verblijfvakantiecentra is er een gevoelige stijging waar te nemen. In de campings, de hotels, de vakantiecentra en de jeugdlogies zijn er daarentegen in 1997 minder bedden ter beschikking dan in 1989.

Rekening houdend met het feit dat het merendeel van de individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven tot het niet-commerciële logiescircuit behoren, kunnen we uit deze evoluties besluiten dat de commerciële logiesvormen in West-Vlaanderen aan belang inboeten ten voordele van de niet-commerciële logiesvormen.

■ Bijlage : definities

We maken vooreerst een onderscheid tussen commerciële en niet-commerciële logiesvormen. Elke logiesvorm aangeboden tegen betaling valt onder de commerciële logiesvormen. Wanneer er gratis gelogeed wordt spreken we van niet-commerciële logiesvormen (de zogenaamde tweede verblijven). Tot de commerciële logiesvormen behoren de hotels en gelijkgestelde inrichtingen, de campings, de vakantiecentra, de vakantiedorpen, de individuele huurvakantiewoningen en de jeugdlogies. De niet-commerciële logiesvormen omvatten de kampeerverblijfparken, de verblijfvakantiecentra, de verblijfvakantiedorpen en de individuele tweede verblijven.

Voor de volledige verklaring van de definities verwijzen we naar volgende bron : Belgisch Staatsblad van 14 mei 1991, KB van 9 april 1991 waarbij een maandelijks statistiek van het toerisme in het hotelwezen voorgeschreven wordt.

Commerciële logiesvormen

Hotels en soortgelijke inrichtingen

• Hotels

Een hotel is elke vestiging die tenminste vier kamers en/of accommodatie voor tenminste 10 personen heeft. Er wordt een hotelservice aangeboden en er wordt voor minstens één nacht logies verstrekt.

• **Appart-Hotels**

Een appart-hotel beantwoordt aan de definitie van hotel maar minstens de helft van de kamers zijn ingericht met selfcatering accommodaties of de kamers worden aangeboden als appartement met hotelservice op aanvraag.

• **Met hotels gelijkgestelde inrichtingen**

Een met een hotel gelijkgestelde inrichting is volgens de Vlaamse Gemeenschap een vestiging die voldoet aan dezelfde normen als vooropgesteld voor hotels of appart-hotels, maar die slechts voldoet aan de classificatie 0 van de logies-verstreckende bedrijven.

Campings

Een camping is een terrein of een deel van een terrein, dat uitgerust is om met een eigen tent, eigen kampeervrouwwagen, eigen toercaravan of eigen motorhome voor korte periodes te verblijven en te overnachten met toeristisch oogmerk.

Ook vaste constructies zoals stacaravans en chalets kunnen deel uitmaken van een camping of kunnen het geheel van de camping vormen, voor zover de campingeigenaar deze vaste constructies in eigendom heeft of verhuurgemachtigd is en deze voor kortere periodes aan toeristen te huur aanbiedt.

Ook bungalows kunnen deel uitmaken van een camping voor zover het aantal van dergelijke bungalowstandplaatsen minder dan de helft uitmaakt van het totaal aantal voor korte periodes aan toeristen aangeboden standplaatsen.

Vakantiecentra

Een vakantiecentrum is een groepering van vaste verblijven onder de vorm van kamers, studio's, appartementen en/of bungalows en wordt als een geheel beheerd. De verblijven zijn of kwalitatief minder hoogwaardig of ingeplant zonder architecturale eenheid. Stacaravans en chalets kunnen van een vakantiecentrum deel uitmaken voor zover ze minder dan de helft van het totaal aantal vaste verblijven innemen. De verblijven worden tijdens het jaar voor korte periodes verhuurd aan toeristen.

Vakantiedorpen

Een vakantiedorp is een architecturaal geheel van kwalitatief homogeen en hoogwaardige vaste verblijven in de vorm van studio's, appartementen en/of bungalows. Het wordt beheerd als een geheel met de bedoeling deze verblijven tijdens het jaar voor korte periodes te verhuren aan toeristen.

Individuele huurvakantiewoningen

Een individuele huurvakantiewoning is een vaste constructie onder de vorm van een chalet, villa, bungalow, huis, appartement of studio. De individuele huurvakantiewoningen staan noch op een camping, noch op een vakantiecentrum, noch op een vakantiedorp. Deze constructies worden, in een periode van een jaar, twee maanden of meer te huur gesteld voor toeristische doeleinden. De huurovereenkomst heeft betrekking op korte periodes. De huurders zijn niet gedomicilieerd op het adres van de huurwoning.

Jeugdlogies

Jeugdlogies zijn verblijfstoeristische accommodaties overwegend voor de jeugd. We onderscheiden vier types :

• **Jeugdvakantiehuisen**

Een jeugdvakantiehuis is een logiesvorm waar de jeugd meestal in groepsverband logeert. Hieronder vallen onder andere de vakantiekolonies.

• **Jeugdkampen**

Een jeugdkamp is een terrein waar de jeugd op georganiseerde wijze met eigen materiaal kampeert. Dit kamperen beperkt zich tot de vakantieperiodes.

• **Jeugdherbergen**

Een jeugdherberg is een logiesvorm gericht op het herbergen van jongeren onder permanent toezicht van eigen personeel.

• **Collectieve logiesvormen**

Deze logiesvorm is beperkt tot de verblijfsaccommodatie van BLOSO.

europartner® time systems | sales management

**TIJDSREGISTRATIE
JOBOPVOLGING
NACALCULATIE**

Wie doet wat?
Aan welk order of project?
Verbruikte materialen?
Aantal?
Wanneer en hoelang?
Niet-productieve uren?
Rendement?
Controle voorcalculatie?

EUROCAP software

**ECHTE MOBILITEIT
VOOR VERTEGENWOORDIGERS**

- Complete PC in handformaat
- Geen opstarttijden
- Probleemloze Windows '95/NT connectiviteit

PROSPECTIE - DATABASE

- Eenvoudig en overzichtelijk
- Uiterst selectieve database
- Windows '95/NT

Europartner Time Systems bvba • Ringlaan 20 • B-8520 Kuurne
E-mail: info@europartner.be • Tel.: (056) 35 54 16 • Fax: (056) 37 27 95

Niet-commerciële logiesvormen

Kampeerverblijfparken

Een kampeerverblijfpark is een terrein of een deel van een terrein, waarop tweede verblijven, onder de vorm van toercaravans, stacaravans en/of chalets gevestigd zijn.

Op een kampeerverblijfpark kunnen ook tweede verblijven onder de vorm van bungalows voorkomen voor zover ze minder dan de helft van het totaal aantal tweede verblijven uitmaken.

De constructies worden als tweede verblijven aanzien als de gebruikers er niet gedomicilieerd zijn en als de constructies voor meer dan tien maanden per jaar ter beschikking staan van de tweede verblijver, eigenaar of huurder.

Verblijfvakantiecentra

Een verblijfvakantiecentrum is een groepering van vaste tweede verblijven onder de vorm van kamers, studio's, appartementen en/of bungalows.

De tweede verblijven zijn of kwalitatief minder hoogwaardig of ingeplant zonder architecturale eenheid.

Tweede verblijven onder de vorm van stacaravans en chalets kunnen van het verblijfvakantiecentrum deel uitmaken voor zover ze minder dan de helft van het totaal aantal tweede verblijven uitmaken.

De constructies worden als tweede verblijven aanzien als de gebruikers er niet gedomicilieerd zijn en als de constructies voor meer dan tien maanden per jaar ter beschikking staan van de tweede verblijver, eigenaar of huurder.

Verblijfvakantiedorpen

Een verblijfvakantiedorp is een architecturaal geheel van kwalitatief homogene en hoogwaardige tweede verblijven onder de vorm van studio's, appartementen en/of bungalows.

De constructies worden als tweede verblijven aanzien als de gebruikers er niet gedomicilieerd zijn en als de constructies voor meer dan tien maanden per jaar ter beschikking staan van de tweede verblijver, eigenaar of huurder.

Individuele tweede verblijven

Een individueel tweede verblijf is een vaste constructie onder de vorm van een studio, appartement, chalet,

villa, bungalow of huis. De individuele tweede verblijven staan niet op een kampeerverblijfpark, noch op een verblijfvakantiecentrum of een verblijfvakantiedorp.

De constructies worden als tweede verblijven aanzien als de gebruikers er niet gedomicilieerd zijn en als de constructies voor meer dan tien maanden per jaar ter beschikking staan van de tweede verblijver, eigenaar of huurder.

- 1 Deze onverwachte kleine netto toename gedurende de periode 1989-1997 van het aantal logiesinrichtingen in Brugge is het resultaat van de evolutie bij de hotels. Naast 19 nieuwe hotels zijn er in dezelfde periode immers ook 12 hotels verdwenen.
- 2 Bij contactname met deze drie gemeentebesturen blijkt dat een groot deel van de stijging te wijten is aan een veel striktere toepassing van de reglementering met betrekking tot de belastingkohieren op tweede woningen sinds 1992. Wanneer een persoon bijvoorbeeld op 1 januari verbouwwerken aan het uitvoeren is en tijdelijk op een ander adres verblijft, wordt deze woning als tweede woning geregistreerd. Een gevolg van deze veel striktere toepassing is dat het aantal kohierartikels overschat is.

KB-Businessbank

Verdubbel uw verstand van zaken.

De Kredietbank stelt niet alleen financiële diensten ter beschikking van onze ondernemers. Maar ook een flink pak hersenen. Die van de kantoor directeur of de relatiebeheerder bijvoorbeeld, die u dagelijks bijstaan. Of die van onze experts buitenlandse handel, om uw grenzen te verleggen. Of die van onze specia-

listen leasing, bedrijfsverzekering, factoring enz. die u oplossingen voorstellen waar u van staat te kijken. Laat al die grijze cellen niet links liggen. En ga er eens over praten met uw kantoor directeur of uw relatiebeheerder. In twee hoofden zit nu eenmaal meer dan in één.

THUIS BIJ DE BANK VAN HIER

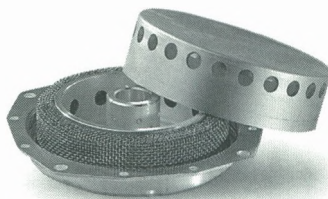
KREDIETBANK

BEKAERT STAALDRAAD

TELKENS ALS JE LEVEN ERVAN AFHANGT

Het luchtkussen of de "airbag" die de autopassagiers beschermt bij een fatale klap is uiteraard een zaak van levensbelang. Rond het ontstekingsmechanisme van de "airbag" is een filter gebouwd, gemaakt uit zeer dunne staalvezels. Deze staalvezel-filter staat mede borg voor de perfecte en veilige werking van de "airbag". Een staaltje van Bekaerts leiderschap in kwaliteit en technologie. Bekaert staaldraad is zeer opvallend aanwezig zoals in afrasteringen, maar meestal verborgen en toch van vitaal belang zoals staalkoord voor de versterking van radiaalbanden, wapening van pijpleidingen in zee, gebruik in computers of in kritische filtratieprocessen... De 16.000 medewerkers van de Bekaertgroep uit meer dan 50 productiecentra in 18 landen en uit de vele verkoopkantoren geven in de wereld van staaldraad de toon aan en staan borg voor kwaliteit en betrouwbaarheid.

 BEKAERT

W E K N O W H O W

Bijlage 1

Evolutie tussen 1989 en 1997 van het aantal inrichtingen per logiesvorm in West-Vlaanderen, naar gemeente en subregio, WES-inventarisaties 1989 en 1997

Gemeente/subregio	1997						Individuele huurvakantiewoningen en tweede verblijven (a)
	Hotels	Campings/ Kampeer- verblijf- parken	Vakantie- centra/ Verblijf- vakantie- centra	Vakantie- dorpen/ Verblijf- vakantie- dorpen	Jeugd- logies	Totaal	
Knokke-Heist	59	6	0	0	4	69	15224
Zeebrugge (b)	6	0	0	0	3	9	333
Blankenberge	102	5	6	0	3	116	5143
De Haan	43	35	6	4	8	96	4898
Bredene	16	30	1	2	5	54	457
Oostende	70	5	3	0	5	83	6613
Middelkerke	25	28	8	9	5	75	12081
Nieuwpoort	14	5	4	1	11	35	5397
Koksijde	44	14	8	4	24	94	11746
De Panne	39	6	4	2	4	55	4751
Oostkust	167	11	6	0	10	194	20700
Middenkust	154	98	18	15	23	308	24049
Westkust	97	25	16	7	39	184	21894
Totaal Kust	418	134	40	22	72	686	66643
Totaal Brugge (exclusief Zeebrugge)(b)	100	2	0	0	8	110	176
Alveringem	3	0	0	0	1	4	75
Anzegem (b)	1	0	0	0	2	3	29
Ardoos (c)	0	0	0	0	0	0	-
Avelgem (c)	2	0	0	0	1	3	-
Beernem	1	0	0	0	1	2	30
Damme	3	1	0	0	0	4	176
Deerlijk (c)	1	0	0	0	0	1	-
Dentergem (c)	0	0	0	0	0	0	-
Diksmuide	9	1	0	0	2	12	54
Gistel	1	0	0	0	0	1	34
Harelbeke (c)	1	0	0	0	1	2	-
Heuvelland	10	3	0	0	16	29	96
Hooglede (c)	3	0	0	0	0	3	-
Houthulst	0	0	0	0	1	1	21
Ichtegem	1	0	0	0	1	2	42
Ieper	9	1	0	0	2	12	59
Ingelmunster (c)	2	0	0	0	0	2	-
Izegem (b)	1	0	0	0	0	1	7
Jabbeke	5	1	0	0	1	7	230
Koekelare	2	0	0	0	1	3	28
Kortemark (c)	0	0	0	0	1	1	-
Kortrijk (b)	12	0	0	0	3	15	46
Kuurne (c)	1	0	0	0	0	1	-
Langemark-Poelkapelle (c)	1	0	0	0	0	1	-
Ledegem (c)	1	0	0	0	0	1	-
Lendelede	0	0	0	0	0	0	5
Lichtervelde	2	0	0	0	0	2	6
Lo-Reninge	4	0	0	0	0	4	60
Menen (b)	1	0	0	0	0	1	20
Mesen (c)	0	0	0	0	0	0	-
Meulebeke	0	0	0	0	1	1	27
Moorslede	2	0	0	0	1	3	2
Oostkamp	4	0	0	0	0	4	107
Oostrozebeke (c)	1	0	0	0	1	2	-
Oudenburg	3	0	0	0	0	3	49
Pittem (c)	0	0	0	0	0	0	-
Poperinge	8	0	0	0	2	10	28
Roeselare (c)	9	0	0	0	0	9	-
Ruiselede	0	0	0	0	2	2	20
Spiere-Helkijn	0	0	0	0	0	0	20
Staden	0	0	0	0	1	1	10
Tielt (d)	2	0	0	0	0	2	-
Torhout (c)	3	0	0	0	0	3	-
Veurne	2	0	0	0	1	3	98
Vleteren	0	0	0	0	1	1	28
Waregem (c)	7	1	0	0	1	9	-
Wervik (b)	1	0	0	0	0	1	19
Wevelgem	5	0	0	0	1	6	59
Wielsbeke (c)	0	0	1	0	1	2	-
Wingene	1	0	0	0	0	1	62
Zedelgem	3	1	0	0	3	7	93
Zonnebeke	1	0	0	0	0	1	78
Zuienkerke	2	3	1	0	0	6	42
Zwevegem (b)	5	0	0	0	0	5	27
Totaal Achterland	136	12	2	0	50	200	1787
West-Vlaanderen	654	148	42	22	130	996	68606

(a) Hierin zijn enkel de tweede verblijven en individuele huurvakantiewoningen opgenomen die geregistreerd werden in de belastingskohieren op tweede woningen. "Evolutie 1989-97 : exclusief Zeebrugge, Brugge en de gemeenten van het Achterland die niet in beide jaren een belastingskohier op tweede woningen hadden."

(b) Deze gemeenten hadden in 1989 nog geen kohier van de belastingen op tweede woningen.

							Evolutie 1989-1997	
Hotels	Campings/ Kampeerverblijf- parken	Vakantie- centra/ Verblijf- vakantie- centra	Vakantie- dorpen/ Verblijf- vakantie- dorpen	Jeugd- logies	Totaal	Individuele huur- vakantie- woningen en tweede verblijven (a)		
-24	-1	-2	0	-1	-28	2665		
-3	0	0	0	3	0	-		
-32	0	1	0	0	-31	1163		
-1	-3	-1	1	-3	-7	459		
-15	2	-1	2	1	-11	130		
-30	0	-2	0	0	-32	1394		
-13	-4	1	4	-6	-18	2020		
-4	0	-1	-1	1	-5	1477		
-14	-1	0	0	-9	-24	1684		
-13	1	-1	0	1	-12	1294		
-59	-1	-1	0	2	-59	3828		
-59	-5	-3	7	-8	-68	4003		
-31	0	-2	-1	-7	-41	4455		
-149	-6	-6	6	-13	-168	12286		
7	0	-1	0	-2	4	-		
1	0	0	0	0	1	13		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-		
1	0	0	0	0	1	-		
1	0	0	0	0	1	3		
1	-1	0	0	0	0	85		
-1	0	0	0	0	-1	-		
0	0	0	0	0	0	-		
3	0	0	0	0	3	-3		
0	0	0	0	-1	-1	-21		
3	0	0	0	0	3	-4		
1	0	0	0	0	1	-		
0	0	0	0	1	1	0		
1	0	0	0	1	2	19		
1	1	0	0	2	4	-26		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-		
4	0	0	0	-1	3	118		
2	0	0	0	0	2	-1		
-1	0	0	0	1	0	-		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-10		
2	0	0	0	0	2	-2		
0	0	0	0	0	0	28		
-1	0	0	0	0	-1	-		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	0		
2	0	0	0	0	2	-9		
0	0	0	0	-2	-2	10		
1	0	0	0	0	1	-		
3	0	0	0	0	3	11		
0	0	0	0	-1	-1	-		
3	0	0	0	-3	0	-22		
3	0	0	0	0	3	-		
0	0	0	0	1	1	8		
0	0	0	0	0	0	-2		
0	0	0	0	0	0	-2		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-4		
4	0	0	0	0	4	1		
1	0	0	0	0	1	-		
3	-1	0	0	0	2	9		
-1	0	1	0	0	0	-		
0	0	0	0	0	0	-15		
1	0	0	0	0	1	67		
1	0	0	0	0	1	-32		
2	-1	1	0	0	2	-3		
2	0	0	0	0	2	-		
43	-2	2	0	-2	41	216		
-99	-8	-5	6	-17	-123	12502		

(c) Deze gemeenten bezitten geen kohier van de belastingen op tweede woningen.

(d) Deze gemeente had in 1989 een kohier van de belastingen op tweede woningen en niet meer in 1997.

Bijlage 2

Evolutie tussen 1989 en 1997 van de capaciteit per logiesvorm in West-Vlaanderen, naar gemeente en subregio, WES-inventarisaties 1989 en 1997 (in bedden)

Gemeente/subregio	Hotels	Campings	Vakantiecentra	Vakantie-dorpen	Jeugd-logies	Individuele huurvakantie woningen en tweede verblijven (a)	Kampeer-verblijfparken	Verblijf-vakantiecentra
Knokke-Heist	2759	630	0	0	217	70030	4220	0
Zeebrugge (b)	329	0	0	0	161	1532	0	0
Blankenberge	4372	975	1582	0	192	23658	4468	0
De Haan	1485	4466	1568	3633	476	22531	28540	0
Bredene	754	3440	55	435	438	2102	20462	0
Oostende	5253	560	1353	0	502	30420	3648	0
Middelkerke	824	5699	1428	543	568	55573	28272	572
Nieuwpoort	884	2667	1310	1144	1861	24826	4020	0
Koksijde	1591	996	2109	3786	2509	54032	7368	1025
De Panne	1689	1371	717	302	310	21855	4176	0
Oostkust	7460	1605	1582	0	570	95220	8688	0
Middenkust	8316	14165	4404	4611	1984	110626	80922	572
Westkust	4164	5034	4136	5232	4680	100713	15564	1025
Totaal Kust	19940	20804	10122	9843	7234	306559	105174	1597
Totaal Brugge (excl. Zeebrugge)(b)	5685	582	0	0	765	810	560	0
Alveringem	66	0	0	0	75	345	0	0
Anzegem (b)	34	0	0	0	110	133	0	0
Ardoic (c)	0	0	0	0	0	-	0	0
Avelgem (c)	26	0	0	0	120	-	0	0
Beernem	16	0	0	0	52	138	0	0
Damme	62	15	0	0	0	810	196	0
Deerlijk (c)	20	0	0	0	0	-	0	0
Dentergem (c)	0	0	0	0	0	-	0	0
Diksmuide	248	90	0	0	167	248	260	0
Gistel	21	0	0	0	0	156	0	0
Harelbeke (c)	16	0	0	0	88	-	0	0
Heuvelland	303	249	0	0	1184	442	1168	0
Hooglede (c)	82	0	0	0	0	-	0	0
Houthulst	0	0	0	0	15	97	0	0
Ichtegem	10	0	0	0	15	193	0	0
Ieper	296	33	0	0	110	271	0	0
Ingelmunster (c)	48	0	0	0	0	-	0	0
Izegem (b)	17	0	0	0	0	32	0	0
Jabbeke	80	360	0	0	54	1058	2152	0
Koekelare	26	0	0	0	62	129	0	0
Kortemark (c)	0	0	0	0	15	-	0	0
Kortrijk (b)	691	0	0	0	261	212	0	0
Kuurne (c)	44	0	0	0	0	-	0	0
Langemark-Poelkapelle (c)	50	0	0	0	0	-	0	0
Ledegeem (c)	8	0	0	0	0	-	0	0
Lendelede	0	0	0	0	0	23	0	0
Lichtervelde	40	0	0	0	0	28	0	0
Lo-Reninge	137	0	0	0	0	276	0	0
Menen (b)	15	0	0	0	0	92	0	0
Mesen (c)	0	0	0	0	0	-	0	0
Meulebeke	0	0	0	0	60	124	0	0
Moorslede	28	0	0	0	50	9	0	0
Oostkamp	76	0	0	0	0	492	0	0
Oostrozebeke (c)	12	0	0	0	30	-	0	0
Oudenburg	116	0	0	0	0	225	0	0
Pittem (c)	0	0	0	0	0	-	0	0
Poperinge	124	0	0	0	43	129	0	0
Roeselare (c)	259	0	0	0	0	-	0	0
Ruiselede	0	0	0	0	210	92	0	0
Spiere-Helkijn	0	0	0	0	0	92	0	0
Staden	0	0	0	0	30	46	0	0
Tielt (d)	70	0	0	0	0	-	0	0
Torhout (c)	91	0	0	0	0	-	0	0
Veurne	26	0	0	0	66	451	0	0
Vleteren	0	0	0	0	89	129	0	0
Waregem (c)	186	75	0	0	50	-	0	0
Wervik (b)	11	0	0	0	0	87	0	0
Wevelgem	178	0	0	0	36	271	0	0
Wielsbeke (c)	0	0	64	0	64	-	0	0
Wingene	10	0	0	0	0	285	0	0
Zedelgem	90	126	0	0	760	428	488	0
Zonnebeke	16	0	0	0	0	359	0	0
Zuienkerke	50	90	164	0	0	193	432	0
Zwevegem (b)	86	0	0	0	0	124	0	0
Totaal Achterland	3785	1038	228	0	3816	8219	4696	0
West-Vlaanderen	29410	22424	10350	9843	11815	315588	110430	1597

(a) Hierin zijn enkel de tweede verblijven en individuele huurvakantiewoningen opgenomen die geregistreerd werden in de belastingskohieren op tweede woningen. Evolutie 1989-97 : exclusief Zeebrugge, Brugge en de gemeenten van het Achterland die niet in beide jaren een belastingskohier op tweede woningen hadden.

(b) Deze gemeenten hadden in 1989 nog geen kohier van de belastingen op tweede woningen.

1997											Evolutie 1989-1997	
Verblijf- vakantie- dorpen	Totaal (a)	Hotels	Campings	Vakantie- centra	Vakantie- dorpen	Jeugd- logies	Individuele huur- vakantie woningen en tweede verblijven (a)	Kampeer- verblijf- parken	Verblijf- vakantie- centra	Verblijf- vakantie- dorpen	Totaal (a)	
0	77856	-1309	-285	-240	0	-37	12259	100	0	0	10488	
0	2022	55	0	0	0	161	-	0	0	0	216	
0	35247	-1112	-766	201	0	0	5350	668	0	0	4341	
2236	64935	-34	-91	-356	-1879	-167	2112	-196	0	1456	845	
2120	29806	-674	-670	-579	435	-56	598	2214	0	2120	3388	
0	41736	-592	-256	-752	0	57	6413	800	0	0	5670	
3698	97177	-259	-908	-443	94	-712	9292	3576	412	711	11763	
246	36958	-619	-855	-29	98	266	6794	1576	0	-368	6863	
624	74040	-434	-634	-753	2108	-1432	7747	-368	175	-2048	4361	
2218	32638	-328	-513	-438	302	190	5953	280	0	494	5940	
0	115125	-2366	-1051	-39	0	124	17609	768	0	0	15045	
8054	233654	-1559	-1925	-2130	-1350	-878	18415	6394	412	4287	21666	
3088	143636	-1381	-2002	-1220	2508	-976	20494	1488	175	-1922	17164	
11142	492415	-5306	-4978	-3389	1158	-1730	56518	8650	587	2365	53875	
0	8402	996	-138	-9	0	-19	-	20	0	0	850	
0	486	36	0	0	0	0	60	0	0	0	96	
0	277	1	0	0	0	0	-	0	0	0	1	
0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	
0	146	14	0	0	0	0	-	0	0	0	14	
0	206	16	0	0	0	-3	14	0	0	0	27	
0	1083	14	-38	0	0	0	391	-20	0	0	347	
0	20	-4	0	0	0	0	-	0	0	0	-4	
0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	
0	1013	96	30	0	0	-30	-14	48	0	0	130	
0	177	-19	0	0	0	-25	-97	0	0	0	-141	
0	104	2	0	0	0	0	-	0	0	0	2	
0	3346	87	86	0	0	-239	-18	80	0	0	-4	
0	82	28	0	0	0	0	-	0	0	0	28	
0	112	0	0	0	0	15	0	0	0	0	15	
0	218	10	0	0	0	15	87	0	0	0	112	
0	710	94	33	0	0	110	-120	0	0	0	117	
0	48	3	0	0	0	0	-	0	0	0	3	
0	49	-5	0	0	0	0	-	0	0	0	-5	
0	3704	68	60	0	0	-30	543	832	0	0	1473	
0	217	26	0	0	0	0	-4	0	0	0	22	
0	15	-12	0	0	0	15	-	0	0	0	3	
0	1164	-1	0	0	0	-2	-	0	0	0	-3	
0	44	12	0	0	0	0	-	0	0	0	12	
0	50	-3	0	0	0	0	-	0	0	0	-3	
0	8	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	
0	23	0	0	0	0	0	-46	0	0	0	-46	
0	68	40	0	0	0	0	-9	0	0	0	31	
0	413	67	0	0	0	0	129	0	0	0	196	
0	107	-11	0	0	0	0	-	0	0	0	-11	
0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	
0	184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	87	28	0	0	0	0	-42	0	0	0	-14	
0	568	-9	0	0	0	-60	46	0	0	0	-23	
0	42	12	0	0	0	-5	-	0	0	0	7	
0	341	116	0	0	0	0	50	0	0	0	166	
0	0	0	0	0	0	-34	-	0	0	0	-34	
0	296	21	0	0	0	-147	-101	0	0	0	-227	
0	259	70	0	0	0	0	-	0	0	0	70	
0	302	0	0	0	0	130	37	0	0	0	167	
0	92	0	0	0	0	0	-9	0	0	0	-9	
0	76	0	0	0	0	-10	-9	0	0	0	-19	
0	70	-6	0	0	0	0	-	0	0	0	-6	
0	91	45	0	0	0	0	-	0	0	0	45	
0	543	-5	0	0	0	6	-18	0	0	0	-17	
0	218	0	0	0	0	9	5	0	0	0	14	
0	311	92	15	0	0	0	-	0	0	0	107	
0	98	11	0	0	0	0	-	0	0	0	11	
0	485	103	0	0	0	-4	41	-100	0	0	40	
0	128	-11	0	64	0	2	-	0	0	0	55	
0	295	0	0	0	0	0	-69	0	0	0	-69	
0	1892	-4	0	0	0	330	308	-4	0	0	630	
0	375	16	0	0	0	0	-147	0	0	0	-131	
0	929	50	-542	164	0	0	-14	60	0	0	-282	
0	210	45	0	0	0	0	-	0	0	0	45	
0	21782	1133	-356	228	0	43	994	896	0	0	2938	
11142	522599	-3177	-5472	-3170	1158	-1706	57512	9566	587	2365	57663	

(c) Deze gemeenten bezitten geen kohier van de belastingen op tweede woningen.

(d) Deze gemeente had in 1989 een kohier van de belastingen op tweede woningen en niet meer in 1997.

Het Weens Koopverdrag ⁽¹⁾

Pascal Walrave
stafmedewerker
GOM - West-Vlaanderen

Samen met in totaal 51 landen hebben onze belangrijkste handelspartners het "Weens Koopverdrag" geratificeerd. Men schat dat op dit ogenblik meer dan 60% van de wereldhandel door de principes van dit verdrag wordt beheerst.

Inleiding

Op 1 november 1997 is in België het "Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken" formeel van kracht geworden ⁽²⁾.

Samen met in totaal 51 landen hebben onze belangrijkste handelspartners Duitsland, Frankrijk, Nederland en landen zoals China, Polen, de Russische Federatie, de Tsjechische Republiek en de USA dit "Weens Koopverdrag" geratificeerd en toepasbaar gesteld ⁽³⁾.

Men schat dat op dit ogenblik meer dan 60% van de wereldhandel door de principes van dit verdrag wordt beheerst ⁽⁴⁾.

Reden genoeg dus om even stil te staan bij dit verdrag.

Situering van het verdrag binnen een internationale context

Het Weens Koopverdrag is een belangrijk verdrag.

Het vervangt vanaf 1 november 1997 de twee Verdragen van Den Haag van 1 juli 1964 ⁽⁵⁾.

Deze voorgangers van het verdrag vonden door hun West-Europese inslag nooit ruime internationale toepassing ⁽⁶⁾.

De globalisering van de wereldhandel heeft de nood aan eenvormige en transparante rechtsregels met betrekking tot internationale handel weliswaar in een stroomversnelling gebracht.

Grensoverschrijdend werken betekent immers in geval van conflict vaak een confrontatie met rechtsregels die afwijken van degene die in België gebruikelijk zijn.

Iedere staat heeft zo zijn eigen regels om te bepalen welk nationaal recht van toepassing is bij een conflict tussen handelspartners uit verschillende landen.

Het komt dan ook meer dan eens voor dat deze regels elkaar tegenspreken.

Creatieve juristen gaan bijgevolg op zoek naar het forum dat hun belang het beste dient ("forum shoppen").

Het "Verdrag van de Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken" ondertekend in Wenen op 11 april 1980 (vandaar: "Weens Koopverdrag") vult een juridische leemte en betekent een belangrijke stap in de richting van meer internationale rechtszekerheid.

Het Verdrag

Hieronder beperken wij ons tot een overzicht van de krachtlijnen van het verdrag ⁽⁷⁾.

Het is vooreerst belangrijk te benadrukken dat het Weens Koopverdrag sinds de inwerking-treding op 1 november van 1997 deel is gaan uitmaken van het Belgisch recht.

Het fungeert als basisrecht ("gemeen recht") naast de regels van het Burgerlijk Wetboek (B.W.) die de koop beheersen (artikelen 1582 tot 1701 van het B.W.).

Een tweede belangrijke opmerking is dat de nieuwe regeling gevoelig verschilt van het op de Code civil gebaseerde continentale recht uit ons B.W.

Naast elementen die in de lijn liggen van de Code civil vertoont het verdrag ook veel trekjes die aanleunen bij de Anglo-Amerikaanse of Duitse rechtstraditie.

Het Weens Koopverdrag bestaat uit vier delen :

- Toepassingsgebied en algemene bepalingen
- Totstandkoming van de overeenkomst
- Koop van roerende zaken
- Slotbepalingen met betrekking tot de geldigheid, voorbehoud en inwerkingtreding.

In dit artikel bespreken wij enkel de eerste drie delen.

Toepassingsgebied (ART.1-6 Weens Koopverdrag)

Samengevat kunnen we stellen dat het Weens Koopverdrag het **aanvullend recht** is dat de **basis** ("obligatoire") **rechtsverhoudingen** tussen koper en verkoper regelt met betrekking tot de koop-verkoop van **roerende goederen**.

Het Weens Koopverdrag is van "aanvullend recht" of anders gezegd toepasselijk wanneer niets specifiek bedongen werd tussen de partijen.

De verbintenissen worden in de praktijk inderdaad zeer dikwijls vastgelegd in de "algemene voorwaarden" vermeld op documenten zoals de offerte, de bestelbon of de factuur.

Vaak zijn deze voorwaarden inderdaad slechts algemeen en onaangepast als neerslag van genuanceerde onderhandelingen.

Het Weens Koopverdrag is het toepasselijke recht in al die gevallen waar partijen geen specifieke bepalingen voorzien hebben.

Het verdrag regelt de basis rechtsverhoudingen met name de *totstandkoming* van de koopovereenkomsten (aanbod, tegenbod, aanvaarding) en de *rechten en plichten* van de partijen voortvloeiend uit de koopovereenkomst (voor de verkoper: conforme levering en vrijwaring tegen derden, voor de koper : inontvangstneming en betaling van de prijs).

Het verdrag regelt niet hoe een koopcontract op een geldige manier tot stand komt.

Het behandelt evenmin alle aspecten van de eigendomsoverdracht tussen de partijen en bevat geen regels in verband met productaansprakelijkheid.

Het verdrag is van toepassing op koopovereenkomsten betreffende roerende zaken tussen partijen die in verschillende staten gevestigd zijn.

Het moet dus gaan over :

Een overeenkomst tot koop-verkoop.

Dit wil zeggen een overeenkomst tot levering en eigendomsoverdracht van goederen tegen betaling van een prijs.

Van lichamelijk roerende goederen

Het verdrag is niet toepasselijk op koop-verkoop van :

- gronden of gebouwen
- goederen in vruchtgebruik of met recht van opstal, ...
- consultancy activiteiten of verzekeringen, ...
- intellectuele rechten of octrooien

Maar over de verkoop van software is de rechtsleer verdeeld.

Bovendien sluit het Weens Koopverdrag uitdrukkelijk een aantal roerende goederen uit :

- koop op openbare veiling of bij gerechtelijke koop
- koop van effecten, schepen en luchtvaartuigen
- koop van elektrische energie
- consumentenkoop

Door het verdrag niet toepasbaar te verklaren bij verkoop van consumentengoederen worden de meeste verkopen aan particulieren uitgesloten.

Tussen partijen die in verschillende verdragsluitende Staten gevestigd zijn

De **vestigingsplaats** van de partijen is hier van doorslaggevend belang, niet de nationaliteit van de betrokkenen.

Een bijkantoor (branche, succursale) van een internationaal bedrijf is in België juridisch een erkende vestiging van een buitenlandse vennootschap⁽⁸⁾ en wordt bijgevolg als in België gevestigd beschouwd.

De koopovereenkomst tussen een in België gevestigde Europese branch-office van een Japanse multinational en een Duitse distributeur valt dan ook onder de toepas-

sing van het verdrag ook al heeft Japan het verdrag tot nu toe niet geratificeerd.

Totstandkoming van de overeenkomst (ART. 14-24 Weens Koopverdrag)

Wanneer is er sprake van een overeenkomst?

Een overeenkomst is het resultaat van een **aanbod** (meestal in de vorm van een offerte) en de **aanvaarding** van dit aanbod.

Een aanbod is volgens het verdrag:

- een **voorstel** tot het sluiten van een overeenkomst
- gericht tot **één of meer bepaalde personen**
- dat voldoende **bepaald** is
- en waaruit de **wil** van de aanbieder blijkt om in geval van **aanvaarding gebonden te zijn**.

Een vrijblijvend voorstel wordt dus volgens het Weens Koopverdrag een bindend aanbod van zodra aan deze vier voorwaarden voldaan wordt.

Het verdrag voorziet echter de mogelijkheid een **aanbod** in te trekken, te herroepen of te verwerpen.

Het aanbod kan *ingetrokken* worden zolang het de tegenpartij niet heeft bereikt.

In de praktijk zal men voor de mededeling van de intrekking van een aanbod dus een sneller communicatiemiddel moeten gebruiken dan degene waarmee het aanbod werd geformuleerd.

Nadat het aanbod de andere partij bereikt heeft bestaat nog de mogelijkheid het aanbod te herroepen zolang het niet aanvaard is door de tegenpartij.

Een aanbod vervalt eveneens wanneer de wederpartij formeel stelt dat hij niet wenst in te gaan op het aanbod. Het aanbod wordt dan verwerpen.

De aanbieder zal in al deze gevallen snel moeten handelen.

De **aanvaarding** van een aanbod leidt tot de totstandkoming van de koopovereenkomst.

Stilzwijgen of niet reageren geldt in de regel niet als aanvaarding.

Het aanbod blijft weliswaar niet eeuwig gelden. De aanvaarding dient te gebeuren binnen een "redelijke termijn" en is afhankelijk van het communicatiemiddel dat door de aanbieder werd gebruikt.

Meestal wordt een aanbod algemeen aanvaard maar worden kleine wijzigingen aangebracht.

Wanneer echter de wezenlijk elementen van het contract zoals prijs, betaling, levering, aansprakelijkheid en zo meer⁽⁹⁾ gewijzigd worden spreekt men niet van een aanvaarding maar van een tegenaanbod.

Dit tegenaanbod moet uitdrukkelijk aanvaard worden door de oorspronkelijke aanbieder.

Vanheusden⁽¹⁰⁾ merkt terecht op dat in de praktijk het antwoord van een wederpartij onder zijn "algemene inkoopvoorwaarden" bijna steeds een tegenaanbod uitmaakt.

Welke voorwaarden zijn dan van toepassing bij de levering?

Afwijkend van de in België geldende stelling opteert het Weens Koopverdrag voor de "last shot" theorie : de laatst meegedeelde voorwaarden gelden.

Als de verkoper dus niet reageert op de voorwaarden in het antwoord tot aanvaarding gelden de voorwaarden zoals gewijzigd bij de aanvaarding of bij het tegenaanbod.⁽¹¹⁾

Koop van roerende zaken (ART.25-65 Weens Koopverdrag)

Deel III van het Weens Koopverdrag regelt de verplichtingen van de verkoper (sub A) en de koper (sub B), wat de gevolgen zijn als partijen hun verplichtingen niet nakomen (sub C), de overgang van het risico van de verkoper op de koper (sub D) en de zorg voor het behoud van de zaak (sub E.)

A. De verplichtingen van verkoper

De verkoper heeft in het verdrag fundamenteel twee verplichtingen: de conforme levering van de zaak en een "vrijwaringsverplichting" ten aanzien van rechten en aanspraken van derden.

De verkoper heeft een leveringsplicht. Het verdrag bepaalt dat hij de zaken (en de documenten die hierop betrekking hebben) moet afleveren :

- op de overeengekomen datum, of
- binnen de overeengekomen termijn, of
- binnen een redelijke termijn na het sluiten van de overeenkomst

De levering gebeurt in de magazijnen, fabrieken of in de vestigingsplaats van de verkoper.

Is vervoer voorzien van de verkochte zaken ("verzendingskoop") dan gebeurt de levering door de fysieke overhandiging (aflevering) aan de eerste onafhankelijke transporteur. De verkoper kan er zich dus meestal toe beperken de goederen ter beschikking te stellen van de koper. Als verkoper is het echter onvoldoende om gewoonweg te leveren, men moet ook "conform" de overeenkomst leveren. Men moet met andere woorden leveren wat besteld is. Conformiteit betekent volgens het verdrag dat de verkoper goederen moet afleveren die qua hoeveelheid, kwaliteit en omschrijving voldoen aan de overeenkomst en op de afgesproken wijze verpakt zijn (art.35,1).

Om de conformiteit te controleren moet de koper de goederen zo snel mogelijk laten keuren.

De klachten moeten binnen een "redelijke termijn" na ontdekking aan de verkoper worden meege-deeld.

Klachten over niet-conformiteit moeten in ieder geval binnen de twee jaar na levering worden aange-meld tenzij anders bedongen.

De facto komt het er op neer dat aan de koper gevraagd wordt zo snel mogelijk te keuren en indien nodig zo precies en nauwkeurig mogelijk te protesteren tegen de niet-conforme levering.

Zonder protest "binnen een redelijke termijn" verliest de koper het recht om de niet-conformiteit in te roepen ⁽¹²⁾.

Als tweede verplichting moet de verkoper het blijvend bezit verlenen over de gekochte goederen. Hij moet bijgevolg de koper als het ware beschermen tegen de rechten en aanspraken die derden op de gekochte goederen zouden maken ("vrijwaren").

De verkoper kan ofwel naast de koper tussenkomen in een proces ofwel hem schadeloos stellen voor zijn verlies.

Deze vrijwaring geldt ook ten aanzien van rechten en aanspraken

gebaseerd op industriële eigendoms-of andere intellectuele rechten zoals auteursrecht, merkenrecht, recht op model, en dergelijke.

B. De Verplichtingen van de verkoper ⁽¹³⁾

Het verdrag somt de twee verplichtingen van de koper op :

- betalen van de koopprijs
- de zaken in ontvangst nemen

Betaling van de koopprijs is een logisch gevolg van de levering.

Het verdrag bepaalt dat de verkoper de koper niet om betaling moet verzoeken.

Het initiatief van de betaling moet spontaan van de koper uitgaan. In het vrij onwaarschijnlijke geval dat geen prijs was overeengekomen geldt de gebruikelijke prijs op het ogenblik dat de overeenkomst gesloten werd. De koper moet de prijs betalen op de plaats waar de verkoper gevestigd is. Het Weens Koopverdrag huldigt het principe van de contante betaling bij levering. De koper houdt echter het recht de goederen voor betaling te keuren. Op de koper rust volgens het verdrag eveneens de verplichting om de goederen in ontvangst te nemen.

Dit houdt onder meer in dat de koper :

- de leveringsplaats moet aanduiden
- personeel ter beschikking moet stellen om de goederen in ontvangst te nemen
- eventueel de nodige documenten moet aftekenen

Op het ogenblik van de inontvangstneming van de zaak gaat principieel ook het risico van de verkochte zaak over op de koper.

Een koper die weigert de goederen in ontvangst te nemen begaat een contractbreuk waardoor hij aansprakelijk kan zijn voor de daaruit voortvloeiende schade.

C. Gevolgen als een van de partijen haar verplichtingen niet nakomt

Als één van beide partijen haar verplichtingen niet nakomt kan de andere partij terugrijpen naar een aantal "rechtsmiddelen" om die verplichting af te dwingen.

Koper en verkoper hebben verschillende middelen om te ageren bij wanprestatie.

Deze zijn echter niet cumuleerbaar zodat zij zullen moeten kiezen

Voor regio's als Vlaanderen met een sterke in- en uitvoer zal het Weens Koopverdrag in de toekomst nog aan belang winnen.

Foto MBZ

en nagaan welk middel voor hen het meest opportuun is.

Koper en verkoper kunnen wel ieder rechtsmiddel cumuleren met een extra schadevergoeding.

1. rechtsmiddelen die de koper kan aanwenden

Wat de koper betreft herinneren wij er hier opnieuw aan dat als de koper niet tijdig protesteert tegen de niet-conformiteit of als deze klacht te vaag is, deze zijn rechtsmiddelen verliest en hij de volledige koopprijs moet betalen ongeacht het bestaan van de gebreken.⁽¹⁴⁾

Reageert de koper inderdaad snel en omstandig dan kan hij ofwel:

Uitvoering in natura eisen

De koper kan de “dwanguitvoering” van de overeenkomst eisen.

Dwanguitvoering kan echter alleen gevorderd worden als het toepasselijke nationale recht dit toestaat (art.29).

In principe kent het Belgisch B.W. deze mogelijkheid niet zodat de Belgische rechter kan weigeren in te gaan op een verzoek tot dwanguitvoering op basis van het Weens Koopverdrag.

Een aanvullende uitvoeringstermijn toestaan

De koper kan een “redelijke” aanvullende termijn (de “Nachfrist”) stellen zodat de verkoper zijn verplichtingen kan nakomen.

Vervult de verkoper na verloop van de termijn zijn verplichtingen nog steeds niet, dan kan de koper de overeenkomst laten ontbinden.

Ook de verkoper kan een bijkomende termijn vragen om zijn verplichtingen te kunnen nakomen (bijvoorbeeld voor herstellingen).

Ontbinding van het contract vragen

De koper kan, zonder voorafgaande waarschuwing aan de verkoper, de overeenkomst ontbonden verklaren:

- bij wezenlijke tekortkomingen; of
- na het vruchteloos verstrijken van de bijkomende termijn

Verdere uitvoering van het contract wordt hiermee gestaakt waardoor de koper verlost wordt van zijn verplichtingen van betaling en inontvangstneming van de goederen.

Hij kan echter nog steeds een schadevergoeding eisen.

Hoewel het contract ontbonden wordt blijven de regels uit de overeenkomst van kracht met betrekking tot geschillenregeling en rechten en plichten na ontbinding.

Merken we hier bovendien op dat de ontbinding uitsluitend geldig is indien zij geschiedt door een kennisgeving aan de andere partij.

De ontbinding gaat – in tegenstelling tot ons rechtsstelsel⁽¹⁵⁾ – in op het ogenblik van de verzending van de kennisgeving.

Het risico van kennisgeving (verkeerd adres, te weinig gefrankeerd, ...) wordt door het verdrag dan ook gelegd bij de partij die verzuimt zijn verbintenissen na te komen.

Het is – anders dan wat in België gebruikelijk is – dus niet de rechter die de ontbinding uitspreekt, maar de benadeelde partij⁽¹⁶⁾.

Prijsvermindering vragen

Bij niet-conforme levering kan de koper opteren voor een prijsvermindering ten belope van het waardeverschil bij de levering tussen de geleverde goederen en de bestelde goederen.

Dit recht tot prijsvermindering vervalt als de verkoper de goederen heeft hersteld of voorstelt dit te doen.

2. rechtsmiddelen die de verkoper kan aanwenden

De verkoper beschikt over nagenoeg dezelfde middelen die de koper heeft bij wanprestatie van deze laatste. Hij zal weliswaar geen prijsvermindering kunnen doorvoeren.

Naast een eventuele schadevergoeding zal de verkoper, onder dezelfde voorwaarden als de koper, kunnen opteren voor ofwel:

- uitvoering in natura
- een aanvullende termijn
- ontbinding

Een bijzonder rechtsmiddel voor de verkoper is de **specificatie**.

In de koopovereenkomst kan bepaald zijn dat vooraleer de verkoper kan leveren het aan de koper is om bepaalde specificaties door te geven aan de verkoper.

Wanneer de koper deze specificaties niet doorgeeft zou hij de uitvoering van het contract eindelijk kunnen blokkeren.

Om dit te vermijden bepaalt het verdrag dat de verkoper zelf tot specificatie kan overgaan.

3. Rechtsmiddelen die zowel koper als verkoper kunnen aanwenden

Beide partijen kunnen :

De onzekerheidsexceptie invoeren

Als na het sluiten van de overeenkomst blijkt dat één van de partijen voor een wezenlijk deel niet aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen (gebrek aan kredietwaardigheid, afwezigheid van voldoende grondstoffen of gebrek aan know-how,...) en de tegenpartij kan onvoldoende garanties geven, mag de andere partij de uitvoering van haar verplichtingen opschorten of zelfs ontbinden.

Schadevergoeding vragen

Om aanspraak te kunnen maken op een schadevergoeding moeten drie voorwaarden vervuld zijn:

- een tekortkoming
- een schade (verlies)
- een oorzakelijk verband tussen deze twee

De omvang van de vergoeding wordt bepaald door het geleden verlies met inbegrip van de gederfde winst doch enkel ten belope van de voorzienbare schade⁽¹⁷⁾.

Recht hebben op rente

Bij achterstallige betalingen heeft de schuldeiser recht op rente.

Het Weens Koopverdrag zegt niets over het toepasselijke rentepercentage. De partijen of het nationaal toepasselijke recht doen hierover uitspraak.

In geval van **overmacht** (revolutie, extreme weersomstandigheden, en dergelijke) vervalt de plicht tot schadevergoeding.

De ontbinding van de overeenkomst of de uitvoering in natura kunnen weliswaar nog steeds gevorderd worden (zelfs bij blijvende overmacht)

Bovendien geldt deze vrijstelling van schadevergoeding slechts tot de overmacht verdwijnt.

De aansprakelijkheid vervalt eveneens wanneer de tekortkoming waarop een partij zich beroept volgt uit een nalatigheid of handeling van diezelfde partij.

D. Overgang van het risico van de verkoper op de koper (Art.66-70 Weens Koopverdrag)

Het Weens Koopverdrag regelt in de overgang van het risico van de verkoper op de koper.

Deze regeling wordt in de praktijk weinig toegepast.

Internationale handelspartners grijpen immers vaak terug naar de INCO-terms (CIF, FOB, FAS, ...) die heel precieze regels bevatten betreffende de overgang van risico.

Wanneer het verdrag dan toch speelt gaat het risico normaal gezien over bij de afgifte of ter beschikkingstelling van de goederen.

Ingeval van levering met vervoer (verzendingskoop) gaat het risico over bij afgifte aan de eerste onafhankelijke vervoerder.

Bij zaken die tijdens doorvoer worden verkocht gaat het risico over bij het sluiten van de overeenkomst.

Uit bovenstaande blijkt duidelijk dat de goederen volgens het verdrag reizen op risico van de koper.

E. Zorg voor het behoud van de zaken (ART. 85-88 Weens Koopverdrag)

Zowel koper als verkoper desgevallend verplicht zijn de goederen in stand te houden.

Indien de goederen in bewaargeving gegeven worden bij een derde kunnen deze indien nodig verkocht worden.

Besluit

Het Weens Koopverdrag is een belangrijk verdrag.

Steeds meer landen sluiten zich aan bij het verdrag waarvan de principes een haalbaar compromis lijken voor handelspartners uit verschillende juridische tradities.

Ook met ons Belgische recht zijn er voldoende verschillen.

Het blijft echter belangrijk om bepaalde aspecten van de koop-verkoop niet zomaar aan de aanvullende regels van het verdrag over te laten.

Bepalingen die voor uw onderneming van primordiaal belang zijn worden best tussen partijen specifiek bedongen.

Het loont dan ook de moeite om met uw juridische raadgever na te gaan in hoeverre uw bestaande overeenkomsten en voorwaarden

moeten geïnterpreteerd worden binnen deze nieuwe juridische omgeving.

De principes van het verdrag kunnen als leidraad dienen voor de eventuele aanpassingen van deze documenten.

Het verdrag zal echter zeker spelen in die gevallen waar de realiteit uw juridische creativiteit overtreft.

Een verdrag dus om niet uit het oog te verliezen⁽¹⁸⁾.

1. Het Weens Koopverdrag : nieuwe regels voor internationale koop-verkoopovereenkomsten.
Voor dit artikel lezen we :
-STOLLE, L., *Het Weense Koopverdrag; een internationale reglementering voor koop-verkoopovereenkomsten*, Diegem, Ced.Samson, 1997, 120 blz.
-VANHEUSDEN, K., "De internationale verkoopovereenkomst en het nieuwe internationale kooprecht", *Buitenlandse handel*, Jaargang 36, April 1998, XLIII blz.
-VAN HOUTTE, H.; ERAUW, J. en WAUTELET, P., *Het Weens Koopverdrag*, Antwerpen-Groningen, Intersentia Rechtswetenschappen, 1997, 377 blz.
2. Verdrag van de Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (Wenen, 11 april 1980; Wet 4 september 1996, B.S., 1 Juli 1997)
(United Nations Convention on Contracts for the International Sales of Goods ook wel CISG afgekort)
3. De geactualiseerde lijst van de ratificaties kan worden geraadpleegd op de web-site van de VN :
<http://www.un.or/depts/treaty>.
4. VANHEUSDEN, K., "De internationale verkoopovereenkomst en het nieuwe internationale kooprecht", *Buitenlandse handel*, Jaargang 36, April 1998, V.
5. "Verdrag houdende éénvormige wet inzake de internationale koop van roerende lichamelijke zaken"(Den Haag, 1 juli 1964; Wet 15 juli 1970, B.S., 14 jan. 1971) en "Verdrag houdende een eenvormige wet inzake de totstandkoming van internationale koopovereenkomsten betreffende roerende lichamelijke zaken"(Den Haag, 1 juli 1964; Wet 15 juli 1970, B.S., 14 jan. 1971)
6. Uiteindelijk hebben slechts 9 landen de verdragen geratificeerd.
7. Wie grondig met het verdrag wil kennis maken en er relevante internationale rechtspraak wil op nalezen raden wij VAN HOUTTE, H.; ERAUW, J. en WAUTELET, P., *Het Weens Koopverdrag*, Antwerpen-Groningen, Intersentia Rechtswetenschappen, 1997, 377 blz aan.
8. onder meer art. 198 van de Vennootschapswet.
9. art. 19, 3: "Aanvullende of afwijkende voorwaarden met betrekking tot onder andere de prijs, betaling, kwaliteit en hoeveelheid van zaken, plaats en tijd

van aflevering, omvang van aansprakelijkheid van één van beide partijen jegens de andere of de beslechting van geschillen worden geacht de voorwaarden van het aanbod wezenlijk aan te tasten".

Het verdrag is in deze zin ruimer dan de Belgische wetgeving.

Niet enkel voorwerp en prijs maar ook elementen zoals leveringstermijn en omvang van de aansprakelijkheid worden als "wezenlijke elementen" beschouwd.

10. VANHEUSDEN, K., "De internationale verkoopovereenkomst en het nieuwe internationale kooprecht", *Buitenlandse handel*, Jaargang 36, April 1998, X.
11. Het verdrag maakt geen onderscheid tussen "zichtbare" en "onzichtbare" gebreken.
12. In de praktijk blijft het onderscheid weliswaar een rol spelen onder meer om te bepalen hoe lang een "redelijke termijn" kan lopen. Bij verborgen gebreken zal deze termijn in het algemeen wat langer zijn.
13. Art.54 tot 59 Weens Koopverdrag.
14. art.38 en 39 Weens Koopverdrag.
15. In Frankrijk, Nederland en België geldt in regel de **kennismemingsleer**. De ontbinding zal pas uitwerking hebben en gelden van zodra de bestemming ervan kennis heeft genomen of redelijkwijs kennis van heeft kunnen nemen.
16. De ontbindingssanctie uit de Code civil is in beginsel een *gerechtelijke ontbinding* en vereist een verplichte voorafgaandelijke tussenkomst van een rechter. Sinds de jaren tachtig verdedigen zowel rechtsleer als rechtspraak de mogelijkheid om in uitzonderlijke omstandigheden (hoogdringendheid, kwader trouw, flagrante onbekwaamheid van de schuldenaar...) de ontbinding buitengerechtelijk te laten geschieden op eenzijdig initiatief van de benadeelde schuldeiser. Het is wachten op een uitspraak van het Hof van Cassatie hieromtrent.
- De rechter beschikt in geval van buitengerechtelijke ontbinding uiteraard a posteriori nog over een controlebevoegdheid.
17. *Voorzienbare schade* is deze die de tegenpartij bij het sluiten van de overeenkomst voorzorg of had kunnen voorzien.
18. Voor de volledige Engelse tekst van het verdrag en de Nederlandse vertaling ervan verwijzen wij naar VAN HOUTTE, H.; ERAUW, J. en WAUTELET, P., *Het Weens Koopverdrag*, Antwerpen-Groningen, Intersentia Rechtswetenschappen, 1997, 313-357.

Milieueffectenrapportering en decretale milieu-audit ⁽¹⁾

ir. Johan Lammerant ⁽²⁾

afdelingshoofd

WES Milieuonderzoek en advies

Op 30 april 1998 verschenen in het Belgisch Staatsblad twee besluiten van de Vlaamse regering van 10 maart 1998 betreffende de uitbreiding van de MER-plicht. Het concrete gevolg is dat de groep van MER-plichtige ondernemingen in Vlaanderen en ook in onze provincie aanzienlijk is uitgebreid. Belangrijk neveneffect is dat deze ondernemingen daardoor verplicht worden tevens een decretale milieu-audit op te stellen. Volgend artikel geeft naast een inzicht in de administratieve procedures en de inhoudelijke vereisten van beide instrumenten ook aan welke groepen van ondernemingen onderhevig zijn aan deze verplichtingen. Tevens worden vanuit onze ervaring terzake enkele bedenkingen en suggesties geformuleerd met betrekking tot deze ontwikkelingen.

MER-plichtige activiteiten

Milieueffectenrapportering (MER) heeft tot doel de te verwachten effecten van een project, van een ontwikkeling of van een beleid op het milieu in te schatten en voorstellen te formuleren om deze impact te reduceren (in geval van negatieve effecten) of te optimaliseren (in geval van positieve effecten). Op basis van een MER kan de overheid meer gefundeerde beslissingen nemen in het kader van de vergunningverlening.

De MER-plichtige activiteiten zijn in twee categorieën in te delen, namelijk de hinderlijke inrichtingen waarvoor een MER moet opgesteld worden in het kader van de milieuvergunningaanvraag en de infrastructuurprojecten waarvoor een MER moet toegevoegd worden bij de bouwvergunningaanvraag (besluiten van de Vlaamse regering van 23 maart 1989). Onder druk van de Europese Commissie werd de lijst met MER-plichtige activitei-

ten recent sterk uitgebreid (besluiten van de Vlaamse regering van 10 maart 1998, gepubliceerd op 30 april 1998). Het betrof de rechtzetting van een nalatigheid van het Vlaamse Gewest betreffende de omzetting van de Europese richtlijn terzake (EG-Richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985). Het vervolg van dit artikel heeft enkel betrekking op de MER-plicht voor de zogenaamde hinderlijke inrichtingen.

Tot vóór 30 april 1998 waren voor West-Vlaanderen de meest relevante types MER-plichtige activiteiten beperkt tot verbrandingsovens (vanaf 25.000 ton jaarcapaciteit), thermische centrales (vanaf 300 MW), groeven (vanaf 10 ha), een aantal varkens- en pluimveestallen en enkele bedrijven die gevaarlijk afval verwerken. De grootste groep MER-plichtige bedrijven was veeleer gesitueerd in de zogenaamde zware industrie (onder meer petrochemie, chemie, staalnijverheid), waarvan er in West-Vlaanderen bijna geen vertegenwoordigers zijn. Voor de industrie in onze provincie is het daarom van belang te weten dat nu ook sectoren als textiel, voedings- en genotmiddelen, schrootverwerking, ferro en non-ferro en houtvezelplaten vanaf bepaalde drempels (meestal uitgedrukt in productie-oppervlakte of -capaciteit) onderworpen zijn aan de MER-plicht. In de meeste gevallen zijn de drempels echter zeer hoog zodat enkel mastodontbedrijven MER-plichtig zijn. Dit is ongetwijfeld het geval in de voedingssector. In tabel 1 zijn enkel de rubrieken opgenomen waarvan wij vermoeden dat de drempel voldoende laag is opdat de rubriek op tenminste één bedrijf in onze provincie van toepassing is. Op grond van een eerste ruwe inschatting zijn door dit nieuwe MER-besluit vermoedelijk een 15-tal bijkomende 'hinderlijke inrichtingen' in West-Vlaanderen MER-plichtig.

Deze recente MER-besluiten doorkruisen ten dele de in mei afge-

Volgens twee recente besluiten van de Vlaamse regering wordt de groep van MER-plichtige ondernemingen in Vlaanderen en ook in onze provincie aanzienlijk uitgebreid. Belangrijk neveneffect is dat deze ondernemingen daardoor verplicht worden tevens een decretale milieu-audit op te stellen.

sloten besprekingen binnen het Technisch Comité (T.C.) MER van de Commissie Evaluatie Milieu-Uitvoeringsreglementering (CEM). Dit T.C. MER, waarin zowel de overheid, de industrie als enkele MER-coördinatoren vertegenwoordigd waren was opgericht om de Vlaamse MER-wetgeving te evalueren en tevens aan te passen aan een nieuwe Europese Richtlijn (97/11/EG).

Eén van de punten die in het T.C. MER behandeld werden betrof namelijk de uitbreiding van de MER-plicht. Om dit in te vullen voorziet de Richtlijn naast de lijst met MER-plichtige projecten (vanaf bepaalde benedendrempels) een lijst met mogelijke MER-plichtige projecten. Voor de projecten die voorkomen op deze tweede lijst zal een beknopt vooronderzoek (de zogenaamde screening-fase) de opportuniteit voor het opstellen van een MER moeten uitwijzen. Dit zal gebeuren aan de hand van nog op te stellen criteria. Het Vlaamse Gewest zal deze criteria nog bepalen.

Met de plotse publicatie van de twee bewuste MER-besluiten wordt de MER-plicht opgelegd aan een aantal bedrijven uit deze tweede lijst zonder rekening te houden met welk criterium dan ook. Dit impliceert dat Vlaanderen strenger wordt dan Europa wat betreft de lijst van MER-plichtige projecten. Samen met de nieuwe Vlaamse MER-wetgeving zal de tweede lijst (mogelijk MER-plichtig afhankelijk van voor-

Tabel 1

Voor een aantal West-Vlaamse bedrijven relevante bijkomende MER-plichtige activiteiten op grond van het Besluit van de Vlaamse regering van 10 maart 1998⁽³⁾

Diepboringen voor watervoorziening, vanaf een diepte van 500 m
Ijzer- en staalfabrieken, inclusief gieterijen, smederijen, draadtrekkerijen en walserijen vanaf 150.000 ton productiecapaciteit per jaar
Oppervlaktebehandeling en bekleding van metalen met een productiecapaciteit van 2 miljoen m ² bewerkte oppervlakte per jaar
Glasfabrieken met een productiecapaciteit van 200.000 ton per jaar of meer
Inrichtingen voor het vervaardigen van suikerwaren en siroop met een productiecapaciteit van 50.000 ton per jaar of meer
Installaties voor het slachten van dieren met een verwerkingscapaciteit van 50.000 ton vlees per jaar of meer
Houtvezel-, spaanderplaat-, duplex, triplex- en multiplexfabrieken met een capaciteit van 200 ton per dag of meer
Vezelververijen met een afvalwaterstroom van 5.000 inwonerequivalenten per jaar of meer
Waterzuiveringsinstallaties voor de behandeling van rioolwaters met een capaciteit van 150.000 inwonerequivalenten of meer
Stortplaatsen die niet beantwoorden aan de criteria voor de aanwending als secundaire grondstoffen vastgesteld door het Vlarea van 17 december, met een stortcapaciteit van 100.000 ton per jaar of meer
Opslag van schroot, met inbegrip van voertuigwrakken of afgedankte voertuigen, met een opslagcapaciteit van meer dan 2.000 voertuigwrakken of meer dan 2.000 ton schroot

onderzoek) vermoedelijk in het voorjaar van 1999 gepubliceerd worden.

MER-procedure

Een MER-plichtig bedrijf dient een MER uit te voeren in volgende gevallen :

- een nieuwe milieuvergunningaanvraag (nieuwe inrichting)
- een hervergunning (verlenging bestaande vergunning)
- een uitbreidingsaanvraag (uitbreiding volgens Vlarem-definitie)
- in geval de Afdeling Milieuvergunningen van AMINAL een aanvraag tot verandering voldoende substantieel vindt om een MER op te leggen voor zover er nog geen MER is uitgevoerd.

Voor de recent MER-plichtig geworden bedrijven zal dit wellicht betekenen dat de eerste gelegenheid

die zich voordoet zal aangegrepen worden door de overheid om een MER op te leggen.

Het MER wordt opgesteld door een college van deskundigen, samengesteld uit externe deskundigen, erkend bij Ministerieel Besluit voor een periode van vijf jaar, en interne deskundigen, aangeduid door de initiatiefnemer. De externe deskundigen zijn erkend in één of meerdere MER-disciplines zoals bijvoorbeeld oppervlaktewater, bodem, geluid. Eén van de deskundigen treedt op als MER-coördinator. Deze zorgt ervoor dat een samenhangend rapport kan worden afgeleverd en fungeert tevens als tussenpersoon voor de overige erkende deskundigen, de initiatiefnemer en de Cel MER van AMINAL.

De MER-procedure omvat grosso modo volgende stappen : kennisgevingsnota, startnota, ontwerp-MER, conform te verklaren MER. Een MER dient door de Cel MER conform te worden verklaard

alvorens deze bij de vergunningsaanvraag kan gevoegd worden. Naargelang de aard van de activiteiten varieert de totale uitvoeringstermijn voor het opstellen van een industrieel MER tussen vijf maanden en 12 maanden. Door de op til zijnde vernieuwing van de MER-wetgeving kan deze termijn door het bijkomend uitvoeren van een voorafgaande screening nog oplopen.

Maar dit is niet alles.

Ondernemingen die geconfronteerd worden met de MER-plicht krijgen er meteen de verplichting tot het opstellen van een decretale milieu-audit bij.

Decretale milieu-audit

Op basis van artikel 4.1.9.2.4. van Vlarem II (B.S. 3 juli 1996) zijn inrichtingen die onderhevig zijn aan de MER-plicht of VR-plicht (veiligheidsrapport) automatisch onderworpen aan de verplichting tot het opstellen van een periodieke decretale milieu-audit. Inrichtingen die in de indelingslijst in Vlarem I onder de zesde kolom met de letter "P" of "E" zijn aangeduid zijn slechts onderworpen aan een periodieke of éénmalige milieuaudit in zoverre de vergunningverlenende overheid hen deze verplichting via de bijzondere voorwaarden in de vergunning heeft opgelegd.

Van deze laatste mogelijkheid heeft de overheid tot op heden nog niet veel gebruik gemaakt (tot op heden twee bedrijven in Limburg en vier bedrijven in Vlaams-Brabant). In West-Vlaanderen en de overige twee provincies worden meer thematische studies inzake lucht, water, grondwater, veiligheid, en dergelijke opgelegd.

Bestaande inrichtingen dienen hun eerste milieuaudit uit te voeren uiterlijk op 31 december 1998. Inrichtingen die in bedrijf worden genomen na 4 juli 1996 dienen een eerste milieuaudit uit te voeren uiterlijk twee jaar na de inbedrijfstelling van de inrichting. Deze laatste overgangstermijn van twee jaar wordt in de provincie Limburg tevens voorzien voor de bedrijven die via hun milieuvergunning de verplichting tot het uitvoeren van de decretale milieuaudit als bijzondere voorwaarde hebben gekregen. Op grond van mondelinge informatie van AMINAL Milieuvergunningen zou-

den de bedrijven die sedert 30 april ook MER-plichtig geworden zijn eveneens een termijn van twee jaar krijgen waarbinnen de eerste milieuaudit moet worden opgesteld.

Uit wat bestaat de decretale milieuaudit?

De bedoelde milieuaudit betreft een systematische, gedocumenteerde en objectieve evaluatie van het beheer, de organisatie en de uitrusting van de betrokken inrichting of activiteit op het gebied van de bescherming van het milieu. Deze milieuaudit heeft betrekking op volgende elementen (art. 4.1.9.2.5) :

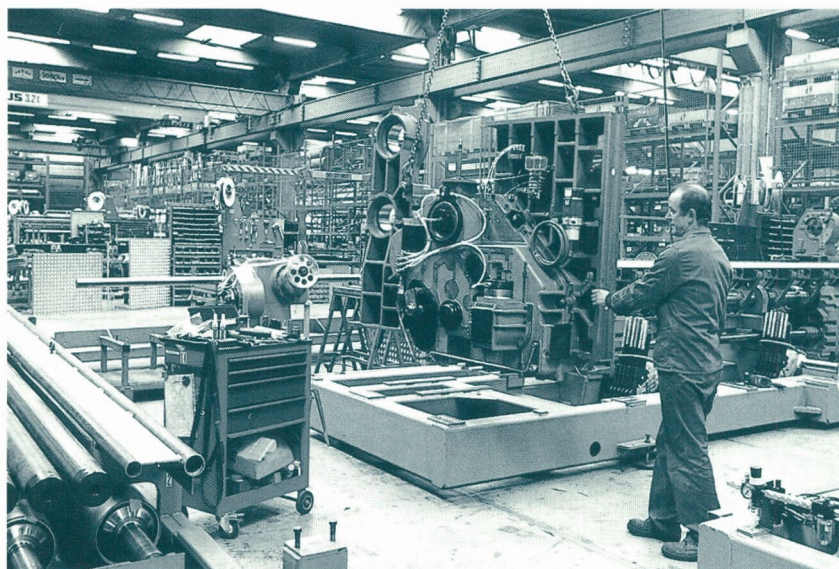
1. de emissies en immissies, evenals de gevolgen ervan voor de milieukwaliteit
2. het energiebeheer
3. het beheer van grondstoffen
4. de productiemethodes en het productbeheer
5. de preventie en het beheer van afvalstoffen
6. de externe veiligheid
7. de voorlichting, opleiding en participatie van het personeel in de bedrijfsinterne milieuzorg
8. de externe voorlichting
9. de voorstellen en adviezen van de milieuoördinator (zoals bedoeld in art. 4.1.9.1.3. van Vlarem II) en de opvolging die hieraan is gegeven

De eerste acht elementen moeten binnen een termijn van 30 kalenderdagen na de validatie van de milieuaudit worden meegedeeld aan de Afdeling Milieuvergunningen. De eerste vier elementen moeten binnen dezelfde termijn worden meegedeeld aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

De periodieke milieuaudit moet regelmatig worden herhaald. Tussen twee opeenvolgende audits mag hoogstens een periode van drie jaar liggen. De audit kan worden opgesteld door het bedrijf zelf of met behulp van een externe milieucounselant. De milieuaudit dient evenwel door een erkende milieuverificateur te worden gevalideerd. Tot op heden zijn er vanuit de milieudministratie nog geen concrete richtlijnen inzake de wijze waarop de milieuaudit dient te worden uitgevoerd en de omvang van de mee te delen gegevens.

Volgens het VEV kan het hele audit- en validatieproces in vier stappen worden onderverdeeld:

- **interne milieuaudit:** gebeurt door een interne of externe auditor, aan de hand van

Patrick Holderbeke, Kortrijk

Van De Wiele, Marke

- een checklist en met documentatie van de antwoorden
- **auditverslag:** dit is een samenvatting van de resultaten van de interne audit en wordt opgemaakt door de auditverantwoordelijke
- **verificatieverslag:** wordt door de verificateur opgesteld en omvat een controle op de betrouwbaarheid van het auditverslag (inclusief opmerkingen en adviezen)
- **validatieverklaring:** wordt opgesteld door de verificateur en bevat de akkoordverklaring van de verificateur met het auditverslag

Het VEV pleit ervoor enkel het auditverslag en de validatieverklaring aan de overheid te bezorgen.

Voorlopig ontbreekt ervaring terzake. Tot op heden werd in Vlaanderen slechts één decretale milieuaudit opgesteld en gevalideerd (Bayer Antwerpen, validatie door Lloyd's Register). Momenteel vindt overleg plaats tussen het bedrijfsleven (VEV), de overheid (AMINAL Milieuv vergunningen) en de erkende milieuverificateurs inzake de vereisten waaraan een decretale milieuaudit moet voldoen.

Algemene bedenkingen

De industrie is meestal niet happig om een MER uit te voeren. Dit heeft onder meer volgende redenen : grote vertraging bij de vergunningsaanvraag, tijdrovend voor de interne deskundigen, kostprijs en angst om procesinformatie naar

buiten te brengen. Bovendien is zeker wat betreft de bestaande inrichtingen die reeds een hoog niveau van bedrijfsinterne milieuzorg bereikt hebben de toegevoegde waarde van een industrieel MER te gering in verhouding tot de investering. De Vlaamse milieuwetgeving is namelijk zo alomvattend dat indien men hieraan volledig voldoet slechts luttele milieuaspecten ontsnappen aan de wetgeving. Men kan zich zeker voor die gevallen dan terecht de vraag stellen naar de zin van een MER.

Een tweede reden van twijfel omtrent het nut van een MER voor de meeste van de MER-plichtige bedrijven schuilt in het fenomeen dat milieuhinder en onzorgvuldig milieugedrag zich minder en minder voordoen bij grote ondernemingen maar vooral bij kleinere KMO's terug te vinden zijn. De reden ligt voor de hand : kleinere bedrijven hebben vaak onvoldoende personeel om zich een hoog niveau van milieuzorg te kunnen veroorloven. De MER-plicht geldt echter in ruwte uit de meeste gevallen voor grote ondernemingen. Een MER zou een veel grotere toegevoegde waarde hebben voor een aantal kleinere bedrijven.

De decretale milieuaudit heeft omwille van de aandacht voor organisatorische aspecten, de ingebouwde periodiciteit en de controle door een onafhankelijke derde raakpunten met een milieuzorgsysteem. Belangrijk en essentieel verschil is echter dat een milieuzorgsysteem, hetzij op grond van EMAS hetzij op grond van ISO 14001, door een bedrijf op vrijwillige basis wordt

ingevoerd. Bij de totstandkoming van de EMAS Verordening (EEG-Verordening Nr. 1836/93 van de Raad van 29 juni 1993, Publicatieblad L168) heeft Europa er uitdrukkelijk voor geopteerd om EMAS niet te verplichten aan het bedrijfsleven. Dit vanuit de redenering dat slechts op vrijwillige basis geïmplementeerde systemen kans op slagen hebben. Vandaar dat de kans reëel is dat ook de decretale milieuaudit zijn doel voorbijschiet.

Tenslotte dient opgemerkt dat noch vanuit de MER-wetgeving noch vanuit de verplichtingen met betrekking tot de decretale milieuaudit een relatie wordt gelegd met het instrument 'milieuzorgsysteem', wat een gemiste kans is.

Inherent aan een milieuzorgsysteem (hetzij ISO 14001 hetzij EMAS) is dat de (mogelijke) milieueffecten geïdentificeerd en volledig beheerst zijn. Bovendien dient voortdurend gestreefd naar continue verbetering van de milieuprestaties. Dergelijk certificaat (ISO 14001) of registratie (EMAS) zou op zich reeds een voldoende garantie moeten zijn voor de overheid dat de betrokken bedrijven hun milieupact op een degelijke wijze beheersen. Niet onbelangrijk is dat het voldoen aan de milieuwetgeving een absolute voorwaarde is om gecertificeerd of geregistreerd te worden. Certificaten voor ISO 14001 worden verleend door geaccrediteerde certificatie-instellingen die door BELCERT worden gecontroleerd. Een EMAS-registratie wordt verleend door AMINAL Afdeling Algemeen Milieubeleid na positieve beoorde-

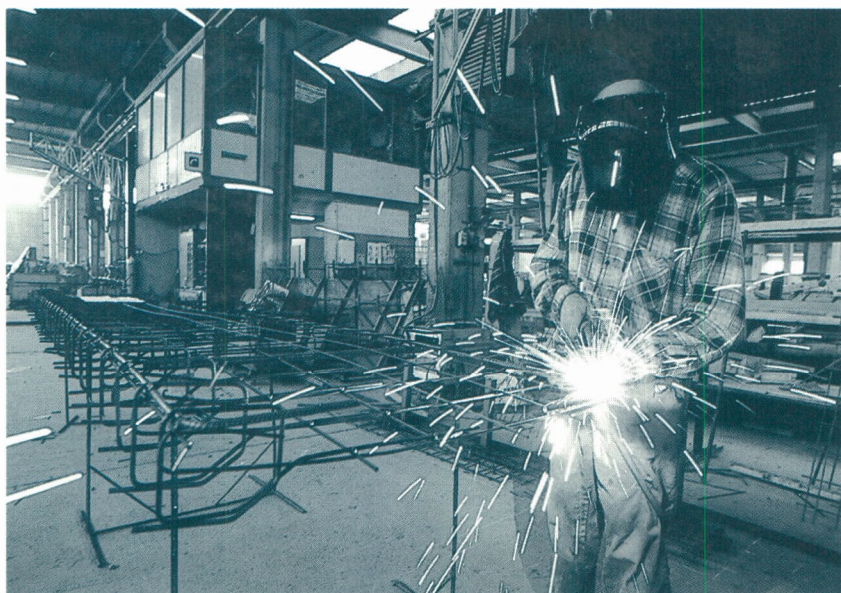
ling door onafhankelijke erkende milieuverificateurs (in de praktijk diezelfde certificatie-instellingen) en na positief advies van AMINAL Afdeling Milieu-inspectie.

Vanuit deze overwegingen is het volledig verantwoord MER-plichtige bedrijven (zogenaamde hinderlijke inrichtingen) in het kader van een vergunningsaanvraag en zonder dat er substantiële wijzigingen optreden in de bedrijfsvoering vrij te stellen van de MER-plicht op voorwaarde dat zij beschikken over een gecertificeerd (ISO 14001) of geregistreerd (EMAS) milieuzorgsysteem. Nu de Vlaamse overheid de EMAS-Verordening via de uitvoeringsbesluiten van 26 juni 1996 op het decreet bedrijfsinterne milieuzorg van 19 april 1995 heeft geïmplementeerd zou het nuttig zijn indien de overheid nu ook de volgende stap zou zetten naar zelfregulering, namelijk dat bedrijven die dergelijke inspanningen hebben gedaan (als aanmoediging) zouden kunnen rekenen op bijvoorbeeld vereenvoudigde vergunningsprocedures en -voorwaarden (cfr. Nederland : vergunning op hoofdlijnen). In dit geval zou men kunnen overwegen de MER-plicht af te schaffen in een aantal gevallen en onder specifieke voorwaarden. Hetzelfde geldt ten opzichte van de decretale milieuaudit. Bedrijven die geregistreerd zijn volgens EMAS zouden via het indienen van hun gevalideerde milieuverklaring moeten kunnen voldoen aan de decretale audit-verplichtingen. Bedrijven met een ISO 14001 certificaat zouden mits het opstellen van een decretaal auditrapport dat wordt

geverificeerd en gevalideerd eveneens aan de auditverplichtingen voldoen. De aanwezigheid van een ISO 14001 systeem zal er vermoedelijk toe leiden dat de verificatie vlotter zal verlopen dan in een bedrijf zonder die ISO 14001 systematiek.

Het is veelzeggend dat het aantal bedrijven met een ISO 14001 of een EMAS systeem in Vlaanderen onthutsend laag is in verhouding tot onze buurlanden. Tot op heden wordt de implementatie van een milieuzorgsysteem evenwel op geen enkele wijze aangemoedigd door de Vlaamse overheid. Nochtans zou een meer veralgemeende invoering van deze milieumanagementsystemen ook de overheid ten goede komen (verschuiving van overheidscontrole naar bedrijfsinterne controle). Door bedrijven met een milieuzorgsysteem in bepaalde omstandigheden vrij te stellen van de MER-plicht en de verplichting tot het opstellen van een decretale milieuaudit zou alvast een belangrijk positief signaal worden gegeven.

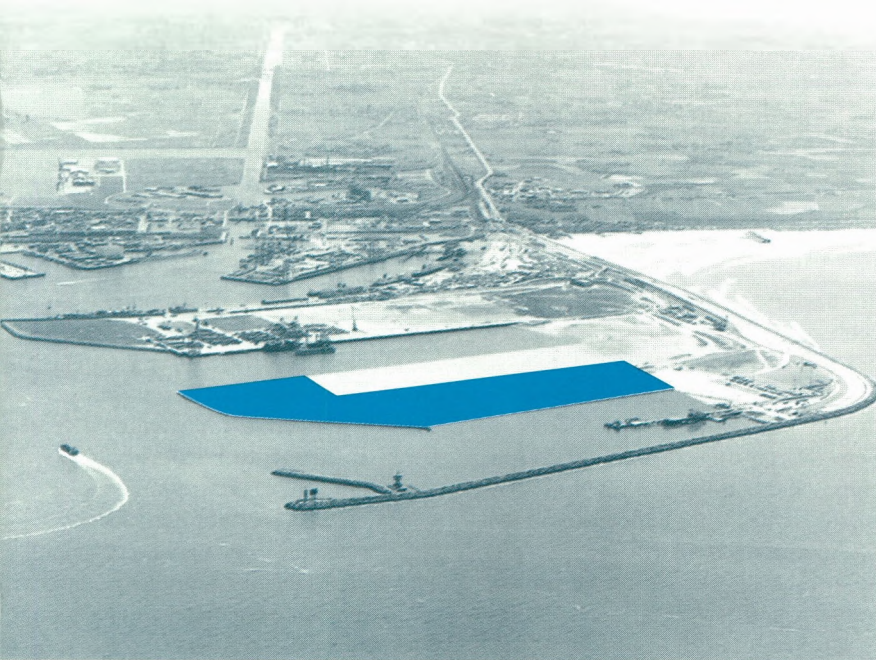
- 1 Milieueffectenrapportering en decretale milieuaudit: twee bijkomende milieuverplichtingen voor tal van Vlaamse ondernemingen
- 2 De auteur heeft een ruime ervaring als MER-coördinator (15-tal conform verklaarde MER's), maakte deel uit van het Technisch Comité MER in de Commissie Evaluatie Milieuitvoeringsreglementering en treedt regelmatig op als bedrijfsconsultant voor de implementatie van ISO 14001 en EMAS.
- 3 De volledige lijst van de bijkomende MER-plichtige activiteiten kan aangevraagd worden bij WES Milieuonderzoek en -advies (tel. 050/36.71.36).

Patrick Holderbeke, Kortrijk

Stora, wereldleverancier van woudproducten

Walter Falleyn
adjunct van de directeur,
Maatschappij van
de Brugse Zeevaartinrichtingen

De terminal voor woudproducten van de Stora-groep wordt gebouwd in de Westelijke buitenhaven.

De Zweedse woudproductengroep Stora vestigt haar Europees distributiecentrum in de Zeebrugse voorhaven.

In een eerste periode zal de Stora-trafiek 700.000 ton per jaar bedragen; op termijn gaat het om een jaarcapaciteit van 3, 5 miljoen ton. Het eerste schip zal aanleggen op 1 november 1999.

In dit artikel wordt de maatschappij Stora zelf nader bekeken: de historiek, productontwikkeling en productdiversificatie van de groep, alsook het milieumanagement worden hierbij toegelicht.

Inleiding

Stora is een industriële groep waarvan de activiteiten gebaseerd zijn op woudgrondstoffen. Het bos levert de basisproducten, zoals

gezaagd hout en papierpulp. Het papierpulp wordt vervolgens veredeld tot papier voor de grafische industrie, karton en inpakpapier.

Stora is een van de grootste wereldproducenten van glanzend en mat tijdschriftenpapier, krantenpapier, edele papiersoorten en karton. De totale jaarcapaciteit van de groep voor papier en karton bedraagt ongeveer 6 miljoen ton.

Stora's thuismarkt is Europa. De klanten in dit marktsegment staan in voor het leeuwendeel van de verkoop van de groep. De meeste werknemers wonen in Europa, en daar zijn ook de meeste productie-eenheden van de groep gevestigd.

Het doel van Stora is de groei te bestendigen door steeds beter te focussen op grafische papiersoorten, hoofdzakelijk krantenpapier, en karton van goede kwaliteit voor de verpakkingindustrie.

De Zweedse groep Stora vestigt haar Europees distributiecentrum in de Zweedse voorhaven.

Stora is wereldproducent van tijdschriftenpapier, krantenpapier, edele papiersoorten en karton. De totale jaarcapaciteit voor papier en karton bedraagt ongeveer zes miljoen ton.

Stora investeert om de kwaliteit te verbeteren en om het milieu (nog) beter te beschermen.

Historiek

De geschiedenis van Stora begint met een kopermijn, gelegen in Falun in centraal Zweden, die in de 14e eeuw ongeveer 200 ton ruwe koper per jaar produceerde. In de 17e eeuw produceerde de mijn zowat 1.500 ton ruwe koper per jaar.

Van mijnbouw naar bosbouw

Het ontginnen van een kopermijn op basis van een procédé met inbranding vereiste aanzienlijke hoeveelheden hout. Tegen het einde van de 18e eeuw verplaatsten de activiteiten van de firma zich bijgevolg steeds meer naar het domein van bosbouw en ijzerproductie.

In het midden van de jaren 1870 werd een grote staalfabriek en een van de grootste houtzagerijen van Europa gebouwd nabij de kopermijn.

Tegen het einde van de 19e eeuw werd een sulfaat- (kraft) en sulfietpulpfabriek gebouwd in Skutskär in centraal Zweden. Rond deze tijd werd ook de eerste papierfabriek gebouwd in Kvarnsveden, niet ver van Falun.

In 1972 produceerde Kvarnsveden ongeveer 300.000 ton

Foto MBZ

kranten- en tijdschriftenpapier. Tegen het einde van de jaren '70 werden de mijn- en staaloperaties geleidelijk afgebouwd.

Tijdens het volgende decennium werden de Zweedse ondernemingen Billerud, Papyrus en Swedish Match overgenomen en geïntegreerd in de Stora-groep. Na de acquisitie van de Duitse Feldmühle-groep in 1990, is Stora een van de wereldleiders op het gebied van bosbouwproducten geworden.

Onbegrensde wouden en waterwegen

Met een jaarlijkse behoefte van ongeveer 19 miljoen m³, is Stora een van Europa's grootste houtverbruikers. Het merendeel van het hout wordt gebruikt in de eigen productievestigingen van de groep.

Iets meer dan een kwart van al het hout dat Stora nodig heeft wordt geoogst in hun eigen wouden. Stora bezit en leest zowat 2,3 miljoen ha bosgrond in Zweden, Portugal en Canada. In Zweden velt Stora elk jaar meer dan 4 miljoen m³ hout, maar de aangroei in de wouden van de groep is nog groter, namelijk bijna 5 miljoen m³ per jaar. Met andere woorden, Stora's houtvoorraad op stam wordt elk jaar groter.

Stora streeft ernaar zijn productieproces op een zo milieuvriendelijk mogelijke manier te laten verlopen. Als gevolg van dit basisprincipe werkt Stora op scrupuleuze wijze om de noodzakelijke habitat van mens, dier en plant te beschermen en te creëren.

Een andere essentiële hulpbron, die net als het woud een integraal deel uitmaakt van het ecosysteem, is witte steenkool. Met zijn waterkrachtcentrales en belangen in nucleaire en warmtekrachtcentrales, is Stora een van 's werelds grootste leveranciers van elektrische stroom.

Papierpulp en donspulp

Stora is een van 's werelds grootste leveranciers van chloorvrij lang- en kortvezelig pulp. De groep levert ongeveer 1,3 miljoen ton papierpulp per jaar.

De helft daarvan wordt verbruikt door Stora's eigen

papierfabrieken; de rest gaat naar klanten.

Papierpulp wordt gebruikt in de productie van grafische papier-soorten, inpakpapier en karton. Alle donspulp, ongeveer 250.000 ton per jaar, wordt geleverd aan klanten, voor de productie van luiers en artikelen voor persoonlijke hygiëne.

Papier voor de hele wereld

Een moderne papiermachine is een investering die in de honderden miljoenen dollars loopt, met een levensduur van om en bij de 20 jaar. Aan het ene eind van de machine, die meerdere honderden meter lang kan zijn, wordt de pulp ingevoerd, een mengsel van 99,5 % water en 0,5 % vezel.

Terwijl de pulpstroom door de machine voortbeweegt met een snelheid van 1.000 à 1.500 m per minuut, wordt de grondstof constant ontwaterd, gestoomd, droogd, soms met chemicaliën bewerkt om de vereiste eigenschappen mee te geven, en wordt dan aan het andere uiteinde op bobijnen getrokken om rollen te vormen die tot 25 ton wegen en tot 70 km afgewerkt papier bevatten.

De papierrollen kunnen dan opnieuw bewerkt worden of in bladen versneden voor verzending naar klanten.

Het gehele productieproces wordt gecontroleerd en gestuurd door computers; de kwaliteitscontrole gebeurt constant door twee of drie machinebestuurders. Dikwijls draaien de machines continu 24 uur op 24 het hele jaar door, met korte onderbrekingen voor onderhoud.

Drukpapier en fijne papersoorten

Stora is van 's werelds grootste producenten van drukpapier: kranten, magazines en technische kantoornepapieren. De groep levert zowat 1,6 miljoen ton papier per jaar aan dagbladen over de gehele wereld. Nog eens 1,2 miljoen ton per jaar wordt gebruikt voor de productie van weekbladen, advertentiemateriaal, supplementen, tijdschriften en catalogi.

Fijne papersoorten worden gebruikt in kantoren voor moderne

printertechnologie, zoals laser- en inkjetdruk en kleurenfotocopies. Fijne grafische papersoorten hebben ook vele toepassingsgebieden, vanaf het papier voor basisdrukwerk tot de productie van geavanceerde publiciteitsmaterialen. Fijne papersoorten worden ook in de verpakkingindustrie gebruikt, bijvoorbeeld voor het maken van labels.

Groothandelaars zijn belangrijk voor klanten

De groothandelsketen van Stora is in zeven landen bedrijvig en is de vierde grootste van Europa. Het klantenbestand bestaat uit zowat 80.000 drukkerijen.

Verpakkingen die verkopen

Karton en inpakpapier zijn eenvoudige, goedkope en milieuvriendelijke materialen voor het verpakken en beschermen van diverse producten. Voor de marketing van voedingswaren en cosmetica bijvoorbeeld, kan kwaliteitsvolle verpakking wezenlijk bijdragen tot het succes van een product dat moet wedijveren met talloze andere voor een plaatsje in de etalage van een winkel.

Stora is nu reeds marktleider voor karton en inpakpapier. De groep beschikt over een grondstof, zachthoutvezel, die bijzonder geschikt is voor de productie van sterk doch licht verpakkingsmateriaal.

Vloeistofkarton wordt hoofdzakelijk gebruikt voor zuivelproducten en sappen. Stora is daar een van de wereldleiders in. Het karton bestaat uit meerdere lagen pulp, wat een stabiel en sterk product oplevert dat geen invloed heeft op de smaak van de inhoud.

Inpakpapier wordt in allerlei vormen en types gebruikt in de voedingsdistributiesector en -industrie.

Vers karton op basis van papiervezels wordt gebruikt als verpakkingsmiddel dat een goede stijfheid, zuiverheid en bedrukbaarheid vereist, zoals voedingswaren, tabak en farmaceutische producten. Catalogusomlagen vormen een andere toepassing.

Gerecycleerd karton wordt gebruikt voor algemene verpakkingsdoeleinden.

Stora's productie-eenheden van karton bevinden zich in Zweden, Duitsland, Frankrijk en het V.K.

Milieuplanning van begin tot eind

Als producent van woudproducten heeft Stora een unieke gelegenheid om zijn productie te doen passen in een natuurlijke ecocyclus. Tenslotte zijn hun basisgrondstoffen hernieuwbaar, namelijk hout en water.

Hernieuwbare grondstoffen

Een evenwichtige ecocyclus begint en eindigt in het woud. Door het proces van fotosynthese en met de hulp van zonne-energie, voedingsstoffen, kooldioxyde en water, groeien de jonge bomen en veranderen in xyleem of houtweefsel. De boom wordt aldus de grondstof voor de productie van houtproducten, papier, pulp en karton. Wanneer de woudproducten verbrand worden, of decomposeren, dan wordt de kooldioxyde die aan het begin van de cyclus werd opgenomen, weer vrijgegeven en kan weer gebruikt worden voor de aanmaak van nieuw hout.

Milieuvriendelijke fabricatie

Op vandaag kunnen woudproducten op bron-efficiënte en aan het milieu aangepaste wijze geproduceerd worden. De emissies van de productie-eenheden in de lucht en het water werden fors gereduceerd in de laatste jaren en de trend gaat naar gesloten procédés. Chloor wordt niet langer gebruikt om pulp te bleken. Het werk dat in Stora's productie-eenheden werd gepresteerd, begint vrucht af te werpen. Twee eenheden kregen als eerste de EMAS certificaten. EMAS is het "Eco Management and Audit Scheme" van de EU, een vrijwillig systeem voor positief milieumanagement binnen de Europese industrie.

Recyclage

Het is mogelijk papier te recycleren, aangezien de vezel in het papier meerdere levens heeft. Het gebruik van gerecycleerd

afvalpapier gaat crescendo in Europa. Krantenpapier en ribkarton zijn de voornaamste types grondstof die verzameld en gerecycleerd worden tot nieuwe papierproducten.

Papier is ook een energierijke bio-brandstof, die kan gebruikt worden voor de productie van elektriciteit en warmte op een milieuvriendelijke manier.

Research and Development bij Stora

Om in staat te zijn zijn klanten producten aan te bieden met de juiste kwaliteit en geproduceerd op een milieuvriendelijke wijze, is een maatschappij als Stora in hoge mate afhankelijk van zijn R&D programma's ("Research and Development"). Alle research wordt thans gecoördineerd met de zakelijke activiteiten van de groep, wat bijdraagt tot de algemene rentabiliteit en milieuplanning.

R&D binnen Stora wordt uitgevoerd op een aantal niveau's, in drie versmolten researchcentra, binnenin de divisies, in de productie-eenheden, bij groothandelaars en in het dagelijks contact met de klanten van de groep. Slechts weinig Europese producenten van woudproducten hebben zulke uitgebreide R&D-afdelingen als Stora.

Stora's eigen bank

Stora's financiële zakentransacties zijn actief op de internationale financiële markten.

Stora runt ook een Groepsbank, die verantwoordelijk is voor dagelijks contact met de andere afdelingen van de groep, die investeringen behandelt, leningen, wisseltransacties, en ook adviserende en andere bankdiensten verleent. Aldus kan Stora profiteren van aanzienlijke voordelen door schaalvergroting.

De operaties worden geleid vanuit cash pool centres in de meeste landen waar Stora actief is en vanuit kantoren in België, Zweden, Singapore en Duitsland.

Stora op de kaart

Stora is actief in gans Europa, in de U.S. en in Canada, Australië en

het Verre Oosten. Bijgevolg is het efficiënte beheer van aankoop- en transportoperaties essentieel voor de service die verleend wordt aan de klanten en de algemene rentabiliteit van de groep.

Stora's gezamenlijke aankoop- en transportorganisatie is verantwoordelijk voor het exploiteren van de collectieve koopkracht van de groep, voor het stimuleren van de markt om competitiever te worden en om nieuwe producten te ontwikkelen, voor het oplossen van inkomende en uitgaande transportstromen, en voor het ontwikkelen van nieuwe, milieuvriendelijke transportsystemen.

Een ander belangrijk onderdeel van de operaties van de groep is het creëren van geavanceerde informatie- en communicatiesystemen tussen de eenheden van de groep onderling en tussen Stora en zijn klanten.

Stora en Zeebrugge

Het geleidelijk dichtslippen van het Europese autowegennet en de steeds moeilijker bevoorrading van Stora's klanten via het spoor (vooral het Duitse net) wekten bij Stora steeds meer bezorgdheid om en een groeiende ontevredenheid met het bestaande distributiesysteem.

Met het oprichten van een hub in Zeebrugge, met andere woorden, een centrale distributiedraaischijf voor geheel West-Europa, worden heel wat van deze problemen omzeild. Verbindingen over de weg en via het spoor worden vermeden, rij- en rusttijden van chauffeurs vallen weg - een schip vaart immers 24 uur op 24 - en een schip is transporteconomisch gezien niet alleen het goedkoopste vervoermiddel, het is bovendien vanuit ecologisch standpunt het voordeligste, aangezien het vele tientallen tot enkele honderden vrachtwagens kan vervangen. Bovendien zorgt een centrale hub in Zeebrugge voor kortere verbindingen, precies door zijn centrale ligging. En kortere verbindingen betekenen vanzelfsprekend tijdwinst, lager brandstofverbruik en minder milieubelasting. Op die manier wordt de voorziene traffic flow van 3,5 miljoen ton papier en pulp op een efficiënte, economisch en ecologisch verantwoorde manier gaande gehouden. Tenslotte maakt

het bestaan van een centrale hub het aantrekken van retourlading eenvoudiger, met alle voordelige gevolgen vandien.

Stora heeft evenwel de gehele transportketting grondig onderzocht en doordacht, met het oog op snel, veilig, efficiënt en milieuvriendelijk vervoer. Zo werd de "Stora-box" ontworpen, een speciale container of eigenlijk trailer van 13,5 m lang en 3,5 m hoog en breed, die tot 80 ton cargo kan bevatten. Deze Stora-box werd begin mei in prototype voorgesteld op het prestigieuze RoRo 98-congres-annex-tentoonstelling in

Göteborg. Ook de schepen die deze boxes zullen vervoeren zijn van een revolutionair type. Het zijn wat men is gaan noemen "groene roro-schepen", die een veel lager brandstofverbruik kennen dan de klassieke roro's, zonder tijds- of kwaliteitsverlies. Stora zal drie van dergelijke schepen charteren bij het Nederlandse Wagenborg Shipping B.V. Daarmee zal een nieuwe dienst worden onderhouden tussen Göteborg en Zeebrugge met een frequentie van vijf afvaarten per week.

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw

Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als innoverende KMO wenst U: een goed product, een geschikte partner, een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen, een passende strategie, de juiste informatiekanalen, een snel resultaat

TIV:

uw rechterhand voor een succesvolle innovatiestrategie

Tot uw beschikking staan: een multidisciplinair team jarenlange ervaring in het opsporen van de nieuwste producten, processen of projecten toegang tot databanken, instituten, federaties,... waar ook ter wereld een flexibele, uitgeteste methodiek technologie-monitoring geleide workshop voor het initiëren van productideeën

TIV biedt U een volledig gepersonaliseerd programma aan

startbespreking en formulering van uw interesseprofiel wereldwijde prospectie en contactname analyse van de respons evaluatie van de voorstellen rapportering van de resultaten opvolging van de contacten

Contactadressen

GOM - West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050/35 81 31
Fax 050/36 31 86

TIV
Bisschoffsheim 25,
1000 Brussel
Tel. 02/219 56 10
Fax 02/219 82 27

BUDGET
PLUS

Dé rekening
u op het
lijf geschreven.

Informeer naar uw
voordeelpakket bij uw
BR-contactpersoon

EEN VEELZIJDIG FINANCIËEL PAKKET
IN DIENST VAN UW
ZAKELIJKE EN PRIVÉ BELANGEN

BANK VAN ROESELARE
ONZE BANK VAN A TOT Z
Kwaliteit bestaat uit de tijd.

De Belgische Voedingsindustrie : een dynamische industrietak

Hedwig Van Reckem
adviseur
Federale Voedingsindustrie

Opdat een driesterrenrestaurant zijn kwotering zou verdienen zijn drie elementen vereist : een degelijke keukeninstallatie, uitgelezen basisproducten, en ... een fijne kok, die de incarnatie is van het vakmanschap.

Dit is ook zo op industrieel vlak. Dezelfde drie voorwaarden moeten tegelijk vervuld worden : hoog-technologische apparatuur, prima grondstoffen en bekwaam management met ondernemerschap.

Wanneer deze drie elementen aanwezig zijn en perfect op elkaar zijn ingespeeld, kan men de uit-

daging aan waarvoor elk Belgisch voedingsbedrijf elke dag opnieuw wordt geplaatst.

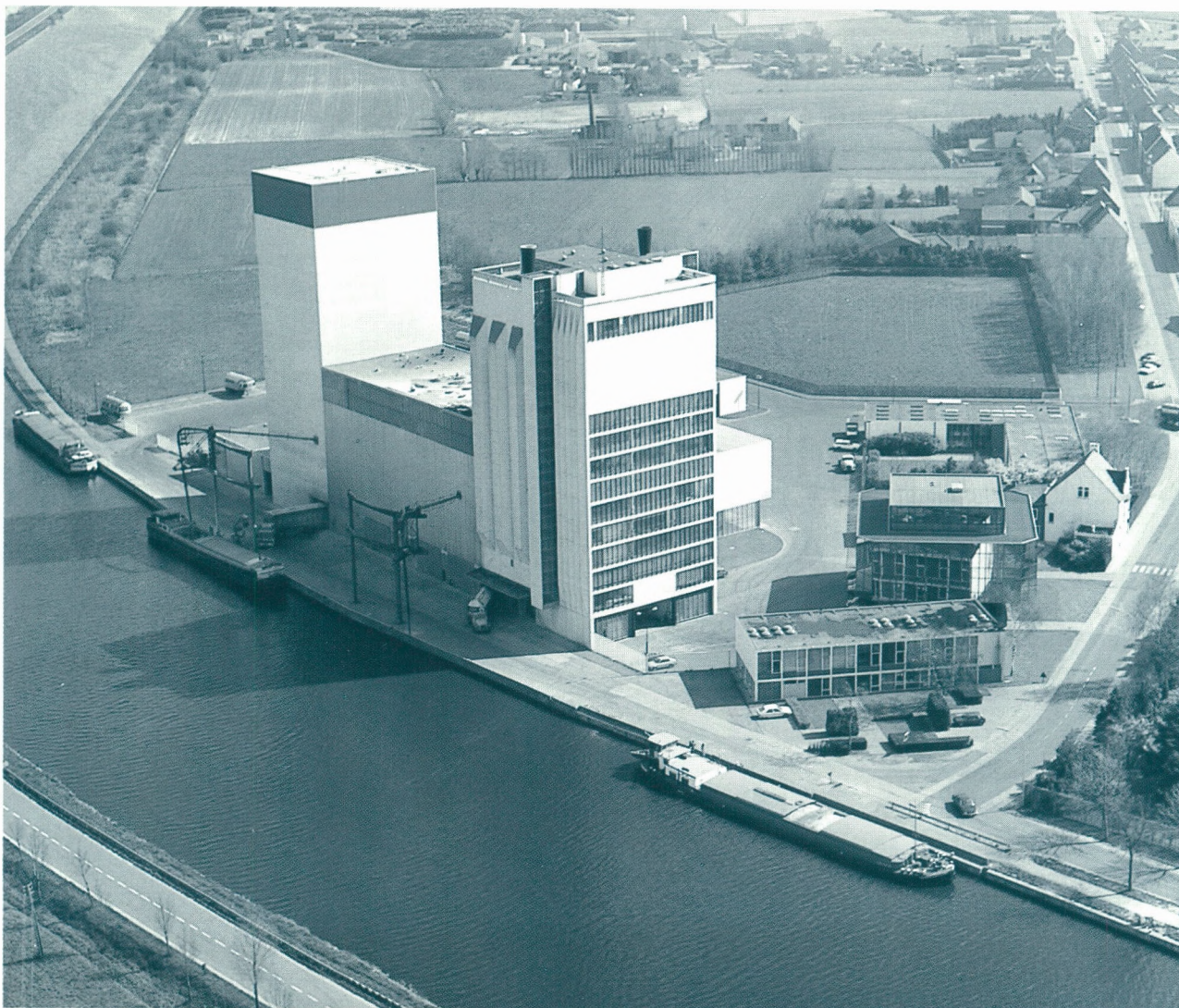
Tussen producent en verbruiker

De voedingsindustrie vormt een onmisbare schakel in de ketting van producent naar verbruiker ; landbouw, veeteelt en visserij zijn van oudsher haar leveranciers. Zowat 70% van wat door deze sectoren wordt voortgebracht,

wordt door de voedingsindustrie verwerkt.

Oorspronkelijk bestond haar rol in het verduurzamen van de grondstoffen, die van nature uit niet houdbaar zijn. Later is de voedingsindustrie zich gaan toeleggen op de transformatie van de grondstoffen, waarbij een breder assortiment van producten ontstond en meer toegevoegde waarde werd gecreëerd. Thans spitst de voedingsindustrie zich toe op de nieuwe verwachtingen van de verbruiker zoals zuivere producten met hoge nutritionele

Firma Vanden Avenne (veevoeders) uit Ooigem-Wielsbeke

Verdeling van bedrijven en tewerkstelling volgens grootte (1996)

Categorie werknemers	Aantal bedrijven	%	Aantal werknemers	%
<10	5.663	80,9	17.142	19,7
10-49	1.031	14,7	21.572	24,8
50-99	157	2,3	11.168	12,8
>=100	149	2,1	37.247	42,7
Totaal	7.000	100,0	87.129	100,0

waarde, convenience food, tailor-made products, aangepaste porties, handige verpakking en hogere hygiënische normen.

Economische belang

Men moet de voedingsindustrie onderbrengen onder de "grote drie" van de verwerkende industrie die samen voor zowat twee derden van het zakencijfer van de Belgische industriële productie instaan.

Het in 1997 gerealiseerde zakencijfer bedraagt 881 miljard BEF : dat is goed voor 13% van de totale industriële omzet. De grote broers in dit geheel zijn de zuivelindustrie (12,8% van

de globale omzet van de voedingsindustrie) en de vleesverwerkende industrie (12%), twee subsectoren die een grondstof van dierlijke oorsprong verwerken, terwijl de veevoederfabrieken (goed voor 11,4%) ervoor zorgen dat deze fabrikanten goed gespijsd worden.

Bij de verwerkers van akkerbouw- en tuinbouwproducten spelen de suikerindustrie, de graanverwerkende industrie, brood-, banket en biscuutnijverheid en de groenten- en fruitverwerkende industrie een vooraanstaande rol. Hun aandeel in de totale omzet van de voedingsindustrie bedraagt 22,4%.

Aan de kant van de vloeibare levensmiddelen hebben de brouwe-

rijen, de drinkwaters- en frisdrankenindustrie een belangrijke impact : samen goed voor 11,1% van de globale omzet.

Maar op hun beurt geven al deze basisvoedingsindustrieën aanleiding tot een ganse reeks van verdere transformatieactiviteiten : men is verrast wat de voedingsindustrie allemaal onderneemt om de burger in zijn behoeften tegemoet te komen.

De modale consument bestaat immers niet meer. Er bestaan verschillende consumenten en zelfs dezelfde consument vertoont verschillende gedragingen en attitudes. De Belgische voedingsindustrie maakt er dan ook werk van om zo adequaat als mogelijk in te spelen op het permanent evoluerend behoeftenpatroon.

De "megatrends", geografisch beperkt tot Europa, waarmee de voedingsindustrie naar de 21ste eeuw toe wordt geconfronteerd zijn van demografische, maatschappelijke en economische aard.

Op demografisch vlak zijn gezinsverdunding, veroudering van de bevolking en de gezondheidsreflex de trends waarmee rekening zal moeten gehouden worden. Op maatschappelijk vlak wordt de voedingsindustrie geconfronteerd met een steeds mondiger consument, reductie van de keukentijd, het milieubewustzijn en het ethisch reveil. Op economisch vlak tenslotte zal men komen te staan voor onzekerheid (prijzendruk), de ontwikkeling van de distributie en de Europese Unie, onze thuismarkt.

Portioneren van verse vis met de hand bij Pieters Visbedrijf, Brugge

Foto Pieters Visbedrijf, Brugge

Een plaats voor groot en klein

De Belgische voedingsindustrie kent een grote verscheidenheid : ze heeft zich ontwikkeld tot een sector waar zowel de grootste multinationals als leidende nationale onder-

TOP 30 West-Vlaamse voedingsbedrijven (1996) (in duizenden, tewerkstelling in eenheden)

	Omzet	Toegevoegde waarde	Werknemers
1 Vamo Mills	32.113.392	665.609	170
2 Van De Moortele	19.804.017	2.612.701	820
3 Westvlees	5.768.887	193.893	33
4 Vanden Avenne Ooigem	5.154.468	518.909	98
5 Westimex Belgium	4.306.341	891.197	625
6 Covameat	3.810.888	278.330	97
7 Leievoeders	3.776.020	175.526	43
8 Pieters Visbedrijf	3.545.123	583.616	279
9 Vanobel	3.482.963	196.779	97
10 Ardovries	3.356.351	659.288	294
11 Voeders Depre	3.247.695	272.668	49
12 Goemaere (1995)	3.078.049	211.440	84
13 E.E.G. Slachthuis Verbist	2.810.481	168.430	45
14 Bonduelle Noord Europa	2.534.152	457.087	267
15 Voeders Huys (1995)	2.369.061	111.793	44
16 Suikerfabriek van Veurne	2.210.284	855.099	111
17 Voeders Haeck	2.056.460	137.129	46
18 Ets. Joseph Soubry	2.020.814	599.577	268
19 Genencor International	1.951.711	752.073	222
20 Pinguin	1.909.839	231.766	122
21 Suiker G. Lebbe	1.893.448	217.259	45
22 Danis	1.806.066	212.474	40
23 Oliefabriek Lichtervelde	1.795.771	73.774	18
24 Morubel	1.678.963	246.830	-
25 Unifrost	1.592.523	362.576	148
26 Lavameat	1.521.003	105.034	51
27 De Brabandere, Wingene	1.453.744	131.196	-
28 Horafrost	1.433.184	290.579	75
29 Voeders Hanekop-Molens Vanhollebeke	1.404.606	171.046	70
30 Dumoulin-Voeders Sanders	1.345.493	38.927	21

nemingen, en kleine en middelgrote ondernemingen hun plaats hebben.

Bovendien vindt er een permanente concentratiebeweging plaats en allerlei samenwerkingsvormen komen aan hun trekken : een afspiegeling van wat er zich trouwens op het Europese vlak afspeelt. De enorme concentratie binnen de Europese voedingsindustrie kan met volgende cijfers geïllustreerd worden : het gezamenlijk zakencijfer van de 20 grootste voedingsconcerns bedraagt niet minder dan afgerond 6.000 miljard BEF, dit is het zevenvoud van de globale omzet van de Belgische voedingsindustrie en 30% van de totale turnover van de E.U.-Voedingsindustrie.

Elke dag ontstaan er nieuwe entiteiten : de enen houden aan hun lokaal belang ; anderen leggen zich toe op deelmarkten en specialiteiten ; nog anderen groeien door op nationaal niveau of oriënteren zich vooral op de buitenlandse markten.

De flexibiliteit van de kleine onderneming meet zich dagelijks

met de organisatie en de strategie van de multinational.

Belangrijke werkgever

Van oudsher is de voedingsindustrie een arbeidsintensieve sector geweest en nog met uitgesproken seizoenpieken. Arbeid betekende dan ook een belangrijk element in de kostprijs. De verder schrijdende industrialisatie liet toe ondankbare jobs, vervelende taken en routineactiviteiten uit te schakelen door mechanisatie. In een later stadium droeg automatisatie ertoe bij om de kosten in de hand te houden. Niet specifieke activiteiten (transport, onderhoud, studiewerk, en dergelijke) werden overgedragen aan gespecialiseerde bedrijven. Hierdoor kon de voedingsindustrie zich concentreren op haar eigen specifieke verantwoordelijkheden : het produceren en commercialiseren van hygiënische en consumentvriendelijke verbruiksproducten.

De totale werkgelegenheid in de voedingsindustrie kende dan ook

in de loop van de jaren een geleidelijke vermindering. In 1996 telde de Belgische voedingsindustrie 87.129 werknemers. Nochtans is de Belgische voedingsindustrie een zeer stabiele industriële werkgever. Beschouwd over de periode 1992-96 is de werkgelegenheid in de Belgische industrie met 10,3% verminderd. De tewerkstelling in de voedingsindustrie kende daarentegen maar een daling met 3,2%. Daarmee versterkt de voedingsindustrie in 1996, met 13,7% van de totale industriële tewerkstelling, haar positie van op één na belangrijkste werkgever in de Belgische industrie.

De analyse van de regionale tewerkstellingscijfers leert ons dat het spreidingspatroon grosso modo de verdeling van de bevolking volgt. In termen van tewerkstelling zijn de respectieve aandelen in Vlaanderen, Wallonië en Brussel 71,7%, 22,3% en 6%.

In Vlaanderen concentreert de voedingsindustrie zich vooral in de provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen. Antwerpen, abso-

lute koploper inzake tewerkstelling (17.991 werknemers) wordt op een kleine afstand gevolgd door Oost-Vlaanderen (15.423 werknemers) en West-Vlaanderen (14.505 werknemers of 23,2% van de totale tewerkstelling in de voedingsindustrie in de Vlaamse regio).

Een kijk naar buiten

De Belgische voedingsindustrie kan bogen op een gedegen vakmanschap en een uitgesproken gastronomische traditie. Het is dan ook duidelijk dat dit buiten onze landsgrenzen wordt gewaardeerd. Mede door het feit dat de binnenlandse markt een toenemende verzadiging en dus felle concurrentie kent, is de Belgische voedingsindustrie zich meer gaan toeleggen op export.

Haar aanwezigheid op buitenlandse beurzen is sterk toegenomen en vele Belgische specialiteiten vindt men nu op het schap van de buitenlandse distributeurs.

De Belgische voedingsindustrie heeft haar buitenlandse handel in de periode 1971-1997 op een indrukwekkende wijze versterkt. Het omzetcijfer werd in lopende prijzen vermenigvuldigd

met bijna vijf terwijl de uitvoer in de overeenkomstige periode meer dan 14 maal zo hoog lag. Het belang van de uitvoer in de totale omzet steeg daarmee van 14,6% in 1971 tot 44% in 1997 : een verdrievoudiging op 25 jaar !

Het dynamisme van de Belgische voedingsindustrie op de buitenlandse markten blijkt eveneens uit haar exportaandeel in de totale BLEU-uitvoer : in 1997 bedroeg dit 7% ten opzichte van 4,4% in 1971.

Ook de handelsbalans kende een positieve ontwikkeling. Na de deficits van de zeventiger jaren en het evenwichtsherstel in de jaren 1981-1983 boekte de Belgische voedingsindustrie sindsdien een stelselmatig overschot op haar handelsbalans.

De Belgische voedingsindustrie levert daarmee een structurele en positieve bijdrage aan de nationale handelsbalans. Deze trend wordt ook in 1997 bevestigd : met een exportoverschot van 11% ten opzichte van de import sluit de handelsbalans van de voedingsindustrie in 1997 af met een boni van 37,6 miljard BEF.

De buitenlandse handel van de Belgische voedingsindustrie is in hoofdzaak op de E.U.-landen gericht. In 1997 was 79% van

de uitvoer ervoor bestemd.

De voornaamste handelspartners zijn Frankrijk, Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Italië die samen ongeveer 73% van de uitvoer vertegenwoordigen. Deze voornaamste handelspartners zijn tevens onze belangrijkste leveranciers.

De Belgische voedingsindustrie spant zich verder in om haar positie binnen de Europese Unie en daarbuiten nog verder uit te breiden en te versterken. Noblesse oblige ...

Voor meer informatie kunt u zich richten tot de Federatie Voedingsindustrie (L.V.N.), Kortenberglaan 7, 1000 Brussel; Tel. 02/743.08.00; fax 02/733.94.26; e-mail: lvn.fia@lvn-fia.be

Tewerkstelling in de voedingsindustrie in West-Vlaanderen (1996)

	Arbeiders			Bedienden			Totaal Vestigingen	
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal		
Brugge	1.060	408	1.468	358	371	729	2.197	241
Diksmuide	266	171	437	48	49	97	534	57
Ieper	1.042	544	1.586	140	148	288	1.874	115
Kortrijk	1.328	397	1.725	271	319	590	2.315	261
Oostende	427	330	757	128	204	332	1.089	129
Roeselare	1.922	546	2.468	614	380	994	3.462	183
Tielt	1.017	352	1.369	180	135	315	1.684	98
Veurne	775	350	1.125	116	109	225	1.350	83
West-Vlaanderen	7.837	3.098	10.935	1.855	1.715	3.570	14.505	1.167

Het WES biedt een brede waaier van begeleiding aan op volgende terreinen:

1. Bedrijfsinterne milieuzorg:

- ➔ Bedrijfsmilieu-analyse op maat van uw bedrijf:
 - ☞ Milieu-impakt;
 - ☞ Milieukosten;
 - ☞ Milieu-administratie;
 - ☞ Milieubeleid;
- ➔ Milieuzorgsysteem: ISO 14001, EMAS-registratie en BS 7750;
- ➔ Emissiepreventie (procesgeïntegreerde saneringsstudie);
- ➔ Opsporen en evalueren van milieuvriendelijke produktietechnieken (BATNEEC);
- ➔ Controle produktverliezen via emissies (vast afval en afvalwater);
- ➔ Opleidingsprogramma's intern en extern.

2. Dekreet bedrijfsinterne milieuzorg:

- ➔ Uitvoeren van milieu-audit;
- ➔ Opstellen van een milieujaarverslag.

3. Vergunningen:

- ➔ Milieuvergunning;
- ➔ Vergunning voor winning van grondwater;
- ➔ Vergunning voor kaptatie van oppervlaktewater.

4. Relevante milieuwetgeving:

- ➔ Meldingsplicht afvalstoffen en emissiejaarverslag;
- ➔ Briefing naar aangesloten bedrijven op kontraktuele basis.

5. Afvalwaterbehandeling:

- ➔ Dimensionering afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Optimalisatie en rendementsbepaling afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Kosten/baten-analyse van het afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Evaluatie offertes afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Financiële impact milieuheffing;
- ➔ Slib als additionele bemester in de landbouw;
- ➔ Begeleiding klaarmeester (bedrijfsgericht).

6. Milieu-effektenrapportering (MER):

- ➔ Erkende MER-deskundigen in alle disciplines vereist volgens het MER-Besluit.

Voor meer informatie kunt U zich richten tot:

WES Milieuonderzoek en -Advies,
Baron Ruzettelaan 33,

8310 Assebroek-Brugge

050/36.71.36

050/36.31.86

vragen naar ir. Johan Lammerant of ir. Frank Lagaisse

Evolutie van het aantal private huishoudens naar grootte van het huishouden in 1990 en 1997

Gemeente						1/1/1990
	Alleen-wonend	2 pers.	3 pers.	4 pers. en meer	5 pers.	Totaal
Beernem	709	1414	1020	1014	509	4666
Blankenberge	2801	2318	1216	846	328	7509
Brugge	15190	14563	8581	7111	3513	48958
Damme	605	1027	718	795	447	3592
Jabbeke	617	1257	902	946	422	4144
Knokke-Heist	4512	4417	2249	1815	716	13709
Oostkamp	1299	2202	1605	1450	687	7243
Torhout	1057	1965	1438	1239	652	6351
Zedelgem	979	2094	1637	1512	726	6948
Zuienkerke	149	277	185	171	124	906
Arr. Brugge	27918	31534	19551	16899	8124	104026
Diksmuide	1138	1638	1101	993	598	5468
Houthulst	581	1006	634	580	331	3132
Koekelare	450	969	573	510	276	2778
Kortemark	707	1300	946	828	477	4258
Lo-Reninge	217	362	186	187	138	1090
Arr. Diksmuide	3093	5275	3440	3098	1820	16726
Heuvelland	615	884	549	533	416	2997
Ieper	2751	3974	2424	2323	1341	12813
Langemark-Poelkapelle	419	826	557	491	275	2568
Mesen	79	103	77	63	48	370
Poperinge	1461	2080	1287	1302	794	6924
Vleteren	231	385	206	244	185	1251
Wervik	1297	2148	1410	1156	600	6611
Zonnebeke	649	1337	845	655	433	3919
Arr. Ieper	7502	11737	7355	6767	4092	37453
Anzegem	767	1405	1021	898	532	4623
Avelgem	640	1116	724	535	300	3315
Deerlijk	570	1247	861	807	403	3888
Harelbeke	1840	3064	2081	1789	789	9563
Kortrijk	10073	9151	5213	4690	2438	31565
Kuurne	797	1395	974	873	459	4498
Lendelede	301	556	421	415	195	1888
Menen	3121	4246	2573	1955	910	12805
Spiere-Helkijn	166	215	133	98	71	683
Waregem	2008	3788	2604	2543	1236	12179
Wevelgem	1873	3306	2286	2210	1110	10785
Zwevegem	1353	2584	1869	1577	797	8180
Arr. Kortrijk	23509	32073	20760	18390	9240	103972
Bredene	1128	1490	1001	798	342	4759
De Haan	1046	1326	768	590	291	4021
Gistel	692	1110	842	658	309	3611
Ichtegem	750	1506	1039	884	428	4607
Middelkerke	1730	1999	1111	856	457	6153
Oostende	12766	9956	4768	3316	1391	32197
Oudenburg	488	969	671	552	285	2965
Arr. Oostende	18600	18356	10200	7654	3503	58313
Hoogdele	410	922	622	689	403	3046
Ingelmunster	599	1192	826	670	367	3654
Izegem	1839	3174	2055	1803	854	9725
Ledegem	471	994	687	685	370	3207
Lichtervelde	429	885	658	555	282	2809
Moorslede	576	1202	765	750	426	3719
Roeselare	4138	6336	3968	3358	1797	19597
Staden	516	1186	794	735	441	3672
Arr. Roeselare	8978	15891	10375	9245	4940	49429
Ardoie	493	1028	727	646	391	3285
Dentergem	396	787	532	494	307	2516
Meulebeke	697	1291	853	738	327	3906
Oostrozebeke	354	722	541	523	245	2385
Pittem	365	655	419	442	275	2156
Ruiselede	305	556	357	327	182	1727
Tielt	1364	2070	1391	1414	687	6926
Wielsbeke	413	876	604	625	330	2848
Wingene	671	1462	964	817	383	4297
Arr. Tielt	5058	9447	6388	6026	3127	30046
Alveringem	393	604	301	277	232	1807
De Panne	1436	1396	678	491	252	4253
Koksijde	1897	2440	1205	1007	535	7084
Nieuwpoort	1055	1184	669	549	291	3748
Veurne	812	1246	749	749	447	4003
Arr. Veurne	5593	6870	3602	3073	1757	20895
West-Vlaanderen	100251	131183	81671	71152	36603	420860
Vlaams Gewest	538412	668289	434129	367415	187242	2195487
Rijk	1161170	1147150	732448	593541	324496	3958805

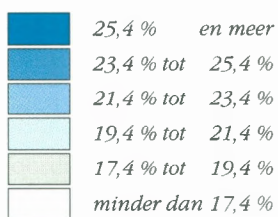
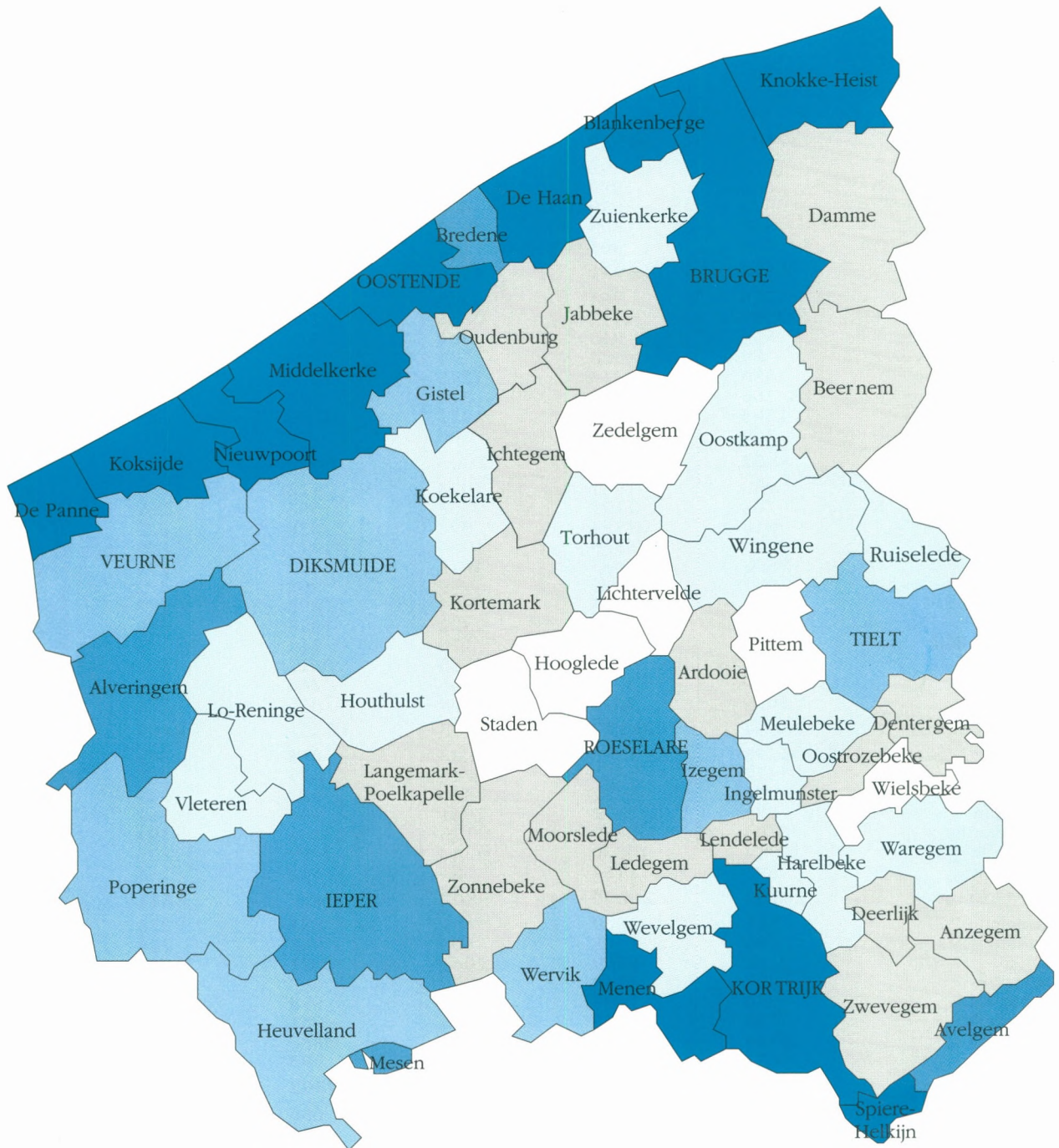
Bron: NIS

1/1/1997

Gemeente	Alleen-wonend	2 pers.	3 pers.	4 pers.5 pers. en meer	Totaal	
Beernem	960	1650	1057	1019	457	5143
Blankenberge	3036	2692	1193	847	331	8099
Brugge	14459	15588	7939	6615	3184	47785
Damme	753	1214	756	772	412	3907
Jabbeke	826	1451	1007	1012	455	4751
Knokke-Heist	5056	5150	2229	1727	630	14792
Oostkamp	1521	2560	1627	1514	617	7839
Torhout	1391	2357	1464	1264	536	7012
Zedelgem	1292	2546	1709	1605	678	7830
Zuilenkerke	205	329	171	191	115	1011
Arr. Brugge	29499	35537	19152	16566	7415	108169
Diksmuide	1278	1890	1011	1020	549	5748
Houthulst	666	1089	632	578	311	3276
Koekelare	599	1079	600	534	235	3047
Kortemark	863	1508	937	831	375	4514
Lo-Reninge	234	365	180	189	150	1118
Arr. Diksmuide	3640	5931	3360	3152	1620	17703
Heuvelland	710	964	545	553	360	3132
Ieper	3299	4417	2311	2185	1259	13471
Langemark-Poelkapelle	526	948	501	524	278	2777
Mesen	89	123	74	63	32	381
Poperinge	1656	2314	1245	1273	721	7209
Vleteren	265	421	210	225	170	1291
Wervik	1508	2394	1317	1099	549	6867
Zonnebeke	769	1506	800	726	401	4202
Arr. Ieper	8822	13087	7003	6648	3770	39330
Anzegem	933	1561	1048	923	474	4939
Avelgem	768	1199	703	553	259	3482
Deerlijk	818	1394	893	820	323	4248
Harelbeke	2089	3535	1986	1817	723	10150
Kortrijk	9548	9683	4943	4462	2293	30929
Kuurne	957	1595	999	903	372	4826
Lendelede	383	637	393	395	173	1981
Menen	3381	4527	2402	1825	859	12994
Spiere-Helkijn	191	228	126	114	73	732
Waregem	2577	4176	2585	2612	1161	13111
Wevelgem	2340	3748	2166	2262	1018	11534
Zwevegem	1669	2894	1699	1615	771	8648
Arr. Kortrijk	25654	35177	19943	18301	8499	107574
Bredene	1273	1786	1038	858	349	5304
De Haan	1427	1657	742	639	277	4742
Gistel	870	1272	820	682	349	3993
Ichtegem	879	1672	1061	906	382	4900
Middelkerke	2204	2499	1135	831	393	7062
Oostende	12914	10850	4382	2999	1335	32480
Oudenburg	595	1154	684	562	256	3251
Arr. Oostende	20162	20890	9862	7477	3341	61732
Hooglede	525	1069	691	681	378	3344
Ingelmunster	798	1368	808	758	284	4016
Izegem	2258	3549	2064	1671	735	10277
Ledegem	598	1148	717	660	298	3421
Lichtervelde	530	1057	637	598	237	3059
Moorslede	758	1395	695	761	350	3959
Roeselare	5168	6944	3903	3380	1616	21011
Staden	637	1350	755	793	369	3904
Arr. Roeselare	11272	17880	10270	9302	4267	52991
Ardoie	636	1167	678	656	350	3487
Dentergem	520	870	584	532	249	2755
Meulebeke	834	1412	793	796	305	4140
Oostrozebeke	476	859	537	554	217	2643
Pittem	400	790	410	482	247	2329
Ruiselede	372	597	338	361	184	1852
Tielt	1644	2374	1377	1324	588	7307
Wielsbeke	534	1016	610	648	291	3099
Wingene	943	1551	927	857	351	4629
Arr. Tielt	6359	10636	6254	6210	2782	32241
Alveringem	419	622	272	266	209	1788
De Panne	1691	1548	669	458	228	4594
Koksijde	2498	3071	1194	1069	518	8350
Nieuwpoort	1365	1416	654	544	301	4280
Veurne	935	1354	761	786	417	4253
Arr. Veurne	6908	8011	3550	3123	1673	23265
West-Vlaanderen	112316	147149	79394	70779	33367	443005
Vlaams Gewest	609295	754246	426836	367959	175463	2333799
Rijk	1252673	1267540	719550	595331	312235	4147329

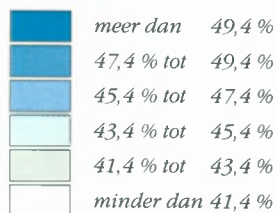
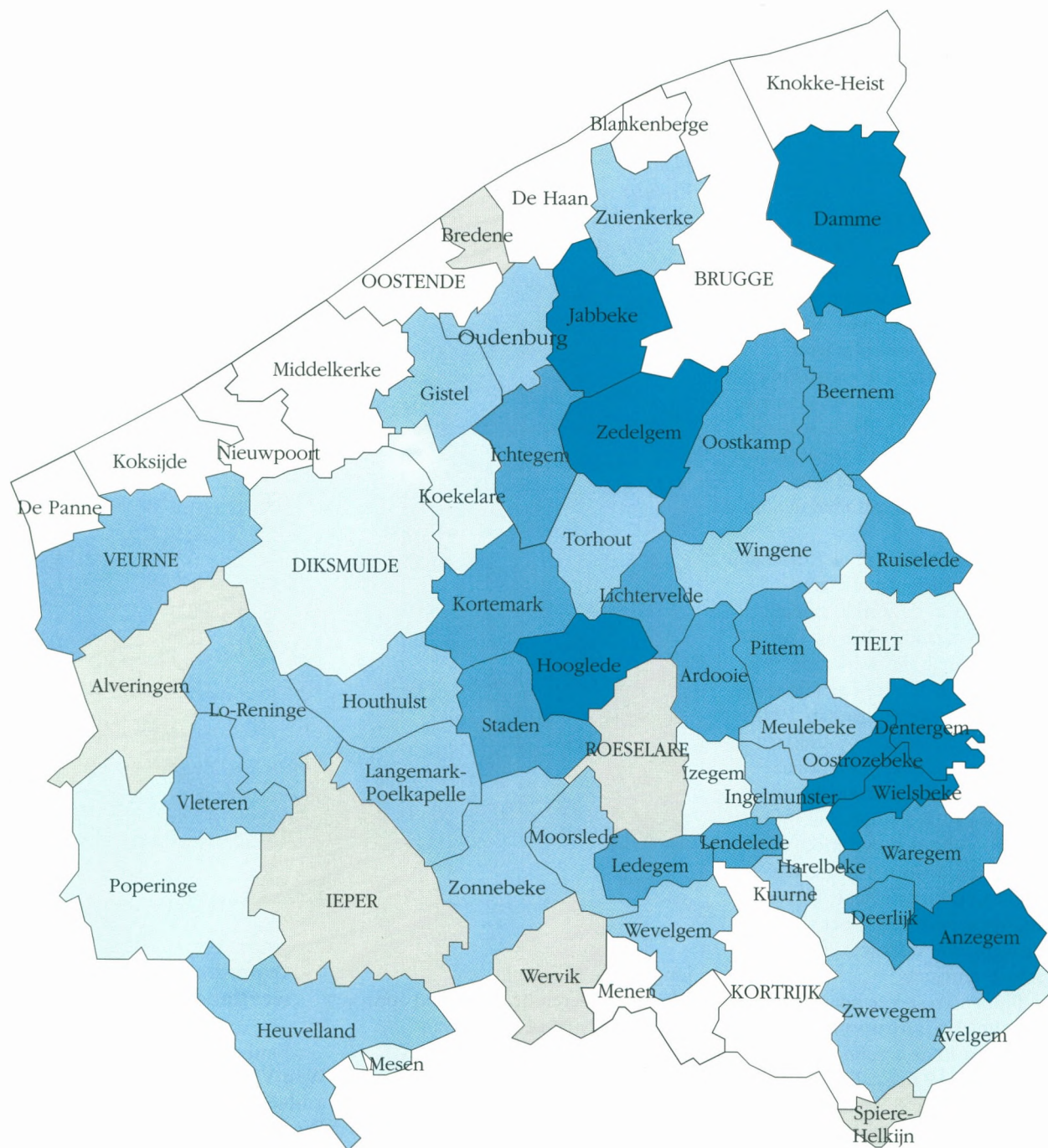
1 Op de volgende bladzijde vindt u het aandeel van de éénpersoonshuishoudens en de huishoudens met drie personen in het totaal van de private huishoudens op 1 januari 1997 op kaart weergegeven.

Aandeel van de éénpersoonshuishoudens in het totaal van de private huishoudens op 1 januari 1997

West-Vlaanderen : 25,4 %
 Minimum → Hooglede : 15,7 %
 Maximum → Oostende : 39,8 %

Aandeel van de huishoudens met drie personen of meer in het totaal van de private huishoudens op 1 januari 1997

West-Vlaanderen : 41,4 %
 Minimum → Oostende : 26,8 %
 Maximum → Hooglede : 52,3 %

Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen ⁽¹⁾

Werkloosheid

In april 1998 telde West-Vlaanderen 31.270 niet-werkende werkzoekenden ⁽²⁾.

In de eerste vier maanden van 1998 was er een onafgebroken daling van het aantal niet-werkende werkzoekenden. Dezelfde vaststelling kan gemaakt worden voor de vorige jaren (zie figuur 1). Deze seizoengebonden daling heeft voornamelijk te maken met de afname van het aantal jonge afgestudeerden in wachttijd.

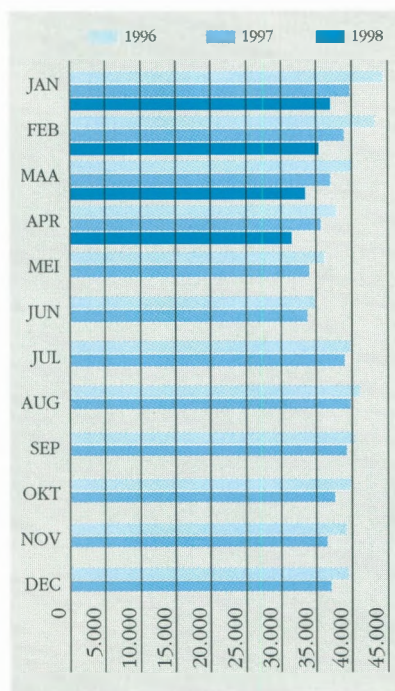
Er was in de eerste vier maanden van 1998 echter niet alleen een daling van de werkloosheid maand op maand. Ook op jaarbasis nam het aantal niet-werkende werkzoekenden af. De afnemende trend werd zelfs sterker: in januari 1998 waren er 8,3 % minder werklozen dan in januari 1997, in februari 9,3 % minder en daaropvolgend 10,0 % en 11,3 % minder in maart en april. Alhoewel het effect van de versoepelde uitschrijving van oudere werklozen geleidelijk aan uitgewerkt raakt, blijft het aantal niet-werkende werkzoekenden op jaarbasis afnemen.

Binnen West-Vlaanderen was de afname op jaarbasis in april 1998 het hoogst in de arrondissementen Roeselare (-19,6 %), Tielt (-19,5 %) en Kortrijk (-16,8 %). Daarna volgen de arrondissementen Ieper (-14,0 %) en Oostende (-9,1 %). De kleinste, alhoewel nog aanzienlijke, dalingen situeren zich in de arrondissementen Diksmuide (-7,3 %), Brugge (-6,2 %) en Veurne (-3,8 %).

In het Vlaamse Gewest waren er eind april van dit jaar 207.808 niet-werkende werkzoekenden of 10,7 % minder dan in dezelfde maand van 1997. West-Vlaanderen heeft een aandeel van 15,0 % in het aantal niet-werkende werkzoekenden van het Vlaamse Gewest.

Het aantal jeugdwerklozen (niet-werkende werkzoekenden

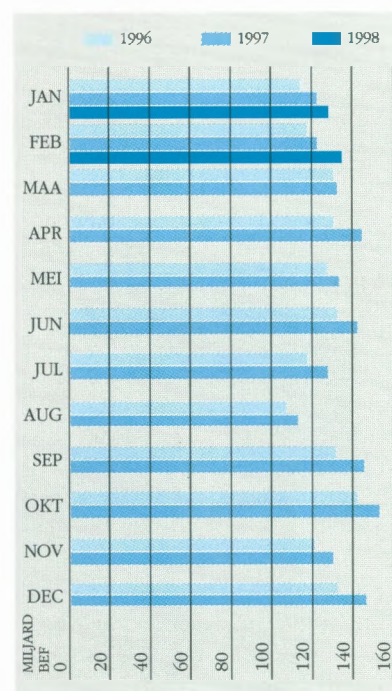
Figuur 1
Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen

Bron: VDAB, grafische verwerking WES

jonger dan 25 jaar) in West-Vlaanderen bedroeg eind april 6.404 personen of 20,5 % van het totaal aantal niet-werkende werkzoekenden. Sedert augustus 1997 is zowel het aantal jonge werklozen als hun aandeel in de totale groep van niet-werkende werkzoekenden maandelijks afgenomen. Op jaarbasis is er zelfs al sedert december 1996 een onafgebroken daling van het aandeel jeugdwerklozen. Dat wil zeggen dat het aandeel van de jongere niet-werkende werkzoekenden sedert december 1996 elke maand lager was dan in dezelfde maand een jaar vroeger.

Figuur 2
Evolutie omzet West-Vlaamse bedrijven (volgens BTW-aangiften)

Bron: VDAB, grafische verwerking WES

Lopende werkaanbiedingen

Eind april 1998 waren er in West-Vlaanderen 5.720 werk-aanbiedingen lopend bij de VDAB. Dit is 34,2 % meer dan eind april 1997. Globaal lijkt de positieve trend van het aantal lopende werkaanbiedingen maandelijks sterker te worden. In de eerste vier maanden van 1998 waren er gemiddeld 34,0 % meer lopende werkaanbiedingen op het einde van elke maand, in vergelijking met dezelfde periode van 1997. Wanneer we de eerste vier maanden van 1997 vergelijken met dezelfde maanden van 1996, waren er gemiddeld 6,7 % meer lopende werkaanbiedingen. Ongeacht de economische hoogconjunctuur heeft dit volgens de VDAB ook te maken met

de inspanningen om de databanken verder te perfectioneren.

Bouwnijverheid

In januari 1998 werd in West-Vlaanderen de bouw van 347 woningen vergund⁽³⁾. Dit is ongeveer één vierde minder dan in januari 1997. In het jaar 1997 zelf werden ongeveer 400 woningen of 4 % minder vergund dan in 1996. Enkel in de maanden april, augustus en december 1997 was het aantal afgeleverde vergunningen hoger, overigens in aanzienlijke mate, dan in dezelfde maanden van 1996.

Omzet

In februari 1998 haalden de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen een omzet van 134,8 miljard BEF (zie figuur 2)⁽⁴⁾. Dit impliceert een stijging met 10,1 % op jaarbasis. Het gemiddelde van de omzet van de laatste drie maanden – december 1997, januari en februari 1998 – is 8,5 % hoger dan het gemiddelde van de overeenstemmende periode één jaar eerder. De procentuele toename van het gemiddelde van de laatste 12 maanden ten opzichte van het gemiddelde van de daaraan voorafgaande 12 maanden bedroeg 7,4 %. In de loop van 1997 kende zowel de index van het voortschrijdend driemaandgemiddelde als dat van het voortschrijdend twaalfmaandgemiddelde een stijgende trend in West-Vlaanderen. Dit wil zeggen dat de toenames op zich een stijgende trend vertoonden. Begin 1998 is er evenwel een stagnatie van de positieve trend vast te stellen.

Investerings

In februari 1998 werd door de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen⁽⁵⁾ voor een bedrag van 4,9 miljard BEF geïnvesteerd. Dit is één miljard BEF of maar liefst 25,6 % meer dan in dezelfde maand van 1997. In de laatste drie maanden werd gemiddeld 15,0 % meer geïnvesteerd dan in dezelfde periode één jaar eerder. Het twaalfmaandgemiddelde lag in februari 1998 14,3 % hoger dan het gemiddelde één jaar eerder. Zowel de index van het voortschrij-

dend driemaandgemiddelde als dat van het voortschrijdend twaalfmaandgemiddelde blijken recentelijk ietwat te stagneren. De procentuele toenames blijven dus in omvang even groot.

Elektriciteitsverbruik

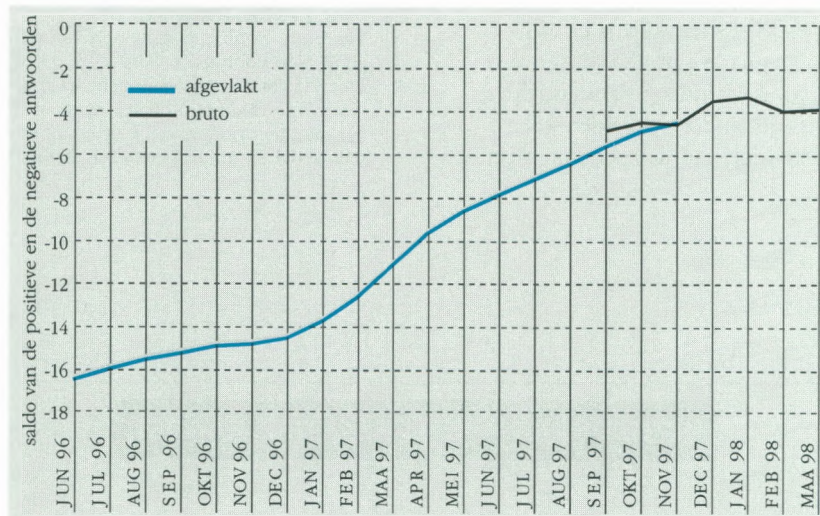
Tijdens het vierde kwartaal van 1997 noteerden de West-Vlaamse bedrijven een (voorlopig) elektriciteitsverbruik van 1.186.432 Mwh. Dit is 4,9 % meer dan in hetzelfde kwartaal van 1996. Globaal werd in 1997 een verbruik van 4.411.086 Mwh genoteerd, wat 3,2 % meer is dan in 1996.

Conjunctuurindicator van de Nationale Bank

In maart 1998 bereikte de bruto synthetische curve⁽⁶⁾ van West-Vlaanderen een waarde van -3,9. De laatste zes maanden lijken de bruto-waarden enigszins te stagneren (figuur 3). Ook de bruto-waarden van de industrie, de bouw en de handel kennen de afgelopen maanden afwisselend stijgingen en dalingen. In de industrie en de bouw is de recentste brutowaarde wel gestegen.

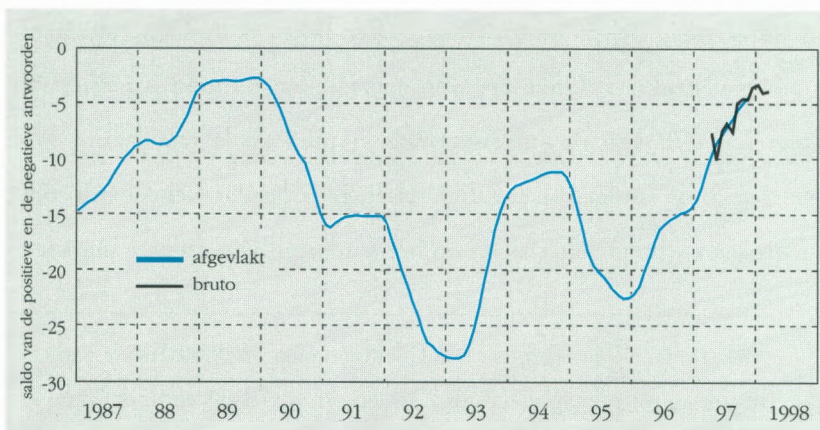
De afgevlakte curve, die met enkele maanden vertraging berekend wordt, blijft een stijgend verloop kennen. De stijgende trend is

Figuur 3 Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen, juni 1996 maart 1998

Bron: NBB, grafische verwerking WES

Figuur 4 Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen, 1987 - 1998

Bron: NBB, grafische verwerking WES

recentelijk minder sterk dan bijvoorbeeld in de eerste helft van 1997. Figuur 4 tenslotte toont dat de conjunctuurcurve momenteel waarden benadert die sedert de hoogconjunctuur van 1989 niet meer bereikt werden.

Besluit

De werkloosheid blijft verder dalen. Ongeacht de seizoen-gebonden afname van de werkloosheid, neemt de werkloosheid op jaarbasis af. Ook de jeugdwerkloosheid blijft positief evolueren en de lopende werkaanbiedingen nemen verder toe.

De omzet en de investeringen blijven maand na maand een stijging op jaarbasis vertonen. Ook de voortschrijdende drie- en twaalfmaandgemiddeldes blijven groter dan deze van twaalf maanden vroeger. Recentelijk is er wel een stagnatie van de indexen van de voortschrijdende gemiddeldes; er is met andere woorden geen versterking van de toename meer.

Ook de conjunctuurcurve van de Nationale Bank toont een afzwakking van de positieve trend. De recente bruto-waarden geven geen duidelijke richting aan.

Er zijn dus verschillende indicaties dat de groei van de conjunctuur in 1997 thans iets vertraagt. De vraag stelt zich of dit een adempauze is en de groei hierna opnieuw zal versterken of deze vertraging een, misschien kleine, ombuiging aankondigt. Recentere waarnemingen zullen hier uitsluitsel over kunnen geven.

- 1 Toestand juni 1998.
- 2 Onder werklozen wordt verstaan: het aantal niet-werkende werkzoekenden. Zij vertegenwoordigen het bij de VDAB ingeschreven arbeidsmarktpotentieel. In deze groep zijn onder meer de schoolverlaters, de vrij ingeschreven en een zeer diverse restgroep (met daarin de tijdelijk geschorsten) opgenomen. Een nadeel is wel dat de oudere werklozen (50 jaar of ouder) niet zijn opgenomen.
- 3 Vergunde woningen in woongebouwen en in niet-woongebouwen.
- 4 Het feit dat de registratie gebeurt naar vestiging van de hoofdzetel betekent dat men niet noodzakelijk de economische activiteit in het betrokken arron-

dissement meet. Dit nadeel wordt afgezwakt doordat het hier over een evolutie doorheen de tijd gaat. Maandelijks procentuele veranderingen zijn dan belangrijker dan absolute gegevens.

Een tweede nadeel is dat enkel bedrijven met een omzet van 20 miljoen BEF of meer aangifte doen op maandbasis. Het kan zijn dat een bedrijf nu eens wel en dan weer niet beantwoordt aan dit criterium. Om dit nadeel te ondervangen is het aangewezen op provinciaal niveau te werken.

'Toetreders' en 'uittreders' vallen dan minder op en kunnen elkaar misschien meer compenseren dan als men werkt op het arrondissementele niveau.

5 Zie vorige voetnoot.

6 De constructie van de indicator van de Nationale Bank verloopt als volgt: er wordt maandelijks een enquêteformulier aan bedrijfsleiders verzonden. Daarin gaat men na hoe het gesteld is met een aantal facetten van de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden: stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De indicator is het saldo van de positieve en de negatieve antwoorden op deze vragen, en dit voor alle ondervraagden. In tegenstelling tot de nationale indicator worden de antwoorden hier niet gewogen. De maandelijks resultaten van de enquête worden op een grafiek uitgezet. De curve wordt afgevlakt. Zo kan men de trend gemakkelijker onderkennen.

G-BUSINESS • BUITENLANDSE HANDEL

Voor mijn handelsactiviteiten
in het buitenland word ik
bijgestaan door specialisten.
Dat noem ik G-kracht.

Overal waar Belgische bedrijven zaken doen, is de Generale Bank stevig verankerd. Onze ervaren specialisten kunnen u helpen bij alle facetten van de internationale handel zoals transacties met verregaande automatisering, financieringen op maat, beheer van commerciële en financiële risico's en het aanboren van nieuwe markten.

Bel voor meer info gratis onze Cliëntendienst op 0800-16789 van maandag tot vrijdag van 7 tot 22 u. en op zaterdag van 9 tot 17 u.
Of kom langs in een van onze Generale Bank-agentschappen.

"Een bank die me wegwijs maakt in alle aspecten van de internationale handel, dat is pas sterk."

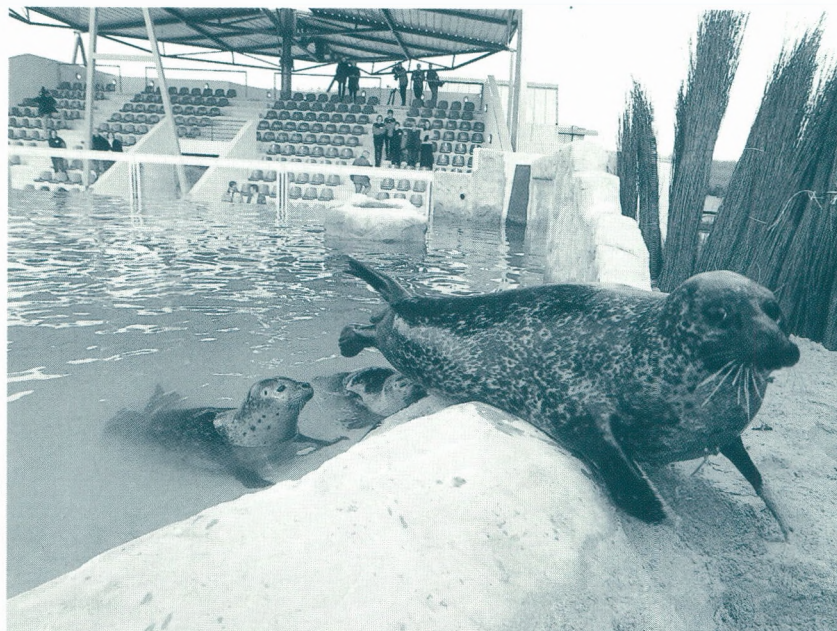

Generale Bank. Mijn Kracht.

•••

Sinds de opening in april 1995 trok het **Sea Life Centre** te Blankenberge al meer dan een miljoen bezoekers. Het Sea Life Centre werd eind maart uitgebreid met een reddings- en opvangcentrum voor aangespoelde zeehonden. Vier zeehonden zijn er permanent gehuisvest. In samenwerking met de Vlaamse overheid en de vzw Natuurreservaten wil het centrum een herkolonisatie van zeehonden mogelijk maken aan onze kust, zoals voorzien in het plan 'Zeehond'. Dit project wil de zone rond de monding van de IJzer omvormen tot een natuurreservaat zodat de kans groot wordt dat de zeehond er zich komt vestigen.

Jan Vernieuwe, Brugge

•••

Het Japanse airconditioningbedrijf **Daikin Europe**, gevestigd te Oostende, werft dit jaar 130 nieuwe personeelsleden aan. Bij Daikin werken op heden 830 werknemers. Hiermee is de firma de grootste industriële werkgever in de regio Oostende.

Sinds een drietal jaren is het zware investeringsprogramma van 2,1 miljard BEF voor de uitbreiding van de fabrieksruiimte van 5.000 tot 22.000 m² afgerond. De marktvooruitzichten zijn positief en naar verwachting zal het productievolume met 7% stijgen. In 1997 boekte de firma een omzet van 9,9 miljard BEF. Voor 1998 wordt een omzetcijfer van ruim 11 miljard BEF verwacht.

•••

Flanders Language Valley Fund investeert 2,5 miljoen dollar in Amteva Technologies, een technologiebedrijf uit Virginia. Deze Amerikaanse firma is het achtste bedrijf dat zich zal vestigen op **Flanders Language Valley**, het bedrijvenpark rond de spraak- en taaltechnologie van Lernout & Hauspie Speech Products. Amteva Technologies zorgt dat de gebruiker zijn gesprekken, faxen en e-mail kan ontvangen in één

enkele postbus (unified mailbox) die de gebruiker overal via zijn pc of telefoon kan raadplegen.

Het inbellen gebeurt steeds lokaal. De firma realiseert dit door de telefoon via zijn platform te verbinden met Internet.

Deze firma die pas in 1995 werd opgestart telt 65 medewerkers en realiseerde in 1997 een omzet van 7 miljoen dollar. Amteva Technologies zal ten laatste eind 1999 in Ieper starten met een ploeg van 15 gespecialiseerde medewerkers.

•••

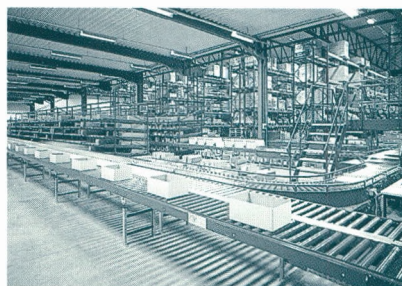
Spicer Clark Hurth, ontwerper en producent van transmissiesystemen uit Brugge Sint-Michiels, verwierf naast het ISO9001-certificaat in 1997, nu ook het ISO 14001-certificaat. Dit betekent dat nu ook alle milieurelevante aspecten volledig worden beheerd en continu verbeterd.

Clark kende een zware crisis tussen 1991 en 1993. Uiteindelijk werd de firma overgenomen door de Amerikaanse groep Dana Corporation, die de Brugse vestiging verder uitbouwde tot een eigen centrum voor onderzoek en ontwikkeling van transmissiesystemen wereldwijd. De onderneming zit duidelijk weer in de lift: in 1997 bedroeg de omzet 4,7 miljard BEF. Ook de tewerkstelling kent een hoge vlucht. Momenteel telt de firma 661 personeelsleden waarvan er een dertigtal begin dit jaar werd aangeworven. Voor deze zomer zijn er nog een 25-tal aanwervingen gepland.

•••

Op 26 maart 1998 ontving **Distrimedia** officieel het ISO 9002-certificaat. Distrimedia is een dochtermaatschappij van uitgeverij Lannoo en verzorgt sinds augustus 1995 de stockage en distributie van boeken, grafiek-artikelen en multimediate producten van Lannoo Uitgeverij, Editions Racine, Uitgeverij Bakermat en tal van distributiefondsen.

De distributie verloopt bijna volledig geautomatiseerd.

•••

Op zes mei jongstleden ontving de firma **Creades** uit Beernem, als laureaat voor West-Vlaanderen, de Hermesprijs voor bedrijfsbeleid, in aanwezigheid van prins Philippe, minister Karel Pinxten en gouverneur Paul Breyne. De Hermesprijs stelt jaarlijks creatief en innovatief ondernemerschap in de kijker. Creades produceert banketbakkerij-specialiteiten, marsepeinfiguren en chocolade-artikelen, voornamelijk als leverancier aan klasserestaurants, traiteurs en 'betere'banketbakkerijen. De firma stelt 26 mensen te werk.

•••

Seapark, dochter van Sea-Ro-Terminal uit Zeebrugge, heeft een belangrijk distributiecontract afgesloten met het Japanse **Bridgestone-Firestone** voor de opslag en de verdeling van vrachtwagenbanden voor heel West-Europa.

In een eerste fase gaat het om de opslag van vrachtwagenbanden op een oppervlakte van 14.000 m² en verharde terreinen van vier hectare. De capaciteit zal 500.000 banden per jaar bedragen. Een tweede fase die de overdekte opslagruimte op ongeveer 30.000 m² moet brengen wordt eveneens voorzien. De eerste banden worden in oktober verwacht. Begin 1999 start de verscheping en de distributie naar de diverse verkoopcentra van Bridgestone-Firestone in Europa.

•••

Het diepvriesgroentenbedrijf **Pinguin** uit Westrozebeke beschikt over een nieuw R&D-centrum met een volledig ingericht labo en een testkeuken. Het R&D-centrum staat in functie van de nieuwe afdeling voor diepvries bereide groentenmaaltijden ('convenience food') die op het eind van dit jaar operationeel zal zijn. De investering zal 150 miljoen BEF bedragen. Pinguin heeft nog twee andere productie-eenheden in Langemark en in het Franse Ychoux. Bij de vestigingen in Westrozebeke en Langemark werken 350 mensen.

Productie van de 'Flat TV' bij Philips Brugge

Jan Vernieuwe, Brugge

De eerste steenlegging van het distributiecentrum door dbr. Tokuyoshi, vice-president van Bridgestone-Firestone Europe en Fernand Traen, voorzitter MBZ

•••

Technologiegroep **Barco** participeert met haar divisie Display Systems in Belairbus, kandidaat voor de bouw van de A3XX, de superjumbo van Airbus. Belairbus is het Belgische consortium dat onderdelen aanlevert voor Airbustoeestellen. De A3XX, de superjumbo van Airbus zal het grootste passagierstoestel ter wereld worden met 550 tot 700 zitplaatsen. De eerste leveringen worden in het jaar 2003 verwacht. Barco's divisie Display systems maakt onder meer schermen voor de controle van de belangrijkste

boordsystemen van een vliegtuig en leverde reeds aan de Belgische C130-transportvliegtuigen van de luchtmacht. Barco Display Systems boekte in 1997 een omzet van drie miljard BEF.

•••

Philips Brugge werft dit jaar dertig tot veertig burgerlijke en industriële ingenieurs aan. Vorig jaar nam de firma reeds 45 hooggeschoolden in dienst. Op termijn zullen er bij Philips 175 ingenieurs werken. Na de zware herstructurering in 1996, met een groot verlies aan arbeidsplaatsen als gevolg, is de vestiging te Brugge inmiddels uitgebouwd tot het ontwikkelingscentrum wereldwijd voor geavanceerde en dure TV-toestellen. Ook de productie-eenheid van duurdere televisies in Brugge blijft verder bestaan als ondersteuning van het ontwikkelingscentrum. Daar werken momenteel nog 300 mensen.

•••

De certificeringsinstelling **Eurosymb** uit Kortrijk, geaccrediteerd voor het uitvoeren van certificatie-audits op het vlak van kwaliteitszorg (ISO 9000) en veiligheidszorg (VCA), is nu sedert 12 maart 1998 ook geaccrediteerd voor de certificatie van milieubeheerssystemen volgens de ISO 14001 norm. Eurosymb heeft tot nu toe reeds 250 bedrijven gecertificeerd op het vlak van kwaliteitssystemen en

Jan Vermeirwe, Brugge

een twintigtal volgens de Veiligheids Checklijst Aannemers(VCA).

• • •

Kaasmakerij **Passendale**, die deel uitmaakt van de Nederlandse zuivel-coöperatie Campina, voerde met succes een productinnovatie door; in 1997 bracht de kaasmakerij haar halfharde kazen 'Passendale', 'Père Joseph' en 'Loo' in een hersluitbare verpakking op de markt, met als voordeel een betere bewaring van de kaas, het aroma en een groter gebruiksgemak voor de consument. Hierdoor steeg het marktaandeel van de betrokken Passendale-producten in zelfbediening van 18 tot 25 procent. Het marktaandeel in bediening, met kaas die versneden wordt voor de consument, bedraagt 38 procent. De verpakkingsinnovatie zorgt ook voor groei in het buitenland. Passendale heeft zijn verkoopploegen in Frankrijk en Duitsland uitgebreid en introduceert zijn gamma in Spanje en Oostenrijk. De kaasmakerij beschikt over twee productie-eenheden, waarvan één in Passendale zelf en één in Oost-Frankrijk. Samen realiseren zij een omzet van twee miljard BEF.

• • •

Het zuivelverwerkend bedrijf **Belgomilk** te Moorslede investeert in een nieuw gebouw van 3000 m² voor de opslag en rijping van kaas. De investering bedraagt 100 miljoen BEF. De werken zullen op 1 augustus starten en naar verwachting klaar zijn eind dit jaar. Belgomilk Moorslede stelt 75 mensen tewerk.

• • •

In opdracht van AMINAL afdeling Natuur werd door het Instituut voor Natuurbehoud in samenwerking met de Universiteit van Gent de studie 'Ecosysteemvisie voor de Vlaamse kust' uitgewerkt.

Deze studie werd op 21 april jongstleden voorgesteld tijdens een studiedag georganiseerd door de provincie West-Vlaanderen en AMINAL Afdeling Natuur. 'Ecosysteem voor de Vlaamse kust' is geen bindend beleidsdocument maar wel een referentiewerk. Het deel 'Ecosysteembeschrijving' geeft een overzicht van onze huidige kennis over de Vlaamse kust en vormt vooral voor onderzoekers en studenten een handig wetenschappelijk naslagwerk. Het deel 'Natuurontwikkeling' is eerder een praktijkgerichte handleiding voor zowel de natuurbeheerder als de gebruiker van het kust-ecosysteem. Naar beleidsverantwoordelijken toe geeft dit deel aanbevelingen inzake mogelijke maatregelen voor natuurherstel en de integratie van het facet natuur in economische en/of utilitaire activiteiten. De studie kost 1100 BEF en is verkrijgbaar bij AMINAL Afdeling Natuur.

• • •

De firma **Behaeghel** uit Brugge, groothandel in auto-onderdelen en garagemateriaal is sinds mei gehuisvest in een nieuw gebouw van 2.500 m² in de Laconiastraat te Brugge. De firma biedt een breed gamma aan van gereedschappen voor garage, carrosserie en industrie en beschikt over een eigen

technische dienst die instaat voor plaatsing, indienststelling en dienst naverkoop van uitrustingen in garages en carrosserieën.

De firma stelt 22 mensen tewerk.

• • •

Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media Eric Van Rompuy heeft op 24 april jongstleden de nieuwe installatie voor **warmtekrachtkoppeling** in de **LNG-terminal** van Zeebrugge officieel geopend.

Het vloeibare lng-gas dat per tanker in Zeebrugge aankomt heeft een temperatuur van -160 graden. Om het gas geschikt te maken voor distributie via het aardgasnet wordt het verwarmd tot 15 graden.

Bij de nieuwe warmtekrachtkoppelingsinstallatie zorgen de rookgassen voor de opwarming van een gesloten waterkringloop. Het warme water stroomt naar de lng-verdampers, waar het via een warmtewisselaar het vloeibare gas opwarmt en verdampt tot de juiste uitzendtemperatuur.

Met de nieuwe wkk-installatie kan de lng-terminal het eigen gasverbruik op jaarbasis herleiden van 54 tot 26 miljoen m³.

De CO₂-uitstoot zal jaarlijks met 60.000 ton verminderen.

• • •

Aan **Kartonnage Lefevere-Beel** uit Sint-Baafs-Vijve werd het ISO 9002-certificaat toegekend. De firma is vooral gespecialiseerd in de verwerking van golfkarton. Kartonnage Lefevere-Beel telt 45 werknemers en realiseert een jaarmzet van ruim 350 miljoen BEF. De firma breidde recent zijn bebouwde oppervlakte uit van 9.000 m² tot 15.000 m².

• • •

Het **Provinciaal Technisch Instituut** (PTI) uit Kortrijk biedt vanaf volgend schooljaar in de eerste graad van het Secundair Onderwijs een tweede Beroepsvoorbereidend leerjaar Textiel-Metaal aan. Het PTI wil hiermee de textielrichtingen verder blijven ondersteunen en uitbouwen in het belang van de streek.

Volgens cijfers van de textielfederatie Febeltex en Cobot (Centrum voor Opleiding, Bijscholing en Omscholing in Textiel- en Breigoednijverheid) is er een constante vacature voor geschoolde personeelsleden in de textielsector.

•••

Sedert 1 januari 1998 heeft de **NMBS**, onder meer op het vlak van de hogesnelheidstreinen (Eurostar, Thalys, TGV), haar dienstengamma ten behoeve van de bedrijven uitgebreid. 'Commerciële relaties bedrijven' werd opgestart om de ondernemingen niet alleen te documenteren en informatie te verstrekken, maar ook te laten kennis maken met een aantal specifieke formules zoals zakenreizen, incentives, geschenk- en reisbonnen, bulkbiljetten, speciale treinen enzovoort. Contactpersoon voor West-Vlaanderen is Eric De Lombaerde van de NMBS te Kortrijk, tel. 056/26 31 82; fax 056/26 31 87.

•••

Koceram, met zetel te Kortrijk heeft de meerderheid van de aandelen van de Vitalo-groep uit Meulebeke verworven. Koceram is een industriële investeringsmaatschappij actief in de sector van bouwmaterialen (Koramic Building Products) en non-ferro. Vitalo uit Meulebeke produceert diverse kunststofartikelen die onder meer worden toegepast in de verpakings-, automobielen- en medische sector. De groep beschikt over een dertiental business-units gevestigd in België, Ierland en de Filippijnen.

De alliantie met Vitalo stelt Koceram in staat een nieuwe groei-pool te ontwikkelen in de kunststof-industrie.

•••

In de Lakenhallen te Ieper werd **In Flanders Fields**, een interactief museum over de Eerste Wereldoorlog in eigen streek, ondergebracht. In Flanders Fields brengt de persoonlijke belevenissen van gewone mensen in oorlogstijd in

beeld. De expositie bestaat uit 18 gedeelten die elk één facet van de oorlog belichten. Het museum maakt gebruik van geavanceerde technieken zoals interactieve maquettes, computers, videobeelden, geluidseffecten. Dankzij de multimedia komt de geschiedenis vande oorlog in de Westhoek echt tot leven.

Het museum is een initiatief van de stad Ieper en de Provincie West-Vlaanderen en werd gerealiseerd met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, Toerisme Vlaanderen, het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Interreg II-programmma West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk alsook diverse privé-sponsors. De investering bedroeg 125 miljoen BEF.

•••

De groep **Concordia Textiles** uit Waregem neemt een meerderheids-participatie in de firma Blanchin in de buurt van het Franse Lyon. Met de overname wordt Concordia Europese marktleider in de sector van de synthetische weefsels.

Blanchin is een verticaal geïntegreerde wever van voeringstoffen en stoffen voor sportkledij. Het bedrijf stelt 358 medewerkers tewerk. De omzet wordt op 1,8 miljard BEF geraamd. De overname van Blanchin is de eerste stap in de internationalisering van Concordia Textiles. Eerder nam Concordia al de textieldrukkerij Goeters en het katoenbedrijf Utexbel over.

Bij het Waregemse bedrijf hoopt men dit jaar nog twintig extra-arbeidskrachten aan te werven. Dit jaar werden reeds 32 nieuwe personeelsleden in dienst genomen voor de nieuw coatingafdeling. De tewerkstelling in Concordia en Blanchin tesamen bedraagt 1.550 mensen. Dit jaar wordt een gezamenlijke omzet van 7,5 miljard BEF verwacht.

•••

Het **Provinciaal Educatief Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking** (PEC) te Roeselare werd begin mei officieel in gebruik genomen. Initiatiefnemer is de provincie West-Vlaanderen, die door contacten met Broederlijk Delen, Wereldsolidariteit, Vredeseilanden, Oxfam Wereldwinkels en het NCOS op het idee kwam een gespecialiseerd centrum te openen.

Het PEC wil vooral het educatieve werk inzake ontwikkelingssamenwerking bevorderen en ondersteunen. In het centrum zullen dan ook vormingscursussen, workshops en tentoonstellingen plaats vinden. Het doelpubliek zijn de scholen, verenigingen en individuen en iedereen die zich actief wil inzetten voor de Noord-Zuidverhoudingen.

•••

De nieuwe **elektriciteitscentrale Herdersbrug** te Brugge is sinds de winter 1997-1998 operationeel. De hypermoderne STEG (Stoom en Gasturbine)-centrale van Electrabel is afgestemd zowel op de elektriciteitsnoden van de regio als op de veiligheid en het milieubehoud van de omgeving. Door het hoge energierendement en door het gebruik van aardgas is de STEG-centrale weinig belastend voor het milieu. De aanwezigheid van de centrale in de Brugse industriezone vormt tevens een hefboom voor de economische groei en ondersteunt de ontplooiingskansen van West-Vlaanderen.

•••

Ingenieursbureau **IBS** verhuist naar nieuwe kantoren te Wevelgem-Gullegem. Begin mei 1996 startte de jonge firma in het Bedrijvencentrum te Wevelgem met als doel een multidisciplinair ingenieursbureau uit te bouwen. De naam IBS staat voor Infrastructuurstudies, Bodemsanerung en Stabiliteitsstudies. Het bedrijf richt zich zowel naar de openbare als de private sector. Bij IBS zijn vier ingenieurs, drie CAD-tekenaars en twee bedienden tewerkgesteld. De firma beschikt ook over een bijkantoor in Brugge.

• • • 'Op weg naar economische vernieuwing in West-Vlaanderen'

Op 8 juni jongstleden had de Algemene Informatievergadering plaats van de GOM – West-Vlaanderen in aanwezigheid van gouverneur Paul Breyne en eregouverneur Olivier Vanneste. Gastspreker Herman Van Rompuy, vice-eerste minister en minister van Begroting, hield voor de genodigden een toespraak over 'Werkgelegenheid en Euro : uitdagingen en mythen'. De integrale tekst van deze toespraak vindt u in deze editie van 'West-Vlaanderen Werkt' terug. Naar jaarlijkse traditie bestond de toespraak van Norbert Vanhove, directeur-generaal van de GOM – West-Vlaanderen uit twee delen.

In het eerste deel werden een aantal sociaal-economische indicatoren toegelicht, met speciale aandacht voor de evolutie van de werkgelegenheid in onze provincie. Omdat de officiële cijfers inzake werkgelegenheid een grote vertraging kennen organiseert de GOM – West-Vlaanderen jaarlijks haar eigen enquête bij de industriële ondernemingen met vijf en meer tewerkgestelden. Hieraan namen 826 ondernemingen deel die 78% van de industriële tewerkstelling totaliseren. Volgens deze enquête daalde de werkgelegenheid met 1%. Deze daling wordt gecompenseerd door een toename van de tewerkstelling in de handels-en dienstensector. Norbert Vanhove merkte in dit verband op dat de dienstensector niet eindeloos als een citroen kan uitgeperst worden. Daarenboven tekenen zich ook duidelijk rationalisaties af in deze sector. Het geloof in de industrie in onze provincie blijft echter behouden. Norbert Vanhove wees hierbij op de groei van tal van West-Vlaamse industriële ondernemingen. Hij verwees naar de GOM -industriële enquête :

- Circa 18% van de bedrijven kenden een tewerkstellingsgroei van tien procent en meer
- 43% registreerden een toename van het aantal jobs
- 22% vertoonden een status-quo
- 35% kenden een afname van het aantal jobs

In het tweede deel van zijn uiteenzetting plaatste Norbert Vanhove de werking van de GOM - West-

Vlaanderen in het teken van 'de vernieuwing van de West-Vlaamse economie'. Tal van GOM-activiteiten zijn immers gericht op vernieuwing. Een uitvoerig verslag van de vijf grote actiedomeinen van de GOM – West-Vlaanderen in het voorbije jaar vindt u terug in het tweede nummer van 'West-Vlaanderen Werkt'.

De vijf grote thema's waren :

- onthaalstructuur voor ondernemingen
- vernieuwing van de economische structuur
- vernieuwing via technologische innovatie
- vernieuwing via Europese structuurfondsen
- een performante onderneming is milieubewust

Norbert Vanhove eindigde zijn toespraak op een positieve noot : 1997 was in termen van werkgelegenheid zeker geen tegenvaller. De lichtpunten overheersden de schaduwpunten en 1998 startte veelbelovend'.

In zijn slotwoord plaatste Werner Vens, gedeputeerde en voorzitter van de GOM – West-Vlaanderen, enkele bedenkingen bij het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De voorzitter benadrukte evenwel dat de GOM – West-Vlaanderen zich tot nu toe altijd positief heeft opgesteld tegenover de grote opties en standpunten van dit plan. Er zijn echter enkele

elementen die een vlotte uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan bedreigen zoals:

- Een te stoeve toepassing van principes
- Een te statische onderbouwing van bepaalde stellingnames
- Vormen van centralisme

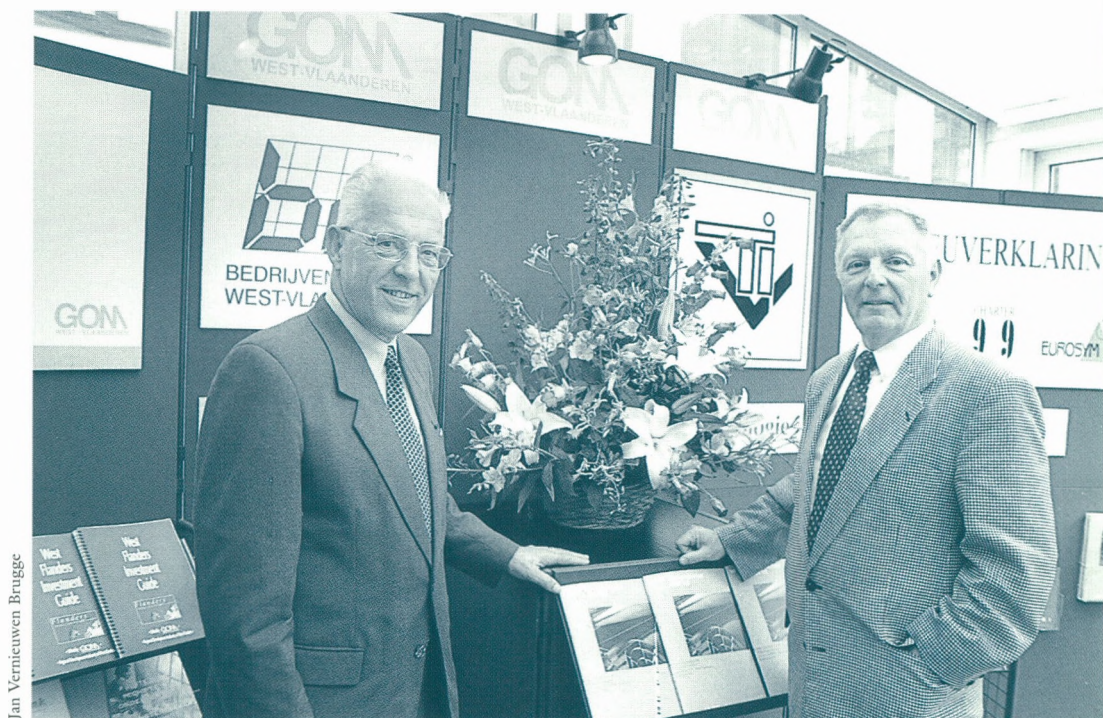
Voor dit laatste punt doet Werner Vens op de toewijzing van bijkomende industrieterreinen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft in dit verband aan elke provincie een bepaalde oppervlakte voor bijkomende bedrijventerreinen toegewezen.

Mede via de procedures tot gewestplanherziening blijkt dat de Vlaamse overheid nu zelf dit provinciaal kwantum verdeelt over de verschillende delen van de provincie. De voorzitter vraagt zich echter af of dit, in het kader van een gezonde subsidiariteit, geen typische opdracht is voor het provinciale niveau.

• • • WPS bouwt autodistributiecentrum in de haven van Zeebrugge

World Port Services(WPS), een joint venture maatschappij, waarvan American Port Services(APS), Cobelfret en Hessenatie deel uitmaken bouwt een autodistributiecentrum ten zuiden van de Canadaterminal in de achterhaven van Zeebrugge.

Directeur-generaal Norbert Vanhove en Werner Vens, voorzitter GOM - West-Vlaanderen

Jan Vernieuwen Brugge

In deze nieuwe vestiging zullen import en export wagens alsook ro/ro lading voor wereldwijde bestemmingen behandeld worden. Met het Amerikaanse Chrysler werd reeds een contract getekend van drie jaar voor de invoer (vanuit Amerika) en uitvoer (vanuit de Oostenrijkse fabriek) van Chryslervoertuigen naar Australië, het Verre Oosten en tal van Europese bestemmingen. De nieuwe terminal wordt gebouwd op een terrein van 27 hectare met onmiddellijke toegang via weg, spoor en zee. De haven van Zeebrugge werd gekozen als vestigingsplaats voor de nieuwe internationale terminal omwille van zijn strategische ligging in het centrum van de Noord-Europese kust, zijn snelle en efficiënte toegang voor deepsea en short sea vervoer en ook zijn uitstekende verbinding met alle Europese bestemmingen via weg en spoor. De nieuwe terminal combineert de logistieke troeven met de expertise van Cobelfret en Hessenatie en APS op het gebied van autobehandeling. APS, recent overgenomen door de Britse groep Associated British Ports (ABP), baat in de Verenigde Staten gespecialiseerde vestigingen uit in Maryland, Georgia, Florida en Californië. ABP beschikt over logistieke bedrijven in 31 havens in Europa. De nieuwe terminal zal uitgerust worden met laad- en losbruggen en zal in haar PDI centrum (predelivery inspection) een brede

waaier van opties kunnen verzorgen. Een PDI-centrum vormt een schakel tussen de autoconstructeur en de concessionaris. In het PDI-centrum worden de auto's afgewerkt en gecontroleerd alvorens ze te koop worden aangeboden. Dergelijke centra nemen dus meer en meer functies over die vroeger in de autofabriek zelf werden uitgevoerd. De totale investering wordt geraamd op 400 miljoen BEF en de terminal zal volledig operationeel zijn tegen eind 1998. De tewerkstelling zal 100 man bedragen.

•••

Aero Groundservices Oostende operationeel

Begin maart 1998 werd Aero Groundservices Oostende als afhandelingsbedrijf operationeel op de Oostendse luchthaven. Deze firma is het eerste buitenlandse filiaal van Aero Groundservices, de grootste onafhankelijke afhandelingsfirma op de Amsterdamse luchthaven Schiphol. Op Schiphol is Aero Groundservices reeds 45 jaar actief. Tot het uitgebreide dienstenaanbod behoren onder meer de afhandeling en de logistieke begeleiding van 350.000 ton luchtvracht, verdeeld over 2.000 vrachtluchten en 3 miljoen passagiers en hun bagage, verdeeld over 20.000 passagiersvluchten. De efficiëntie en hoge kwaliteit waarmee dit gebeurt, wordt wereldwijd erkend.

Voor de Oostendse luchthaven biedt de vestiging van Aero Groundservices beloftevolle perspectieven: nieuwe vrachtrafiek op Amerikaanse en Oosterse bestemmingen worden in het vooruitzicht gesteld. Dit houdt een welkome diversificatie in met de huidige, hoofdzakelijk op Afrika en het voormalig Oostblok georiënteerde trafieken. Hiertoe worden grotere, maar vooral recentere en minder lawaaiërie vliegtuigtypes aangetrokken, wat bijdraagt tot de trafiekvernieuwing die op de luchthaven van Oostende dringend nodig is. Bij het Oostendse bedrijf werden voor de opstart reeds 36 personeelsleden angeworven. Tevens is voor meer dan 60 miljoen BEF geïnvesteerd in modern mobiel afhandelingsmateriaal. Aero Groundservices Oostende heeft evenwel een gevoelige expansie van haar activiteiten op het oog. Hierin is onder meer begrepen de bouw, in een eerste fase, van een 12.000 m² grote vrachtloods en een kantorencomplex die begin 1999 in gebruik zullen worden genomen op het Bedrijvenpark Luchthaven Oostende. Voorwaarde echter is de afwerking van de inschepingsvloer op deze bedrijvenzone. Deze inschepingsvloer zal tegen het voorjaar 1999 zijn aangelegd. De beslissing van Aero Groundservices om zich in Oostende te vestigen is het resultaat van een intense samenwerking tussen een team van instellingen die sinds jaren nauw samenwerken:

Directeur Hans Peeters van Aero Groundservices Oostende

Maquette van het gebouw van Aero Groundservices Oostende

Foto: J.J. Soenen

- Luchthaven Promotie Oostende
- International Aviation Development Agency, beter bekend onder de afkorting IADA
- de luchthavendirectie en de administratie
- de intercommunale WIER en de GOM - West-Vlaanderen

Deze samenwerking resulteerde in een vast samenwerkingsverband specifiek voor de promotie van het luchtvaartgebonden bedrijvenpark. Hieraan nemen deel : de provincie West-Vlaanderen, de stad Oostende, de vzw LPO, de intercommunale WIER en de GOM - West-Vlaanderen, die het geheel trouwens coördineert. De promotieacties worden gefinancierd met Europese EFRO-steun en met een bijdrage van het Vlaamse Gewest.

Het eerste product van dit samenwerkingsverband voor de promotie van het luchtvaartgebonden bedrijvenpark is de brochure over de luchthaven en het bedrijvenpark. Op de Air Cargo Exhibition, die van 3 tot 6 mei 1998 plaatshad in het Palais des Congrès te Parijs, werd de luchthaven van Oostende succesvol onder de aandacht gebracht van de luchtvaartwereld.

• • •

J.M. Huber investeert 600 miljoen BEF in Oostende.

Het Amerikaanse chemische bedrijf J.M. Huber maakte begin juni 1998 zijn definitieve vestigingsbeslissing te Oostende officieel bekend.

J.M. Huber Belgium versterkt er de chemische cluster waar reeds als onafhankelijke productie-eenheden actief zijn:

- **CNO**: dochter van BASF, producent van kunstmeststoffen
- **Proviron Fine Chemicals**, producent van basisproducten voor farma- en polymeerchemie
- **Euroftal**, dochter van het Italiaanse SISAS, producent van weekmakers

Tot eind 1996 was een vierde exploitant op de Oostendse plant bedrijvig: Soprolit produceerde er basisproducten voor waspoeders, met name kristallijne zeolieten. De Amerikaanse Hubergroep, werd door de GOM-West-Vlaanderen in contact gebracht met Soprolit nv, dat zijn activiteiten stopte en in vereffening is gegaan. J.M. Huber had belangstelling om bepaalde installaties van Soprolit over te nemen om deze als basis voor zijn

Europese plant voor silicaat-productie uit te bouwen.

J.M. Huber plant in Oostende de productie van synthetisch neergeslagen silicaten voor fillers van tandpasta, verf en rubberindustrie. Hoewel het om amorfe zeolieten gaat, is de basistechnologie vergelijkbaar met deze van Soprolit.

De investering zal 600 miljoen BEF bereiken en het bedrijf plant operationeel te worden in september 1999. Tegen september 2000 zal de tewerkstelling 20 à 25 personen bedragen.

Het moederbedrijf J.M. Huber werd 110 jaar geleden in New Jersey (USA) opgericht en is nog steeds in familiale handen en houdt er strenge principes op na:

- een zeer bewuste ethische gedragscode
- respect voor omgeving en werknemers, die bijvoorbeeld allen in de bedrijfswinst delen
- nadruk op veiligheid, gezondheid en milieu

J.M. Huber is in vijf verschillende sectoren actief en bereikt een jaarlijkse omzet van 45 miljard BEF. Vestigingen buiten de Verenigde Staten zijn gelokaliseerd in Finland, Zweden en India. Het project in Oostende is de eerste strategische ontwikkeling van de groep in Continentaal Europa.

• • •

CalComp kiest voor Brugge

Het Amerikaanse technologiebedrijf CalComp concentreert zijn Europese hoofdkwartier in Brugge. CalComp Technology Inc. is een dochteronderneming van de Amerikaanse gigant Lockheed Martin Corp. en is voornamelijk gespecialiseerd in computer-gestuurde randapparatuur voor de grafische sector. De Europese divisie realiseerde een omzet van 3,5 miljard BEF.

CalComp heeft diverse commerciële filialen verspreid over gans Europa, maar tot nu toe slechts één productie-eenheid, namelijk in Gistel. Daar werken nu bijna 70 mensen aan de ontwikkeling en productie van snijplotters, dit zijn computer-gestuurde snijmachines voor de aanmaak van letters en logo's. De fabriek in Gistel werd in 1973 opgestart, na bemiddeling door de WER (voorganger GOM - West-Vlaanderen), als assemblagebedrijf door Bausch & Lomb. Tot de overname in 1996 door CalComp,

maakte zij deel uit van de Amerikaanse groep Summagraphics. Sinds 1 april 1998 heeft CalComp in haar nieuwe Brugse vestiging te Sint-Michiels de Europese dienstverlening op het vlak van administratie en financiën gecentraliseerd. Een aantal logistieke diensten starten vanuit een nieuwe site aan de rotonde in Loppem, aan de afrit van de E40.

In beide vestigingen samen worden 40 nieuwe banen gecreëerd.

• • •

WVEM in 1997

De WVEM bediende in 1997 vijftien gemeenten voor elektriciteit, gas en kabeldistributie. Voor de activiteit elektriciteit is de WVEM zowel distributeur als producent.

De WVEM boekte in het voorbije jaar een omzet van 5,4 miljard BEF. Dit is een stijging met 1,4% ten opzichte van 1996. De winst bedroeg 990 miljoen BEF en er werd in totaal 698 miljoen BEF winst uitgekeerd aan de aangesloten gemeenten en de provincie West-Vlaanderen. Dit is 250 miljoen BEF meer dan het vorige jaar. In 1997 verdeelde de intercommunale aan 100.000 klanten **elektriciteit**. Dit zijn er 1500 meer dan in 1996. Er werd echter voor twee procent minder elektriciteit verkocht dan in 1996. Tot de oorzaken behoren het laag energieverbruik in 1997 omwille van het warme weer in 1997 en twee bedrijfsbranden in Gullegem begin 1997 waardoor de levering van elektriciteit werd opgeschorst.

Het aandeel van de hoogspanning in de elektriciteitsdistributie bedraagt 46,3% en van de laagspanning 53,7%.

In 1997 telde WVEM 32.525 **gasklanten**. Dit zijn er 870 meer dan in 1996. Omwille van het warme weer (1997 was 18% warmer dan 1996) daalt het aardgasverbruik met 14,5 procent. Ook het stilleggen van één grote nijverheidsklant (steenbakkerij Terca uit Kortrijk) droeg bij tot de daling in het aardgasverbruik. Eind 1997 bediende de WVEM 81.000 klanten voor **kabeltelevisie**. Dit is een stijging van 1,3% ten opzichte van 1996. Van de 3085 bijkomende aansluitingen zijn echter 2000 'tweede' aansluitingen bij bestaande klanten.

DE WVEM houdt zich ook klaar voor het gebeuren rond Telenet. In 1997 en de eerste helft van 1998

werd ontworpen, geleerd en gecijferd. Nu begint het echte veldwerk met de ombouw van de kabelnetten in het zuiden van de provincie. Het volledige net van het antennestation Sint-Eloois-Winkel zal tegen eind 1999 klaar zijn voor telefonie. Het zal echter tot 2002 duren vooraleer alle abonnees kunnen telefoneren via Telenet. In totaal wordt 860 miljoen BEF geïnvesteerd in de ombouw van de installaties voor Telenet. Een ander belangrijke evolutie van 1997-1998 is het succesvol ondergronds brengen van zowel laagspannings- als hoogspanningsnetten. De investeringen voor het ondergronds brengen van laagspanningsnetten steeg in 1997 met 26% tot 101 miljoen BEF of vijf keer zoveel als twee jaar geleden. In het ondergronds brengen van hoogspanningsnetten werd de voorbije vijf jaar 600 miljoen BEF geïnvesteerd. Het aandeel van de ondergrondse netten bedroeg eind vorig jaar 55%. Tenslotte verwierf de WVEM in 1997 ook het ISO9002 certificaat. De intercommunale verkreeg het kwaliteitscertificaat voor de aansluiting, de levering en de verzorging van de huishoudelijke en ambachtelijke klanten voor alle activiteitstakken alsook voor het onderhoud van de openbare verlichting.

• • •

De West-Vlaamse Intercommunales in 1997

De *West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie (WIER)* bleef ook in 1997 kampen met een tekort aan uitgeruste industrieterreinen. In het afgelopen boekjaar werden onteigeningen en infrastructuurwerken versneld aangepakt. Zo werden ruim 98 ha onteigend, gespreid over twintig terreinen. Ruim 140 ha zijn in aankoop of onteigening en voor een totaal van 180 miljoen BEF aan infrastructuurwerken zijn in uitvoering of toegevoegd op een zestal zones. Voor circa 400 miljoen BEF aan infrastructuurwerken zijn in ontwerp, verspreid over een tiental bedrijvzones. Deze inspanningen zullen evenwel pas in de volgende jaren tot een groter en beter gespreid aanbod van bouwrijpe gronden leiden. De verkoop in 1997 is noodgedwongen beperkt gebleven tot de terreinen die reeds bouwrijp

waren. De snelle invulling van de bouwrijpe terreinen maakt dat de grondvoorraad van de WIER nog verder is gedaald van 132 ha in 1996 tot 124 ha in 1997.

Naast de ontwikkeling van lokale en regionale bedrijventerreinen werden tevens enkele bijzondere projecten opgestart:

- Zo onteigende de WIER 20 ha voor de uitbouw en de ontwikkeling van Flanders Language Valley te Ieper.
- In Oostende is de WIER betrokken bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein Plassendale (60 hectare). De WIER ijverde tevens, samen met de GOM - West-Vlaanderen, voor de installatie van de inschepingsvloer op het bedrijvenpark van de luchthaven om zo de uitvoering van de expansieplannen van Aero Ground Services mogelijk te maken.

Ook bij de *West-Vlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid (WIH)* zette de schaarste aan potentiële bouwgronden zich verder voort. In 1997 werden 21,3 ha grond aangekocht, gespreid over tien projecten en werden voor 77 miljoen BEF aan infrastructuurwerken uitgevoerd. Dank zij de realisatie van enkele grotere verkavelingen konden het voorbije jaar 385 percelen bouwgrond verkocht worden, gespreid over 28 projecten.

Foto WIH

De WIH bouwt seniorenwoningen te Waardamme

Naast de traditionele activiteiten was de WIH ook actief op het vlak van dorpskernvernieuwing, de omvorming van verlaten bedrijfsruimten tot woontiteiten en de bouw van bejaardenwoningen.

Voor de *West-Vlaamse Intercommunale voor Technisch Advies en Bijstand (WITAB)* was 1997 een druk jaar met heel wat activiteiten en, zoals het jaar ervoor, gekenmerkt door een forse uitbreiding van opdrachten. De dienst ruimtelijke planning was als steeds actief in de uitwerking van BPA's.

In het kader van structuurplanning kwamen heel wat opdrachten voor

Industrieterrein Tielt-Noord plus uitbreiding

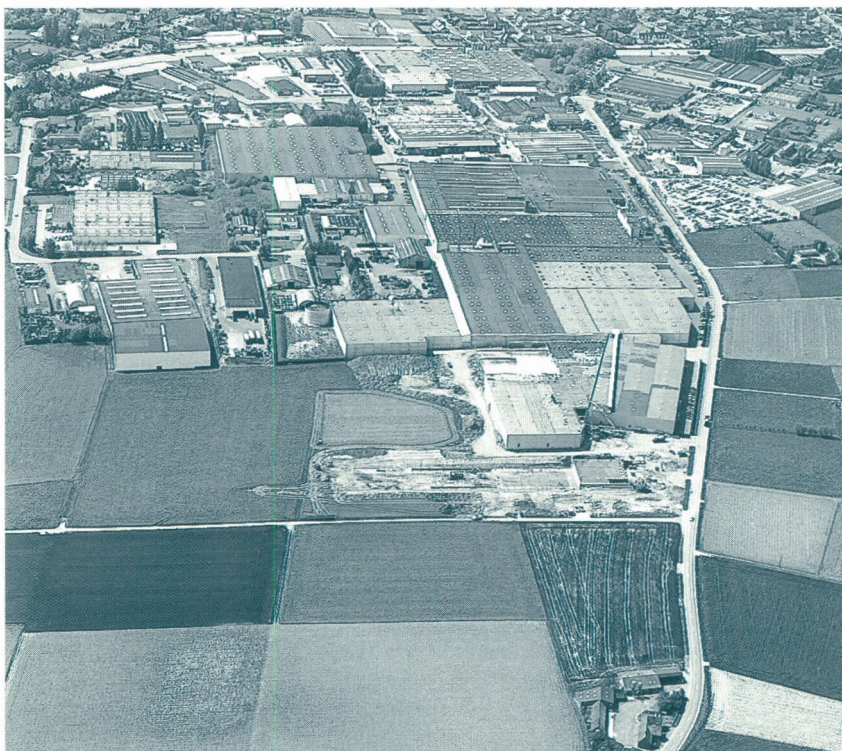

Foto WIER

gemeentelijke structuurplannen binnen.

De dienst was eveneens nauw betrokken bij de problematiek van de zonevreemde bedrijven. Op dit vlak werden de gemeenten bijgestaan door onder meer het opmaken van een bedrijven-inventaris voor de betrokken gemeenten.

In 1997 werden voor de gemeenten ook inventarisatiestudies gemaakt omtrent het aanbod aan woningen, onbebouwde percelen en niet-uitgeruste gronden.

In het kader van de mobiliteitsconvenanten werd voor een tiental gemeenten een mobiliteitsplan opgemaakt.

Bijzondere opdrachten waren onder meer de inrichting van het Toeristisch Recreatiepark 'Prins Karel' te Raversijde. In het kader van het Structuurplan Havenareaal Oostende werd gewerkt aan de globale herstructureringsmogelijkheden van de Oosteroever en aan de reconversie van de militaire gebouwen. Voor de intergemeentelijke milieudienst van de WITAB blijft de advisering van Vlaremdossiers een vaste waarde. Hiernaast werd aan de gemeenten -vennoten informatie verschaft over de inhoud van het nieuwe milieuconvenant en de dienstverlening die de WITAB ter zake kan bieden.

Ook in 1997 werd de grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk verder gezet. Voor wat de samenwerking met Rijsel betreft werd samengewerkt aan het project GROOtSTAD dat in 1997 definitief werd goedgekeurd door de Europese commissie. Dit project loopt over drie jaar en omvat de opmaak van een ontwikkelingsplan voor de arrondissementen Ieper, Roeselare, Kortrijk, Moeskroen, Doornik en Rijsel.

• • •

Bekaert in joint venture voor gesputterde films

Bekaert gaat samenwerken met het Amerikaanse MSC Speciality Films(MSC/SFI) voor het onderzoek en de ontwikkeling, de productie en de verkoop van gesputterde films. De omzet van deze joint venture bedraagt 15 miljoen dollar.

De gesputterde films behoren samen met de metalieke vezels en de composietmaterialen tot één van de nieuwe activiteiten van Bekaert.

In 1996 vertegenwoordigden zij een omzet van 2,5 miljard BEF. MSC/SFI is een dochtervennootschap van Material Sciences Corporation(MSC). Dit technologisch bedrijf is gespecialiseerd in het bedekken van dunne plaat op rol, elektrolytisch verzinken, en het aanbrengen van speciale deklaag op laminaten, composieten en films. MSC verkoopt een breed gamma van producten over heel de wereld en telt negen productie-eenheden in de Verenigde Staten.

De nieuwe fifty-fifty joint venture zal drie fabrieken omvatten: de sputtercoating-activiteit van MSC/SFI in San Diego, Bekaerts IST-fabriek(Innovative Sputtering Technology) in Zulte en de sputteringproductie van Bekaert Corporation in Raleigh Durham. Deze joint venture wordt verantwoordelijk voor alle onderzoek, ontwikkeling, verkoop en productie in Noord-en Zuid-Amerika van de gesputterde films uit de drie productie-eenheden. De verkoop in Europa en Azië zal gebeuren door Bekaerts dochtervennootschap IST.

• • •

Sterke omzetstijging voor L&H

De Iepense producent van spraaktechnologie Lernout & Hauspie Speech Products realiseerde in het boekjaar 1997 een stijging van de omzet met 220 procent tot 99,4 miljoen dollar. De winst voor uitzonderlijke resultaten nam toe van 3,5 naar 20,1 miljoen dollar. Kerntechnologie, dictation en machinevertaling staan voor dertig procent van de omzet; de vertaaldiensten voor tien procent. L & H versterkte zijn positie door overnames en de lancering van nieuwe producten. Zo bracht het bedrijf dit jaar Voice Xpress op de markt voor de geneeskundige sector.

Het dicteerprogramma wordt nu ook verder aangepast voor de gewone pc-markt, waarbij de gebruiker teksten dicteert die door de computer opgenomen en verwerkt worden. Deze zomer lanceert L & H ook de Internet- en Intranetvertaling waarbij de surfer in een eerste fase een vertaalde samenvatting van de gevraagde site krijgt. L & H plant ook de bouw van zijn nieuwe hoofdvestiging vlakbij het themapark Flanders Language Valley. In een eerste fase kunnen er tegen het eind van dit jaar 250 mensen aan de slag.

• • •

Deceuninck breidt uit

Bij de Groep Deceuninck Plastics Industries, producent van kunststofraamsystemen en bouwprofielen voor de bouwnijverheid uit Hoogde-Gits, steeg de omzet in 1997 met 37% tot meer dan acht miljard BEF als gevolg van de consolidatie van het overgenomen Amerikaanse bedrijf Dayton Technologies. De nettowinst steeg met 27 procent tot 590 miljoen BEF. Deceuninck realiseerde deze winst niettegenstaande de overcapaciteit op de markt die resulteerde in een constante prijsdruk, en een sterke stijging van de grondstofprijzen. De verkoop van pvc-profielen voor de bouw en industrie nam gemiddeld met vijf procent toe in West-Europa en met meer dan veertig procent in Centraal en Oost-Europa en in de Verenigde Staten. Als gevolg van deze expansie besloot Deceuninck de capaciteit te verhogen om aan de vraag te kunnen voldoen.

Momenteel worden bijkomende productie-en stockage faciliteiten gebouwd, met een totale oppervlakte van 16.650 m². Het bestaande personeelsbestand van 467 personen in de vestiging te Hoogde-Gits zal met de geplande uitbreiding nog toenemen. Vorig jaar werden reeds 90 bijkomende arbeidsplaatsen gecreëerd in deze vestiging. In totaal stelt de Groep Deceuninck in zijn 17 vestigingen 1160 personen tewerk.

Voor dit jaar verwacht Deceuninck een verdere stijging van de omzet. Deceuninck zet tevens zijn verkenning van nieuwe markten in Azië en Zuid-Amerika voort, waarbij overnames en joint ventures niet worden uitgesloten.

• • •

Barco neemt Beacon over

Barco neemt het Engelse bedrijf Beacon uit Bradford over. Beacon, een dochterbedrijf van Datacolor International(DCI), is gespecialiseerd in ververijsturingen en een pc-gebaseerd systeem voor ververijen. De firma heeft 30 medewerkers in dienst waarvan acht in de VS werken. Beacon realiseerde in 1997 een omzet van 200 miljoen BEF in zijn productlijn textiel-, verf- en veredelingsprocessen. Via deze overname zal Barco Automation vooral zijn marktpositie

versterken in Groot-Brittannië en in de VS. Daarenboven krijgt Barco Automation/Barco-Sedo toegang tot het marktsegment van de leder-industrie. Sinds enkele jaren legt Beacon zich immers toe op het ontwikkelen van automatisatiesystemen voor leerlooierijen en het kleuren van leder.

Samen met het Beacon-producten-pallet zal Barco Automation met het productengamma van Barco-Sedo zich verder op de markt kunnen profileren met totaaloplossingen voor textielververijen zowel op het vlak van verfmachinescontrollers als centralisatiesystemen.

Barco Automation is één van de zes strategische pijlers van de Barco-groep en actief in sensoren en controle- en CIM-systemen voor de textiel- en kunststoffenindustrie.

Deze divisie realiseerde in 1997 een omzet van 3,15 miljard BEF ten opzichte van een groepsomzet van 23 miljard BEF.

• • •

Leiedal in 1997

'Dienstverlening aan de aangesloten gemeenten' stond ook in 1997 centraal bij de intercommunale Leiedal. Het activiteitenpakket van de intercommunale steunt op vijf pijlers :

- dienstverlening aan de gemeenten
- intergemeentelijk overleg
- regionaal overleg
- de ontwikkeling en opvolging van streekprojecten
- en de ontwikkeling van grondgebonden projecten

Bij de 'dienstverlening aan de gemeenten' werden de gemeenten bijgestaan op volgende domeinen :

a) ruimtelijke planning en stedenbouw

1997 is het jaar waarin het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen van kracht werd. Afgeleide opdrachten voor Leiedal die ook in 1998 centraal staan waren :

De opmaak van sectorale BPA's voor zonevreemde bedrijven. Ook voor zonevreemde woningen kunnen voortaan sectorale BPA's opgemaakt worden.

Het uitwerken van woningbehoefte-studies voor gemeenten die een nieuw woonuitbreidingsgebied willen aansnijden. Het opmaken van een structuurplan of een APA voor de gemeenten in het kader van GAPAK.

b) milieu en natuur

In 1997 werd verder gewerkt aan de gemeentelijke ontwikkelingsplannen (Gnop).

Inmiddels zijn de 11 Gnop's die Leiedal heeft opgemaakt goedgekeurd door AMINAL.

c) geografische informatiesystemen

Sinds kort worden alle ruimtelijke gegevens die door Leiedal worden opgemaakt volledig opgeslaan in ArcView. Deze aanpak laat toe dat de gemeenten die over een Gis-systeem beschikken alle data die door Leiedal worden opgemaakt, onmiddellijk kunnen inlezen en gebruiken.

d) Europese integratie

Een heel actuele vorm van gemeentelijke dienstverlening is geconcentreerd in de Europacel van Leiedal. De activiteiten van deze cel situeren zich op het vlak van informatie, begeleiding van de gemeentebesturen en animatie en coördinatie van regionale projecten.

Voor de activiteit 'grondgebonden projecten' heeft Leiedal in 1997 concrete stappen gezet naar de ontwikkeling van zes nieuwe bedrijventerreinen. In totaal werden 10,07 ha bedrijfsgronden verkocht, verspreid over deze zes terreinen, aan tien bedrijven voor een totaal van ruim 107 miljoen BEF.

In vergelijking met 1996 werd een stuk minder gronden verkocht omwille van de beperkte voorraad aan gronden voor bedrijfsvestingen. Van groot belang in dit kader is de gedeeltelijke inherzieningstelling van het Gewestplan Kortrijk van 23 juli 1997, waarin 164,6 ha nieuwe bedrijventerreinen zijn voorzien in het arrondissement Kortrijk. Dit dossier werd voorbereid door de GOM - West-Vlaanderen in overleg met Leiedal. Inzake woonprojecten heeft Leiedal in 1997 circa 3,2 ha bouwkvelds verkocht in vijf verschillende woonzones. In vergelijking met 1996 is dat één derde meer.

Dat is vooral te danken aan de lancering van de woonzone Reigershof in Avelgem, waar in de tweede helft van 1997 alleen al 18 bouwkvelds werden verkocht (in totaal 22 bouwkvelds). Leiedal probeert reeds diverse jaren in te spelen op het gevoerde vernieuwingsbeleid van de Vlaamse

regering voor verlaten bedrijfsruimten. In Deerlijk werd op de site van het pand Ovelacq gestart met de realisatie van 32 woongelegenheden voor sociale huurappartementen. In Kortrijk wordt een buurtvernieuwingsproject ontwikkeld op de site van het verlaten textielveredelingsbedrijf Vetex.

• • •

West-Flanders Investment Guide

Sinds kort beschikt de GOM - West-Vlaanderen over een nieuwe gids om buitenlandse investeerders te begeleiden in hun zoektocht naar een geschikte locatie in de provincie. Deze "West Flanders Investment Guide" is opgebouwd rond vier elementen die West-Vlaanderen als troeven naar voor kan schuiven : een centrale ligging; gedreven, goed opgeleide meertalige werkrachten; een dynamische ondernemingscultuur en een aangename leefomgeving.

Hoofdstuk één beklemtoont dat de provincie in een markt ligt van 200 miljoen consumenten binnen een straal van 1000 km.

De uitgebreide infrastructuur met in het bijzonder de havens en luchthavens vormt een belangrijke troef in de profilering van de provincie. Bovendien wordt de rol belicht van bedrijvent centra en doorgangsgebouwen als opvangstructuur voor buitenlandse bedrijven.

Hoofdstuk twee benadrukt de hoge graad van opleiding van de West-Vlaamse bevolking, hun hoge productiviteit en het evenwichtige sociale klimaat.

Naast het wetenschappelijk onderzoek wordt eveneens de onder-

West Flanders Investment Guide

• Edited by GOM •
WEST-VLAANDEREN
• Regional Development Authority of West Flanders •

nemersmentaliteit van de West-Vlamingen geschetst. Het derde hoofdstuk legt zich toe op een reeks praktische en juridische zaken met betrekking tot een investering in West-Vlaanderen.

Achtereenvolgens komen de mogelijke incentives, de fiscale omgeving, het juridische kader en het bank- en financieelzaken aan bod.

Het laatste hoofdstuk benadrukt dat het aangenaam leven is in West-Vlaanderen.

Na een korte toelichting over de rol van de provincie en de staatsstructuur worden praktische tips gegeven voor buitenlanders die naar West-Vlaanderen verhuizen.

Het laatste deel belicht school, media, shopping, cultuur, toerisme en vrije tijd in de provincie.

De gids kan naar de wens van de potentiële investeerder aangepast of uitgebreid worden en is enkel in het Engels beschikbaar.

TeveWest in 1997

De intercommunale maatschappij TeveWest is de partner voor tv- en fm-distributie in 12 steden en gemeenten in het noorden van West-Vlaanderen.

Bij de afsluiting van het 25ste boekjaar, eind december 1997, kon de intercommunale opnieuw goede resultaten voorleggen.

TeveWest noteerde op het einde van vorig jaar 162.670 klanten.

In vergelijking met vorig jaar betekent dit een aangroei met 1.772 klanten. Hiermee zijn de netten wel praktisch volzet.

De abonnementsvergoeding is ook in 1997 ongewijzigd gebleven.

Het abonnement voor een eengezinswoning kost op vandaag 3.551 BEF, inclusief BTW.

Het sociaal tarief bedraagt 1.776 BEF. De abonnementsvergoeding aangerekend door TeveWest is hiermee nog steeds de goedkoopste van alle kabelmaatschappijen in België.

De investeringen van TeveWest bedroegen in het voorbije jaar 132 miljoen BEF. Hiervan werd 123 miljoen BEF besteed aan nieuwe werken en 9 miljoen BEF aan uitgaven voor de opwaardering van het net in het kader van Telenet. In dit verband werden in hoofdzaak wachtbuizen geplaatst, in synergie met werken aan of voor de nutsvoorzieningen, waarin later de glasvezelkabels kunnen geblazen worden.

Voor het boekjaar 1997 keerde TeveWest aan de 12 gemeentelijke partners in de intercommunale dividenden uit voor een totaal bedrag van 80 miljoen BEF. Dit is een stijging met 5,3% ten opzichte van 1996.

Nieuwe ontwikkelingen bij TeveWest zijn de lancering van Canaaldigitaal en Telenet. Canaal + (voorheen Filmnet) bouwde in samenwerking met de gemengde intercommunales een technisch platform uit dat het mogelijk maakt om digitale televisie aan te bieden. Canaaldigitaal is het eerste digitale programmaboeket in Vlaanderen dat via kabel gedistribueerd wordt. Dit betekent dat Canaaldigitaal voorlopig enkel te ontvangen is door abonnees die aangesloten zijn bij een gemengde intercommunale. Het biedt de kijker heel wat voordelen : een uitgebrei-

der aanbod aan een betere kwaliteit en de keuze om te programmeren volgens individuele behoeftes. De kijker die op het bijkomende aanbod ingaat, via de digitale decoder, betaalt hiervoor een bijkomende vergoeding. Inzake Telenet zullen in Brugge tegen het einde van dit jaar 42.000 TeveWest-klanten aangesloten zijn op het telefonienet van Telenet. In 1999 volgt Oostende en in de daaropvolgende jaren alle andere gemeenten.

• • •

Imewo in 1997

Imewo, de intercommunale maatschappij voor energievoorziening in West- en Oost-Vlaanderen, met privé-partner Electrabel, sloot het boekjaar 1997 af met goede resultaten.

Imewo groepeerde 42 steden en gemeenten in het noorden van de provincies Oost- en West-Vlaanderen en verzorgt de distributie van elektriciteit en aardgas voor ruim 1 miljoen mensen. Voor de activiteit *elektriciteit* daalde het laagspanningsverbruik in 1997 met 2,7% voor de drie gewesten (West, Centrum, en Oost), voornamelijk als gevolg van de zachte wintertemperaturen.

De economische heropleving en de verhoogde industriële activiteit zorgden echter voor een stijging met 3% bij de hoogspanningsklanten.

Het *aardgasverbruik* daalde bij de huishoudelijke klanten met 12,5% en bij de niet-huishoudelijke klanten met 6,3% (voor de drie gewesten). De omzet steeg in 1997 nauwelijks grotendeels door de vrij zachte temperaturen. Het dividend voor de gemeenten daarentegen steeg met 5,1%. In totaal bedroeg het dividend voor de gemeenten voor het gewest West ruim 1 miljard BEF.

In 1997 werd voor de drie gewesten samen 2 miljard BEF geïnvesteerd in het vernieuwen van netten, het ondergronds brengen van hoog- en laagspanning en nieuwe aansluitingen in verkavelingen. In West-Vlaanderen werden in 1997 in totaal 2.316 km hoogspanningsnetten ondergronds gebracht en 2.953 km laagspanningsnetten. Ook in 1998 zullen de investeringen bijna 2 miljard BEF bedragen. De investeringen in werken zijn een belangrijke stimulans voor

de tewerkstelling in de regio, onder meer voor aannemers en toeleveranciers.

In 1997 werd ook het rationeel energiegebruik verder gepromoot zowel bij de huishoudelijke als de professionele klanten. Via informatiestanden op beurzen en infospots op de regionale televisiezenders met het animatiefiguurtje Reggie, werden de klanten vertrouwd gemaakt met Rationeel Energiegebruik. Reggie bracht onder meer ook premies mee voor de klanten: voor de vervanging van een koelkast of diepvriezer door een nieuw energiezuinig toestel, drager van het label A (A is zuinig, G is minst zuinig), krijgt de klant een premie van 2.000 BEF. In totaal hebben 2.445 Imewo-klanten in 1997 deze premie gekregen bij aankoop van een koelkast of diepvriezer met A-label.

Bij de professionele klanten werden bij 59 bedrijven energieaudits uitgevoerd. Er werd eveneens informatie gegeven in verband met energiebesparing en er werden bij acht klanten tussenkomsten voorzien van 2.500 tot 5.000 BEF per kVA voor het installeren van snelheidsvariators op motoren voor klimaat- en ventilatiesystemen. Globaal besteedde Imewo 59,1 miljoen BEF aan acties en initiatieven voor de bevordering van rationeel energiegebruik; in totaal werd 10,1 miljoen BEF uitbetaald aan tussenkomsten.

Interregio 1998

De toeleveringsvakbeurs Interregio 1998 was een waar succes. Met 700 m² ruimte hebben de Vlaamse GOM's de grootste groepsstand ooit gerealiseerd op deze vakbeurs. Interregio is een onderdeel van de vakbeurs Eurotech en had plaats van 12 tot en met 16 mei 1998 in het Tentoonstellingspark te Brussel. Aan de groepsstand namen 53 Vlaamse toeleveringsbedrijven deel, waarvan 15 uit West-Vlaanderen. Hoofdzakelijk de sectoren metaal, kunststoffen, rubber, elektronica en industriële diensten waren er vertegenwoordigd.

Op de groepsstand kon men kennis maken met de diverse promotieactiviteiten die de Vlaamse GOM's rond toelevering op het getouw zetten. De bezoeker kon eveneens

de vernieuwde toeleveringsdatabank met 1.200 toeleveringsbedrijven vrij consulteren. De opname in deze databank is volledig gratis. Op deze toeleveringsbeurs was er ook een nauwe samenwerking tussen de Chambre Régional de Commerce et d'Industrie en de Vlaamse GOM's. Binnen het grensoverschrijdend programma Interreg II presenteren zowel de Vlaamse GOM's als de Chambre een gemeenschappelijke catalogus van de deelnemers aan beide groepsstanden.

Bedrijvenpark luchthaven Oostende op luchtvrachtbeurs te Parijs

De luchthaven van Oostende geniet van een bevoorrechte geografische ligging binnen het industriële hart

van Europa. Door deze centrale ligging en de snelle verbindingen met de grote luchthavens van Parijs, Londen, Frankfurt en Amsterdam is Oostende uitgegroeid tot de snelst groeiende luchthaven voor vrachtverkeer in Europa. De dienstverlening die er geboden wordt is kwalitatief hoogstaand, volledig transparant, op maat gesneden voor de klant en tegen een concurrentiële prijs. Om Europa's snelst groeiende luchthaven voor vrachtverkeer beter te leren kennen, stelde de GOM - West-Vlaanderen de luchthaven van Oostende en het aangrenzende luchtvaartgebonden bedrijvenpark voor op de luchtvrachtbeurs die van 3 tot 6 mei 1998 plaats had in Parijs. Deze luchtvrachtbeurs werd georganiseerd naar aanleiding van het 19th International Air Cargo Forum. Dit twejaarlijkse evene-

ment, dat telkens op een andere plaats in de wereld wordt ingericht, is het ontmoetingspunt bij uitstek van meer dan 1.500 luchtvrachtspecialisten.

De GOM - West-Vlaanderen coördineerde in overleg met het luchthavenbestuur, LPO vzw, de Intercommunale WIER, de stad Oostende en het Provinciebestuur de realisatie van de 18 m2 grote tentoonstellingsstand en de uitgave van een nieuwe promotiebrochure die deels voor de deelname aan de tentoonstelling werd opgemaakt.

Vernieuwd treinaanbod

Sinds 24 mei 1998 heeft de NMBS een vernieuwd treinaanbod. Dit is het resultaat van de belangrijkste verandering sinds de invoering van het IC/IR-plan in 1984. Via dit IC/IR-plan werd toen het concept van de Intercity- en Interregio-treinen ingebouwd in het treinaanbod. Dit IC/IR-plan werd nu grondig bijgesteld.

Op 24 mei 1998 hebben de meeste treinen een andere vertrektijd gekregen. Dit was nodig om het binnenlandse spoorverkeer beter te doen aansluiten op het internationale.

Een wezenlijke verandering heeft te maken met de verbindingen met Brussel. Het aantal Belgische plaatsen dat rechtstreeks en klokvast verbonden is met deze stad werd vermeerderd met tweeënvijftig. Voor West-Vlaanderen gaat het om twaalf stations op twee lijnen. Vooreerst zijn er de stations van De Panne, Koksijde, Veurne, Diksmuide, Kortemark en Tielt op de lijn De Panne-Lichtervelde-Gent-Brussel. Ten tweede zijn er de stations van Poperinge, Ieper, Wervik, Menen, Wevelgem en Bissegem op de lijn Poperinge-Kortrijk-Denderleeuw-Brussel. Deze herstructurering heeft echter ook voor gevolg dat bepaalde plaatsen sinds 24 mei 1998 hun vroegere rechtstreekse verbinding met Brussel nagenoeg verloren hebben. Binnen West-Vlaanderen gaat het om Torhout, Roeselare en Izegem op de lijn Brugge-Kortrijk. Enkel 's morgens en 's avonds zijn er nog rechtstreekse pendeltreinen naar Brussel. Voor de rest van de dag moet men reizen met overstap in Lichtervelde. De optie om meer plaatsen rechtstreeks met Brussel te verbinden kan

hopelijk een aantal pendelaars overtuigen om voortaan per trein naar Brussel te pendelen waardoor zij van het autofile-probleem verlost worden. De vraag stelt zich of dit probleem niet evenzeer moet aangepakt worden via het overplaatsen van diverse diensten en instellingen vanuit Brussel naar andere centra in het land.

A17 en N58 : eindelijk voltooid

Op vrijdag 12 juni 1998 werden in het zuiden van West-Vlaanderen twee weggedeelten officieel in gebruik genomen.

Het eerste project is de sectie Kortrijk-Dottenijs van de A17 Brugge-Kortrijk-Doornik. Met uitzondering van 2 km ter hoogte van Dottenijs (in Henegouwen) was deze autosnelweg reeds volledig aangelegd in de periode 1977-1983. Door het ontbreken van deze 2 km kon de sectie tussen Kortrijk en Dottenijs (circa 7 km) evenwel niet bereden worden. Een Vlaamse weg kon dus niet renderen door het ontbreken van 2 km op Waals grondgebied.

Het tweede project is de sectie tussen de A19 (te Geluwe) en Komen (Henegouwen) van de N58 (circa 8 km). De N58 verloopt vanaf de A19 via Komen naar Armentières in Noord-Frankrijk. De weg werd ontworpen om de Waalse enclave Komen (via Vlaanderen) te verbinden met de rest van Wallonië. Tussen Komen en Armentières (circa 13 km) was de weg reeds eerder in gebruik genomen. Een voor Wallonië bedoelde weg kon dus niet ten volle renderen door het ontbreken van de sectie op Vlaams grondgebied.

Beide projecten waren jarenlang voorwerp van een twist tussen de Vlaamse en Waalse Gemeenschap. Wallonië wilde enkel de A17 voltooiën indien Vlaanderen de Vlaamse sectie van de N58 zou realiseren. In 1993 werd uiteindelijk door beide Gemeenschappen een protocol ondertekend met de bedoeling om beide ontbrekende weggedeelten gelijktijdig aan te leggen.

Sinds 12 juni 1998 zijn de A17 (Brugge-Kortrijk-Doornik) en de N58 (A19-Komen-Armentières) dus eindelijk volledig in gebruik. Belangrijk is dat, mede dankzij de aanhoudende inspanningen van de GOM - West-Vlaanderen,

tegelijk met de N58, ook de hierop aansluitende westelijke omleiding van Menen werd aangelegd.

Europese steun toegekend binnen het doelstelling 5b-Programma en het Retex-programma voor de Westhoek

Binnen het *doelstelling 5b-programma "Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied"* heeft het bevoegde Managementcomité financiële steun toegekend aan een reeks nieuwe projecten. Deze steun vanuit de Europese structuurfondsen heeft tot doel de sociaal-economische ontwikkeling van de 5b-regio te versterken.

Concreet heeft dit Managementcomité - waarvan de GOM - West-Vlaanderen het secretariaat waarneemt - de volgende 5b-projecten goedgekeurd :

- Voor een *promotiecampagne van de haven van Oostende* krijgt het autonoom gemeentebedrijf "Haven Oostende" 25 % steun vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) (steunbedrag : 1,3 miljoen BEF).
- Als verlengstuk van de diverse ondersteunende maatregelen inzake reconversie en diversificatie in de land- en tuinbouw werd circa 15 % steun toegekend vanuit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) aan
 - (a) *Alvegro nv te Langemark voor de productie en conditionering van diepgevroren bereide groenten* (steunbedrag : circa 20 miljoen BEF);
 - (b) het bedrijf *Covegel uit Poperinge* voor de oprichting van een *nieuw groentendiepvriesbedrijf* (steunbedrag : 52 miljoen BEF).
- In de reeks van onderzoeksmaatregelen in de visserijsector werd principieel (op voorwaarde van cofinanciering door het Vlaamse gewest) 40 % EOGFL-steun toegewezen aan de vzw In.Tacte voor *het onderzoek naar een efficiënt systeem voor afstandsonderhoud in zee* van Vlaamse vissersvaartuigen (principieel toegewezen bedrag : 8 miljoen BEF).
- Onder de maatregel *visserijtoerisme* krijgt de stad Nieuwpoort 25,6 % EFRO-

Foto Dienst toerisme Nieuwpoort

steun voor de aanpassing van de toeristisch-educatieve infrastructuur van de vissershaven (plaatsen van informatiepanelen), de vismijn (zaal Jozef Verbanck en de tentoonstellingszaal) en de toeristische valorisatie van de havengeulomgeving (met onder meer het plaatsen van de boei 'Nieuwpoortbank').

- Twee nieuwe *opleidingsinitiatieven van de VDAB* krijgen vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) financiële steun a ratio van maximaal 45 %, namelijk "Distance Learning" van de VDAB (steun : 1,5 miljoen BEF) en "CNC gevorderde draaitechnologie" (steun : 2,7 miljoen BEF).
- Vier dossiers werden goedgekeurd met als doel *de verhoging van de leefbaarheid van de kleine kernen in de Westhoek* : de specifieke halte-infrastructuur en radioapparatuur voor de Belbus Veurne-Diksmuide (steun : 245.000 BEF), de verbouwing van een ontmoetingscentrum en voormalig raadhuis te Vladslo tot infrastructuur voor kleinschalige theaterproductie en de herinrichting van het dorpsplein in functie van straattheater (steun : 7 miljoen BEF), de dorpsversterking van de dorpen Stuivekenskerke en Lampernisse (steun : 7 miljoen BEF) en de stadskernvernieuwing van Lo (steun : 10 miljoen BEF). Deze projecten zijn inpasbaar in de resultaten en aanbevelingen van de leefbaarheidstudie die ook met 5b-steun werd uitgevoerd.

Ook het *Retex-programma* is sinds kort operationeel. Dit Europees programma heeft een tweeledige doelstelling : enerzijds de ondersteuning van de levensvatbare activiteiten in de textiel- en confectie-sector en anderzijds de economische reconversie van het gebied.

Het Retex-programma heeft hetzelfde geografische actiegebied als het doelstelling 5b-programma.

Het Managementcomité Retex - waarvan de GOM - West-Vlaanderen het secretariaat waarneemt - heeft een project goedgekeurd van een gezamenlijk dossier van het Instituut voor Vorming en Onderzoek in de Confectie (IVOC) en het Instituut Heilige Familie te Ieper. Met het goedgekeurde Retex-project wensen de promotoren het CAD-centrum van Westhoek Confectie cv en het opleidingscentrum voor werknemers in de confectiesector in de Westhoek te actualiseren in functie van nieuwe technieken en normen (steun : 1,2 miljoen BEF). Daarnaast werd ook principiële goedkeuring verleend van 35 miljoen BEF Europese Steun voor de bouw van het opleidingscentrum op Flanders Language Valley.

Voor meer informatie inzake het doelstelling 5b-programma, het Retex-programma en de indieningsprocedure voor projecten kunt u contact nemen met de Programma Management Eenheid voor de Europese Steunprogramma's (waargenomen door de GOM - West-Vlaanderen) en dit op het adres van het Bedrijfencentrum te Veurne, Ondernemingenstraat 3, 8630 Veurne, tel. 058/31 06 32 (contactpersonen zijn Hans Desmyttere en Ilse Van Houtteghem).

• • •

De Gom - West-Vlaanderen overlegt met de West-Vlaamse Parlementairen

Op maandag 30 maart 1998 organiseerde de GOM - West-Vlaanderen een overlegvergadering met alle West-Vlaamse parlementairen, leden van de Bestendige Deputatie en het directiecomité van de GOM - West-Vlaanderen. Het is de vijfde maal dat de GOM - West-Vlaanderen een dergelijke bijeenkomst organiseert. Er werd van gedachten gewisseld over de knelpunten wat de uitbouw van grote infrastructuurwerken in West-Vlaanderen betreft, meer in het bijzonder de zeehavens Oostende en Zeebrugge en de luchthavens Oostende en Wevelgem. Ook Flanders Language Valley te Ieper en het Researchpark te Kortrijk kwamen aan bod.

Tot slot werd een stand van zaken geschetst rond de aanhoudende problemen inzake ruimte voor bedrijven.

Bewust van de problematiek en verrijkt door de discussie brachten de West-Vlaamse parlementairen en meer bepaald de leden van het Vlaamse parlement hun bezorgdheid naar voren om bij te dragen tot een meer bedrijfsvriendelijke en efficiëntere vestigingsreglementering voor het bedrijfsleven.

De West-Vlaamse parlementairen uiten ook hun grote zorg over de problematiek van de zonevremde bedrijven. Zij betreuren eveneens de bezwaren die inmiddels in bepaalde kringen werden geopperd tegen belangrijke infrastructuurwerken en de aanleg van specifieke bedrijven-terreinen.

• • •

Gom - Charter 99 Milieuverklaring

Op een academische zitting in het gemeentehuis te Wingene ontvingen 25 West-Vlaamse bedrijven uit handen van gedeputeerde Marie-Claire Vanderstichele het jaarcertificaat 1998 van de Charter 99 Milieuverklaring. Met dit certificaat werden deze bedrijven gehonoreerd voor de milieuprestaties die zij in 1997 hebben gerealiseerd. De toekenning van het certificaat gebeurt na een doorlichting van het bedrijf door een commissie van externe deskundigen onder het voorzitterschap van de milieufunctie van de GOM - West-Vlaanderen. De evaluatiecommissie bestaat verder uit afgevaardigden van het Provinciebestuur, Aminal Afdeling Milieuvergunningen, OVAM, VMM, het Kabinet van Leefmilieu, de GOM-Milieucel en de certificatie-instelling Eurosym nv. Bij de gehonoreerde bedrijven mochten Barco Interconnection Technologies uit Poperinge, Boss Paints uit Waregem, Dumo uit Roeselare, Gaselwest CV uit Kortrijk en Vandemoortele nv uit Izegem het jaarcertificaat reeds voor de vijfde opeenvolgende maal in ontvangst nemen.

De hiernavolgende bedrijven kregen ook reeds meerdere keren het certificaat uitgereikt : Brouwerij Rodenbach uit Roeselare, Daikin uit Oostende, DL Chemicals uit

Waregem, Genencor International uit Brugge, Karel Sterckx uit Roeselare, Lano uit Harelbeke, Levi's-Strauss Europe uit Wervik, Moerman uit Meulebeke, Nerva uit Harelbeke, Primeur nv uit Waregem, Recticel uit Wevelgem, Sioen uit Ardoeie, Spicer Clark-Hurth Components uit Brugge, VMW - Directie West-Vlaanderen te Kortrijk, Yplon uit Ieper en Waak - Beschutte Werkplaats uit Kuurne. Vier bedrijven die vorig jaar de Milieuverklaring ondertekenden, worden nu voor het eerst met het Milieucertificaat 98 gehonoreerd. Ook deze bedrijven hebben een milieubeleid als strategische pijler geïntegreerd in het bedrijfsbeleid en bewezen dit met meerdere concrete milieumaatregelen die volledig kaderen in de doelstellingen van de milieuverklaring. Deze vier nieuw gelauwerden zijn Bonduelle

Noord-Europa uit Kortemark, Desimpel Kortemark Industries uit Kortemark, Latexco uit Tielt en Pinguin uit Westrozebeke. Tijdens de academische zitting ondertekenden opnieuw zes bedrijven de Milieuverklaring. Het betreft: Belgomilk Afdeling Langemark Zuivel en Ysco, Soneville West uit Izegem, Unilin uit Wielsbeke, Van-O-Bel uit Waregem, Vulkoprin uit Tielt en Westvlees uit Westrozebeke.

Sinds de start van het initiatief in september 1993 ondertekenden reeds 50 bedrijven de Milieuverklaring. Het ondertekenen van de Milieuverklaring houdt in dat de bedrijven zich engageren om de milieuwetgeving na te leven, maatregelen te treffen die verder gaan dan wat wettelijk wordt voorgeschreven, milieuzorg in het bedrijfsbeleid te integreren en te streven naar continue verbetering

van de totale milieuprestaties. Daarenboven dienen de ondertekenaars de thema's van de Milieuverklaring in concrete doelstellingen om te zetten en te vertalen in een actieprogramma. Deze milieuthema's hebben betrekking op het rationeel gebruik van water en energie, het voorkomen van afvalstoffen en het maximaal herbruiken en recyclen van ontstane afvalstoffen, het beperken van emissies naar lucht, bodem en water, het voorkomen van hinder naar de directe omgeving, het nastreven van milieuvriendelijke producten, het beperken van verpakkingsafval, het ontwikkelen van milieucommunicatie naar personeel, overheid en omgeving, het reduceren van de druk op het verkeer, en het opstellen van noodprocedures om bij calamiteiten de milieuhinder te kunnen minimaliseren.

Vooraleer te worden toegelaten ondergaan de potentiële kandidaten een grondige doorlichting naar hun conformiteit met de milieuwetgeving en dienen zij een rapport met hun doelstellingen en geplande acties voor de 10 thema's van de Milieuverklaring ter goedkeuring aan de evaluatiecommissie voor te leggen.

Op jaarbasis gebeurt vervolgens een evaluatie van de milieuprestaties. Bij een positieve evaluatie wordt aan de bedrijven het jaarcertificaat uitgereikt.

Bij de beoordeling van de milieuprestaties wordt naast de uitgevoerde milieumaatregelen aandacht besteed aan het principe "Meten is Weten" en het doorvoeren van maatregelen om grond- en hulpstoffengebruik te beperken.

Ook het nastreven van een gecertificeerd milieuzorgsysteem wordt gepromoot. Opmerkelijk daarbij is dat drie van de vier West-Vlaamse bedrijven die tot op heden een gecertificeerd ISO 14001 Milieuzorgsysteem verkregen tot de groep van ondertekenaars van de Milieuverklaring behoren. Het betreft Stow International, Daikin Europe en Spicer Clark-Hurth. Diverse andere ondertekenaars zijn aan de implementatiefase begonnen. Het bewijst dat de Milieuverklaring een ideale aanzet naar het invoeren van een milieuzorgsysteem is. Bedrijven die eveneens interesse hebben in het initiatief kunnen steeds terecht bij de GOM - West-Vlaanderen

Ontvangers van het certificaat van de Charter 99 Milieuverklaring samen met de initiatiefnemers.

De nieuwe ondertekenaars samen met de verantwoordelijken van het initiatief.

(contactpersonen : Philippe Tavernier en Caroline Pollet).

•••

Milieu­zorg voor de textiel­industrie

Ook in de textiel­sector is er plaats en ruimte voor milieu­zorg. Onder andere voor water­verbruik, lucht­emissies en afval- en emissie­preventie zijn er mogelijk­heden voor prestatie­verbeteringen.

Op dinsdag­middag 9 juni 1998 werd over milieu­vriendelijke realisaties en alternatieven in de textiel­sector een informatie­workshop georganiseerd voor KMO-bedrijven. Deze infonamiddag vond plaats bij Centexbel te Zwijnaarde en werd georganiseerd in kader van het project 'Milieu en KMO/MKB in Euregio Scheldemond', een grensoverschrijdend initiatief van het Interreg II-programma van de Europese Commissie. De uitvoering van dit initiatief beruiste bij de Gewestelijke

Ontwikkelings­maatschappijen van West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen en Syntens, innovatie­netwerk voor ondernemers van de provincie Zeeland. Dit project bood de kans aan een aantal KMO-bedrijven uit de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland om zich individueel te laten doorlichten op milieu­gebied. Een milieu­analyse kan het inzicht van de bedrijfs­leiding in de effecten en gevolgen van hun productie voor het milieu en de daarbij­behorende kosten nog vergroten. Deze evaluatie wordt

gevolgd door specifieke aanbevelingen rond afval- en emissie­preventie, algemene milieu­zorg en schonere technologieën. Ook kunnen bedrijven in een latere fase samen­werken rond gemeenschappelijke milieu­problemen, bijgestaan door deskundigen in het domein. Tot eind 1999 worden naast de textiel­sector ook de schrijn­werkerijen en meubel­industrie, drukkerijen, industriële bakkerijen en confiserie op dezelfde manier benaderd.

Geïnteresseerde bedrijven kunnen terecht bij de GOM - West-Vlaanderen (contactpersoon : Helene De Rore).

•••

De N32 wordt verder gemoderniseerd

De noodzakelijke vernieuwings- en beveiligings­werken aan de provinciale N32 Brugge-Menen worden systematisch voortgezet, volgens het ritme van de beschikbare financiële middelen. Deze weg is de noord-zuid gerichte baan die parallel loopt met de autosnelweg A17/E403 en die een belangrijke interstedelijke functie is blijven vervullen. De provinciale overheid heeft vooral oog voor het aanbrengen van verkeers­remmers in de dorps­kernen, voor het aanleggen van rotondes op belangrijke kruispunten en voor het realiseren van vrijliggende fiets­paden langs de baan.

Ter hoogte van Moorslede werd zo een nieuw vrijliggend fiets­pad in beton aangelegd over 1,1 km,

tussen het gehucht de Kleppe (rotonde Klephoek) en de Kezelberg (Ieperstraat). Het fiets­pad is twee meter breed en kostte 26 miljoen BEF ten laste van de provincie. In hetzelfde wegvak werd er ook een verkeers­rotonde aangelegd ter hoogte van de nv Floralux, teneinde de verkeers­afwikkeling naar dit distributie­centrum te verbeteren en de fietsers aldaar extra te beveiligen. De werken kostten 8 miljoen BEF, maar werden voor de helft gedragen door de firma Floralux en voor een vierde door de gemeente. Ook dicht­er bij Roeselare werd de N32 voorzien van een afzonderlijk fiets­pad van 500 m. Om het afslaand verkeer naar een aanpalend winkel­centrum te beveiligen werd er een midden­berm aangelegd met snel­heids­remmende middengeleiders. Deze werken werden uitgevoerd in 50 werkdagen en kostten 9 miljoen BEF. Op nog een viertal andere plaatsen op de N32 (te Moorslede, Wevelgem, Ledegem en Menen) werden voor ongeveer 17 miljoen BEF buitengewone onderhouds­werken aan beschadigde beton­vakken uitgevoerd.

•••

Nieuwe Melasse-terminal te Zeebrugge

De firma Tameco ziet zich, door een aantal omstandigheden, genoodzaakt haar sinds 1954 ingenomen standplaats op de oude Môle te Zeebrugge te verlaten. Daarom bouwt zij nu een nieuwe melasse-terminal in de achterhaven. Daar heeft zij reeds een nieuwe steiger gebouwd op haar kosten en het terrein voorbereid met pijpleidingen en grond­stabilisatie­werken om er haar negen melassetanks uit de voorhaven te kunnen opstellen. De tanks zullen in twee fasen over zee naar hun nieuwe plaats worden overgebracht, nadat zij eerst grondig schoongemaakt en nagezien werden. Vier van de negen tanks hebben een inhoud van 5.000 m³ en wegen elk 150 ton, wat de hulp vereist van een gespecialiseerde zware bok voor het transport over zee. De activiteiten van Tameco zullen gedurende de verhuis niet onderbroken worden. De eerste fase van de verhuis is reeds volop bezig, de tweede fase volgt in september. De nieuwe terminal omvat, naast de negen opslagtanks, ook enkele gebouwen voor de dispatching en

Workshop Textiel

de technische regelingen. Er komt een laadpoort waar twee vrachtwagens gelijktijdig behandeld kunnen worden, terwijl er plaats voorzien is om de klanten met een derde laadinstallatie tegemoet te komen.

De steiger heeft een diepgang van 12,5 m, wat een merkelijke verhoging betekent tegenover de 10,5 m in de buitenhaven. Aan deze steiger kunnen dus grotere schepen aanleggen, wat een verhoogde aanvoer en omzet mogelijk maakt.

De steiger kan een groot schip en twee kleinere schepen (binnenschepen of kustvaarders) samen verwerken, wat onder meer een directe overslag van zeeschip op kustvaarder of binnenschip toelaat.

Overstromingsgevaar Devebeek uitgeschakeld

Het provinciebestuur van West-Vlaanderen heeft in 1997 de werken uitbesteed die het overstromingsgevaar van de Devebeek te Meulebeke moeten uitschakelen.

Bij herhaling - in 1993 en 1996 - stonden de Randweg, de Fabriekstraat en de Gaversdreef zwaar onder water. De Devebeek, een zijwaterloop van de Mandel, kende een knelpunt aan het gemeentelijk domein Ter Borch. Daar waren een te kleine duiker van de oprit naar het kasteel, een afgesloten oude bedding door het domein en een te hoge, in metselwerk uitgevoerde, nieuwe bedding van de beek langs de Baronielaan de oorzaak van een grote wateropstuwung, die in augustus 1997 zelfs 1,4 m bedroeg. Het provinciaal ontwerp terzake voorzag onder meer in het verbreden en verdiepen van het open gedeelte tussen de Randweg en de oprit van Ter Borch, en het vervangen van de hinderlijke duiker van de oprit door een koker van 4 op 2 meter. Tevens werden er oeverversterkingen aangebracht met geperforeerde betonplaten.

De werken werden in februari 1998 beëindigd. De kostprijs bedroeg 8 miljoen BEF. De gemeente voerde zelf nieuwe beplantingen uit.

•••

Tsjechië: een beloftevolle en groeiende markt

De GOM - West-Vlaanderen organiseerde, samen met de dienst Export Vlaanderen, op 18 juni jongstleden een informatiesessie over "Tsjechië: een beloftevolle en groeiende markt".

Reeds vijf jaar lang heeft de GOM - West-Vlaanderen een geprivilegieerde relatie met de Regional Development Agency van Noord-Bohemen. Deze instelling promoot een regio die goede perspectieven biedt inzake economische groei en buitenlandse handel. Meer bepaald binnen de voedings- en dranknijverheid, de hout- en meubelindustrie, de sectoren glas, keramiek, textiel, chemie en metaalproducten heeft zij uitstekende contacten. Op aanvraag bezorgt zij de coördinaten van lokale bedrijven die naar samenwerking uitkijken.

De GOM - West-Vlaanderen realiseerde in dezelfde regio een bedrijvencentrum voor rekening van de Administratie Economie van

POLYVALENTE bedrijfs- en kantoorruimten te huur

Diksmuide - Ieper - Oostende - Poperinge - Veurne - Wevelgem

optimaal gelegen
bedrijfsvriendelijk milieu

voor meer inlichtingen,
contacteer

GOM
WEST-VLAANDEREN

Baron Ruzettelaan 33,
8310 Assebroek-Brugge
tel. 050/36 71 00
fax 050/36 31 86

het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Dit bedrijvencentrum is sedert één jaar operationeel en biedt aan Vlaamse bedrijven de mogelijkheid om van hieruit hun uitvalsbasis voor de Tsjechische markt in te richten.

Milieuzorg voor de hout- en meubelindustrie

Ook in de hout- en meubelsector is er behoefte aan milieuzorg. Bij stof- en geluidshinder, luchtmissies en afval- en emissiepreventie zijn er mogelijkheden voor prestatieverbeteringen.

Op 23 juni jongstleden werd over milieuvriendelijke technieken en alternatieven in de hout- en meubelindustrie een informatieve workshop georganiseerd voor KMO-bedrijven. Deze infonamiddag vond plaats bij Dethon Industrie te Hulst (Ndl). Deze bijeenkomst werd georganiseerd in het kader van het project 'Milieu en KMO/MKB in Euregio Scheldemond', een grensoverschrijdend initiatief van het Interreg II-

programma van de Europese Commissie. De uitvoering van dit initiatief berust bij de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen van West- Vlaanderen en Oost-Vlaanderen en Syntens, Innovatienetwerk voor ondernemers van de provincie Zeeland. Dit project biedt de kans aan een aantal KMO-bedrijven uit de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland om zich individueel te laten doorlichten op milieugebied. Een milieuanalyse kan het inzicht van de bedrijfsleiding in de effecten en gevolgen van hun productie voor het milieu en de daarbijbehorende kosten nog vergroten. Deze evaluatie wordt gevolgd door specifieke aanbevelingen rond afval- en emissiepreventie, algemene milieuzorg en schonere technologieën. Ook kunnen bedrijven in een latere fase samenwerken rond gemeenschappelijke milieuproblemen, waarvoor zij bijgestaan worden door deskundigen in het domein. Tot eind 1999 worden naast de schrijnwerkerijen en de meubelindustrie, ook druk-

kerijen, industriële bakkerijen en confiserie op dezelfde manier benaderd.

Geïnteresseerde bedrijven voor deelname aan het project kunnen contact opnemen met de GOM - West-Vlaanderen, Helene De Rore (tel. 050/36 71 00, fax 050/36 31 86).

ASLK

KREDIET. VO. NUVERHEID

Twee bankiers bundelen hun krachten in het voordeel van de bedrijven.

Een combinatie waar u bij wint !

FORTIS

Solid partners. flexible solutions

De full-service van een bedrijfsbankier.

Corporate & Public Banking - A. Lejeune - Tel. (02) 214 15 23 - Fax (02) 214 12 14

Hierna volgen een aantal opportuniteiten die de TIV uit een internationaal aanbod weerhouden heeft en die potentieel interessant kunnen zijn voor Vlaamse bedrijven.

*De TIV is de **Gemeenschappelijke Technologische Innovatiecel van de Vlaamse GOM's**.*

Indien één of meerdere voorstellen u interesseren, dan kan u vrijblijvend informatie bekomen via de GOM - West-Vlaanderen, of rechtstreeks bij de TIV.

De GOM - West-Vlaanderen en de TIV verschaffen u graag meer inlichtingen over de hulp die wordt aangeboden voor het oplossen van uw concrete problemen inzake innovatie of technologie-overdracht.

Info :

*GOM - West-Vlaanderen,
Koen Astaes,
tel. 050/36 71 00
TIV, Alfons Kemps,
tel. 02/219 56 10*

Aluminium koepels

(Ref. : TT-1672-B)

Een Amerikaanse onderneming heeft een ruime ervaring in aluminium overkappingen van opslagtanks en reservoirs. Overkappingen tot een diameter van 100 m zijn hierbij mogelijk en worden vooral toegepast in de petroleumindustrie, in de waterzuivering en watervoorziening maar ook in architecturale constructies. Het bedrijf zoekt vertegenwoordigers.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie.

Denitrificatie voor waterwinning

(Ref. : TT-1673-C)

Een Oostenrijkse onderneming specialiseerde zich in zuiveringstechnieken voor drinkwatermaatschappijen. Door eigen ontwikkelingen en acquisitie beschikken zij over een groot aanbod van industriële technieken voor drinkwaterzuivering. Naast de meer klassieke zuivering, beheersen zij drie denitrificatieprocessen en een oxidatieproces voor onder meer pesticiden. Afhankelijk van de omstandigheden wordt het te hoge nitraatgehalte teruggebracht naar nationale of Europese standaard door middel van heterotrofe of autotrofe biologische denitrificatie of door elektrolyse.

Ontwikkelingsgraad :

commercieel beschikbaar.

Voorstel :

licentie.

Mini versnellingsmeters

(Ref. : TT-1677-MF)

Een Brits instituut heeft een serie miniatuur sensoren ontwikkeld voor het meten van onder meer versnelingen in drie dimensies en rotaties. Deze bewegingssensoren zijn gebaseerd op de silicium technologie en daardoor compact en goedkoop. Men zoekt een partner voor de verdere commercialisering.

Ontwikkelingsgraad :

prototype.

Voorstel :

commercialisatie partner.

Noodsysteem voor liften

(Ref. : TT-1678-E)

Veel gebruikers van liften weten niet wat er zal gebeuren wanneer de lift zonder stroomvoorziening valt. De angst dat de lift naar omlaag zal vallen, is natuurlijk onterecht. Doordat er een tegengewicht is, zal de lift gewoon blijven hangen op het punt waar de stroomvoorziening wegviel.

Een bijkomende gedachte van de gebruikers is dan wel degelijk terecht : de lift zal ergens tussen twee verdiepingen stilstaan met de deuren geblokkeerd en men kan niet naar buiten.

Een moderne lift heeft gewoonlijk een telefoon waarmee men iemand kan verwittigen, maar het blijft dan altijd wachten tot er hulp opdaagt en deze ook in staat is de lift terug te laten functioneren zodat men kan uitstappen.

Voor dergelijke problemen werd een nieuw noodstelsel ontwikkeld dat op praktisch alle liften kan aangebracht worden.

Wanneer de lift normaal functioneert, gebeurt er een continue monitoring van de liftcabine.

Het systeem weet precies waar de cabine zich op elk tijdstip bevindt. Wanneer de lift zonder stroom valt, treedt het noodstelsel in actie : een meldingsschermbord in de lift geeft in klare taal weer wat er gebeurd is en welke stappen er verder ondernomen worden.

De liftcabine wordt door een kleine motor van het noodstelsel tot aan de dichtsbijzijnde deur gebracht. Daarna wordt de deur geopend. Eventueel kan er een intercomfunctie aangebracht worden die in direct contact met een onderhoudsdienst staat.

Ontwikkelingsgraad :

commercieel in het buitenland.

Voorstel :

te bespreken.

Magnetische koeling

(Ref. : TT-1680-WW)

Een Amerikaans instituut bezit een belangrijke knowhow op het vlak van magnetische koeling. Magnetische koeling is gebaseerd op het magneto-calorisch effect van bepaalde keramieken, bij het wegvallen namelijk van een sterk magnetisch veld stijgt de entropie en daalt de temperatuur. Door de ontwikkeling van een nieuwe magneto-calorisch materiaal wordt deze koeling voor sommige toepassingen commercieel bruikbaar. In eerste instantie gaat het om koeling over grote temperatuursbereiken, zoals het vloeibaar maken van waterstofgas, maar op middellange termijn waarschijnlijk ook om meer alledaagse toepassingen.

Ontwikkelingsgraad :
prototype.

Voorstel :
te bespreken.

Staaldraad proces monitor

(Ref. : TT-1682-MF)

Een Israëlisch spin-off bedrijf heeft een monitoring systeem ontwikkeld voor de productie en verwerking van staaldraad en staalkabels. Het systeem bestaat uit magnetische sensoren, gekoppeld aan een supervisie software en is gebaseerd op de correlatie tussen de mechanische en de magnetische eigenschappen van staal. De gepatenteerde methode geeft informatie over onder meer de sterkte en de doorsnede tijdens het productieproces. Men zoekt naar een strategische partner voor wereldwijde commercialisatie.

Ontwikkelingsgraad :
prototype.

Voorstel :
joint venture.

Stabilisering van rioolbuizen

(Ref. : TT-1684-B)

Bij de sanering van oude rioolbuizen of andere kanalen brengt men dikwijls een buis of huls van een kleinere diameter binnen in de oude buizen. Om de liner te stabiliseren of om de oude buizen zelf te stabiliseren, moeten deze opgevuld worden. De ringvormige opvulling wordt opgevuld met een twee-componenten polyurethaan-schuim. Door middel van twee slangen (diameter 12 mm) met op het einde een mengkamer en spuitkop (diameter 14 mm) en een elektrisch aangedreven haspel, kunnen lengten tot 70 meter opgevuld worden, in sommige omstandigheden aan een tempo van vijf meter per minuut. De PUR-schuim heeft een stevige en gesloten cellenstructuur en is reeds na 20 minuten uitgehard.

Ontwikkelingsgraad :
commercieel beschikbare apparatuur.

Voorstel :
licentie.

Milieuproblemen

- Vergunningsaanvragen
- Wetgeving
- Integratie van milieuzorg en kwaliteitszorg
- Steunmaatregelen voor onderzoek of voor milieu-investeringen

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer :

Milieucl van de GOM - West-Vlaanderen

Keramische auto-onderdelen

(Ref. : TT-1683-T)

Een Amerikaans laboratorium, gespecialiseerd in de ontwikkeling van keramische producten en eveneens in proefopstellingen en metingen met betrekking tot verbrandingsmotoren, kwam tot een concept om de rookgassen van verbrandingsmotoren milieuvriendelijker te maken.

In het laboratorium werd een goedkope en compacte membraanfilter ontwikkeld dat de binnenkomende lucht van de luchtfilter kan scheiden in een zuurstof aangerijkte fractie en een stikstof aangerijkte fractie.

De zuurstof aangerijkte luchtstroom (van 21 % naar 25 %) verhoogt aanzienlijk het vermogen van de motor en de stikstof aangerijkte stroom wordt door een holle ontstekingskaars in het plasma omgevormd tot mono-atomische stikstofatomen. Het zijn de hoog reactieve mono-atomen die in de uitlaatgassen de NOx uitstoot aanzienlijk doen dalen.

De op commerciële schaal te ontwikkelen luchtscheidingsfilter is van de grootte van een klassieke luchtfilter, de ontstekingskaarsen moeten hol zijn om de aangerijkte stikstof binnen te laten.

Ontwikkelingsgraad :
prototype.

Voorstel :
te bespreken.

Gespleten microfiber doeken

(Ref. : TT-1685-MA)

Een Zweedse onderneming met 20 jaar ervaring in de productie van weefsels, ontwikkelde reinigingsdoeken bestaande uit gespleten polyamide micro fibers. Daarnaast beschikken zij tevens over stofdoeken uit polyester micro fibers die zich elektrostatich opladen, waardoor stofdeeltjes aangetrokken worden.

De nieuwste ontwikkeling van reinigingsdoeken uit gespleten polyamide microvezels zijn daarentegen niet statisch en dus eerder geschikt voor licht vochtige reiniging. Zonder gebruik van zeepmiddelen zijn de vezels geschikt voor het opnemen van olie en vetdeeltjes. De gespleten vezels hebben een zeer licht abrasieve werking waardoor zij eveneens een polijstend effect hebben.

Omwille van de grote affiniteit voor vuildeeltjes, vet en olie laten zij de deeltjes niet los van het doek en is tevens slechts één doorgang over een vuil oppervlak noodzakelijk. Het weefsel wordt terug geconditioneerd na wassen zonder toevoeging van conditioners of softeners. De ontwikkelaar claimt milieuvriendelijkheid omwille van het feit dat vochtige reiniging zonder detergenten mogelijk is.

Ontwikkelingsgraad :
commercieel beschikbaar.

Voorstel :
exclusieve distributie.

Geëlektrificeerd omheiningssysteem

(Ref. : TT-1686-E)

Bij dit systeem zijn de paaltjes gemaakt van gerecycleerde kunststoffen, afkomstig van onder meer versleten visnetten en strozakken. Onderaan is een metalen drijfstaaf aangebracht, waardoor men de paaltjes gemakkelijk in harde en rotsige bodems kan slaan.

Verder hebben enkel de hoekpaaltjes metalen ringen en verankeringsbouten waarmee men de omheining kan opspannen.

Het bevestigingssysteem voor de stroomdraden is bijzonder eenvoudig : een zaagsnede in de paal en een kunststofring die als bevestigingsklip over de paal en gedeeltelijk over de draad wordt geschoven. Tegenover houten omheiningspaaltjes heeft dit systeem vele voordelen zoals een veel kleinere lekstroom, moeilijk te breken en geen nood aan behandelingsproducten.

Ontwikkelingsgraad:
commercieel beschikbaar, wettelijke bescherming aangevraagd.

Voorstel:
te bespreken.

Rationeler energieverbruik

Voorlichting over :

- Rationeel Energieverbruik (REG)
- Energiebesparingsmogelijkheden
- Steunmaatregelen voor onderzoek of REG-investeringen
- Energiezelftest

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer :

Energiecel van de GOM - West-Vlaanderen

KMO-begeleider en wegwijzer

GOM - West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek-Brugge
Tel. 050/36.71.00
Fax 050/36.31.86

Bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

De ondernemer die minder dan 11 werknemers tewerk stelt, krijgt een belastingvrijstelling voor bijkomend personeel. Voor de familiale onderneming die naar de beurs stapt, is er een belasting tegemoetkoming.

Wie las het Belgisch Staatsblad van 21 februari 1998? Weinigen wellicht. Het was nochtans een interessante uitgave want u kon er de Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap van 10 februari 1998 in terugvinden.

Naast een reeks administratieve maatregelen (de vereenvoudiging van de administratieve omgeving van zelfstandigen en KMO's, bewijs van beroepskennis en kennis van bedrijfsbeheer) zijn er ook enkele fiscale bepalingen.

Enerzijds komt er een belastingvrijstelling voor bijkomend personeel, anderzijds is er een belastingtegemootkoming voor de ondernemer die naar de beurs stapt.

Belastingvrijstelling voor bijkomend personeel

De onderneming die op 31 december 1997 minder dan 11 werknemers tewerkstelt geniet een vrijstelling van vennootschapsbelasting of personenbelasting van 150.000 BEF per in België bijkomend tewerkgestelde personeels-eenheid. Het feit dat als gevolg van nieuwe aanwervingen er na 31 december 1997 meer dan 11 werknemers zijn is geen bezwaar.

De vrijstelling is van toepassing voor de belastbare tijdperken 1998, 1999 en 2000. Het personeelsbestand wordt telkens vergeleken met het voorgaande jaar. De vrijstelling wordt weer afgenomen als het per-

sonneelsbestand het jaar volgend op het jaar van vrijstelling weer is gedaald.

U mag de vrijstelling wel niet overdragen naar volgende jaren.

Ook startende ondernemingen komen in aanmerking behalve als de startende onderneming het gevolg is van een overname van een bestaande zaak. De overgenomen personeelsleden komen dan niet in aanmerking.

De vrijstelling kan niet gecombineerd worden met de vrijstelling van 440.000 BEF voor de aanwerving van bijkomend wetenschappelijk personeel, de exportmanager of het diensthoofd kwaliteitszorg.

In uitvoering van de wet werd al een koninklijk besluit gepubliceerd dat bepaalt dat de nieuw aangeworven werknemers niet meer mogen verdienen dan 3.220 BEF bruto per dag en 424 frank bruto per uur. Dit komt overeen met een brutomaandloon van ongeveer 70.000 BEF.

Bevordering van risicokapitaal

Hoe krijg je familiale ondernemingen naar de beurs?

Deze wet voorziet twee fiscale maatregelen.

Aan de ene kant is er een lager tarief van roerende voorheffing (15% in plaats van 25%) voor de beursgenoteerde aandelen.

Aan de andere kant zijn er geen registratierechten verschuldigd (in principe 0,5%) op de kapitaalverhoging die nodig is om naar de beurs te gaan.

De maatregelen worden voorbehouden voor ondernemingen waarvan de stemgerechtigde aandelen voor meer dan 50% in handen zijn van natuurlijke personen.

Stefaan Janssens
Ernst & Young
Tax Consultants

Ondernemersvaardigheden

Wat betreft de niet-fiscale bepalingen trekken we graag even uw aandacht op de bepaling die zegt dat elke KMO, natuurlijke persoon of rechtspersoon, die een zelfstandige activiteit uitoefent, moet bewijzen dat hij basiskennis heeft van bedrijfsbeheer.

Voor sommige activiteiten (de Koning bepaalt welke) is bovendien een bewijs van beroepsbekwaamheid vereist. Voor rechtspersonen moet dit bewijs geleverd worden door de natuurlijke persoon die de dagelijkse technische leiding van de onderneming heeft.

Inwerkingtreding

De Koning moet de inwerkingtreding van de meeste bepalingen nog regelen. Voor wat betreft de belastingvrijstelling voor bijkomend personeel lijkt het er sterk op dat aanwervingen vanaf 1 januari 1998 in aanmerking zullen komen.

De tariefverlaging inzake roerende voorheffing is al van toepassing sinds 1 juli 1997.

•••

dr.ec. **Norbert Vanhove** sprak over 'Strategie als ondergewaardeerde factor in de regionaal-economische politiek' op 3 april 1998 tijdens de Regional Science Association (RSD-) dag 1998 te Antwerpen;

over 'op weg naar economische vernieuwing in West-Vlaanderen' op 8 juni 1998 tijdens de Algemene Vergadering van de GOM - West-Vlaanderen te Roeselare.

•••

dr. iur. **Jan Callens** sprak over 'De GOM-inbreng bij het project Flanders Language Valley' op 17 maart 1998 te Lo-Reninge voor het VKW tijdens een conferentie over 'Flanders Language Valley: het project krijgt vorm';

over 'Het beter gebruik van de waterwegen : prioritaire acties van de Vlaamse regering' op 18 mei 1998 te Wielsbeke naar aanleiding van een bijeenkomst met bedrijfsleiders over de creatie van een containerterminal, georganiseerd door het gemeentebestuur.

•••

handelsir. **Rik De Keyser** sprak over 'De behoeftenanalyse ten aanzien van het hoger en universitair onderwijs in West-Vlaanderen' voor de provincieraad te Kortrijk op

12 maart 1998 en tijdens een persvoorstelling in het Provinciaal Hof te Brugge op 21 april 1998;

over 'Tourism quality plan : a policy tool at the destination level' op 16 mei 1998 tijdens het TRC-congres te Brijuni (Croatie);

over 'De problematiek van de detailhandel in een binnenstad' op 6 juni 1998 voor de Westvlaamse gidsenkring te Brugge;

over 'De markt van de jeugdruizen in België' op 8 juni 1998 tijdens de studietweedaagse in Oostmalle rond 'Vakanties Jeugd en Gezondheid Vlaanderen'.

•••

ir. **Philippe Tavernier** sprak over 'Het belang van een milieu-imago voor een bedrijf' op 31 maart 1998 tijdens de Ecodemodag van Ecotips te Drogen;

sprak tijdens het openingswoord op de milieucontactdag Vlara te Roeselare op 23 april 1998;

sprak over 'De mogelijkheden voor waterrecyclage in bedrijven 'tijdens het seminarie' Recycling of Waste Water' in het kader van de beurs Life Science Applications op 27 april 1998 in Flanders Expo te Gent;

over 'Milieuprestaties van de gehonoreerde bedrijven ' op 14 mei 1998 tijdens de Academische zitting

naar aanleiding van de uitreiking van de certificaten Milieuverklaring 1998 te Wingene.

•••

lic. **Diederik Franco** sprak over 'De behoeftenanalyse ten aanzien van het hoger en universitair onderwijs in West-Vlaanderen' op 5 mei 1998 voor KATHO te Roeselare.

•••

ir. **Koen Astaes** sprak over 'Het Hobu-fonds' op 10 maart 1998 in Ter Maerel Izegem;

over 'Het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking' op 6 mei 1998 in het Meeting Center Gruzenberg te Kortrijk;

over 'Technologiebegeleidende acties van de GOM - West-Vlaanderen' op 19 mei 1998 in Thermae Palace te Oostende.

•••

ir. **Isabel Dobbelaere** sprak over 'Het Afvalstoffendecreet en Vlara' op 23 april 1998 tijdens de bijscholingscursus voor milieucoördinatoren, ingericht door WES en CKZ te Nazareth;

over 'Verpakkingspreventieplan' op 9 juni 1998 tijdens een bijeenkomst van de milieubeleidsclub te Kortrijk.

Als ondernemer bent u voortdurend op zoek naar kansen om uw bedrijf verder te ontwikkelen. Om een meerwaarde te creëren ten opzichte van de concurrentie. Kortom, om te **GROEIEN**. Daarbij is vooruitdenken van essentieel belang. Tijdig de trends met toekomstpotentieel opsporen. Overinvestering vermijden en de risico's van export evalueren. In een wereld waarin alles steeds sneller verandert, kunt u dat niet altijd alleen. U hebt een bank nodig die **VOORUITDENKT**. Die u informeert, adviseert en ondersteunt. De BBL verbindt zich daartoe. Door al haar kennis en kracht in te zetten om uw projecten te **BEGELEIDEN** en te doen slagen. Met adviezen en producten op maat van uw ambitie. De enige manier om de toekomst van uw bedrijf alle kansen te geven.

WIJ GEVEN DE TOEKOMST ALLE KANSEN

Tijdschrift "West-Vlaanderen Werkt"

Abonnement 1998: 650 BEF.
(BTW en port inbegrepen).

Steunend lidmaatschap 1998: 1.100 BEF.
(BTW inbegrepen).

Steunende leden ontvangen
het tijdschrift en de andere publicaties
van het jaar.

Uitgaven Wes en Gom - West-Vlaanderen

- O. Vanneste & G. Declercq,
Kust en Hinterland, 1955.*
O. Vanneste & G. Declercq,
Le littoral et son Hinterland, 1955.*
G. Declercq & O. Vanneste, Structurele
Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*
West-Vlaanderens economische groei,
1965, 172 blz.*
Adresboek van de Westvlaamse Industrie,
1978.*
Biotechnologisch Repertorium voor
Vlaanderen, 1987, 400 fr.
Toeleveringsrepertorium Elektrotechniek &
Elektronica, 1992, 1983, 600 fr.
Toeleveringsrepertorium Metaalsektor,
1994-1995, 1.200 fr.
Toeleveringsrepertorium Kunststoffen en
Rubber, 1995-1996, 1.200 fr.
Toeleveringsrepertorium Sektor Industriële
diensten West-Vlaanderen.
Editie 1995-1996, 250 fr.

Reeks Wes

(BTW en port inbegrepen)

- G. Declercq & O. Vanneste, Het
Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische
Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- O. Vanneste & P. Hovart, La pêche
Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- O. Vanneste, J. Theys & M.
Zwaenepoel, Het Arrondissement
Brugge, 1961, 463 blz.*
- O. Vanneste, J. Theys & M.
Zwaenepoel, Het Arrondissement
Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962,
256 blz.*
- O. Vanneste, J. Theys & M.
Zwaenepoel, Het Arrondissement
Roeselare, 1963, 336 blz.*
- J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse
grensarbeiders in Noord-Frankrijk,
1964, 144 blz., 184 fr.
- J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les
Frontaliers de la Flandre Occidentale
dans le Nord de la France, 1964,
144 pp., 184 fr.
- O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964,
189 blz.*
- M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De
landbouw in West-Vlaanderen, 1965,
352 blz.*
- O. Vanneste, Het groeipoolconcept en
de regionaal-economische politiek,
1967, 376 blz., 297 fr.
- O. Vanneste & J. Theys,
Het Arrondissement Tielt, 1968,
410 blz., 297 fr.
- J. Theys, Een analyse van de
Westvlaamse grensarbeid in Noord-
Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.
- M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332
blz.*
- N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de
toeristische bestedingen van de
Belgische bevolking, 1969, 264 blz.,
297 fr.

- N. Vanhove, Structure des vacances et
dépenses touristiques de la population
belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- J.M.I. Demeyere, Demografische
facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- R. Branson, J. Theys, H. Van
Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire
sektor en verzorgende centra van West-
Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in
West-Vlaanderen, 1972, 209 blz.,
290 fr.
- N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme
- Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz.,
509 fr.*
- L. Schepens, Van Vlaskutser tot
Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- De Westvlaamse gemeenten in de
Volkstelling 1970, 1974, 128 blz.,
216 fr.
- Symarindus. De energiefunctie
van de Belgische Kust en de maritieme
industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde
toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220
blz., 445 fr.
- E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256
blz., 500 fr.
- Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen,
1982, 400 blz., 774 fr.
- E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in
de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz.,
819 fr.
- O. Vanneste, Verzamelde toespraken,
1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen
2000 - Een strategie voor economische
ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.
- O. Vanneste, Verzamelde toespraken,
1990-1996, 1997 464 blz., 1.300 fr.

Reeks Facetten van West-Vlaanderen

(BTW en port inbegrepen)

- R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw
van de haven van Zeebrugge, 1972,
48 blz.*
- C. Vermeersch, Het recreatief
buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- S. Beernaert, De waterverontreiniging
in het IJzerbekken, 1973, 124 blz.,
158 fr.
- Distributiebedrijven en handelscentra in
West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- S. Beernaert, De waterverontreiniging
van de binnenwaters van Midden- en
Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975,
56 blz., 103 fr.
- S. Beernaert, De waterverontreiniging
in het hydrografisch bekken van de Leie
en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- De Haven van Brugge-Zeebrugge
na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- P. Boerjan, De toeristische statistiek in
België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- S. Beernaert e.a., Waterbeleid in
West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- J. Theys, Evolutie van de werkloosheid
in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz.,
177 fr.
- S. Beernaert, De algemene
waterbevoorrading van West-
Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.
- Prognose van de bevolking en actieve
bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48
blz., 105 fr.
- P. Boerjan, De ontwikkeling van het
vakantiedrag van de Belgische
bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.
- Prognose van het aantal gezinnen en
raming van de huisvestingsbehoeften in
West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- Terreinbehoeften voor Tewerkstelling,
Toerisme en Rekreatie in West-
Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979,
76 blz., 159 fr.
- Infrastrukturele behoeften, 1979,
80 blz., 166 fr.
- Struktuuranalyse van de textielnijverheid
in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz.,
285 fr.
- Zeebrugge en de maritimisering van
zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- Struktuuranalyse van de
metaalnijverheid in West-Vlaanderen,
1982, 156 blz., 314 fr.
- Struktuuranalyse van de
voedingsnijverheid in West-Vlaanderen,
1983, 120 blz., 248 fr.
- Onderzoek naar de mogelijkheden tot
inbreiding in vijf Westvlaamse
gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- Vakantie van de Belgen in 1982, 1984,
192 blz., 381 fr.
- Financiële analyse van de Westvlaamse
industriële ondernemingen, 1984,
56 blz., 124 fr.
- Studie ter voorbereiding van een
geïntegreerde actie voor de Westhoek,
1986, 116 blz., 280 fr.
- Marktstrategie voor de Britse
toeristische markt, 1986, 176 blz.,
600 fr.
- Huisvestingsbehoeften in West-
Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz.,
175 fr.
- Het kanaal Zeebrugge-Merendree,
Sociaal-economische verantwoording en
milieu-effectenrapportering, 1987,
112 blz., 250 fr.
- Masterplan ter renovatie van de haven
van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid
voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz.,
85 fr.
- Ready for the tunnel, 1988, 36 blz.,
154 fr.
- Hoevertoerisme in de Westhoek, 1989,
88 blz., 226 fr.
- Telekommunikatie morgen -
Telematicadiensten en ISDN-netwerk,
1990, 28 blz., 95 fr.
- Strategisch marketingplan voor
het toerisme te Knokke-Heist,
een toeristisch beleidsactieplan, 1991,
32 blz., 95 fr.
- Het vakantie- en kortevakantiedrag
van de Belgen in de periode 1982-88,
1991, 44 blz., 136 fr.
- De economische betekenis
van het toerisme te Brugge, 1992,
96 blz., 260 fr.
- Mogelijkheden voor het riviertoeerisme
in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz.,
170 fr.
- Het vakantie- en kortevakantiedrag
van de Belgen in de periode 1982-
1991, 1994, 32 blz., 200 fr.
- Bedrijventerreinen in West-Vlaanderen,
1994, 52 blz., 550 fr.
- West-Vlaanderen in cijfers, 1995,
119 blz., 790 fr.
- Het internationaal toeristisch
marketingplan voor België, 1996,
84 blz., 790 fr.
- Evolutie van de productie en
verwerking van huishoudelijk afval
in de provincie West-Vlaanderen,
1997, 94 blz., 850 fr.
- Socio-economische profielen van de
arrondissementen in West-Vlaanderen,
1998, 148 blz., 900 fr.

* Uitgeput

DESIMPEL

méér dan 100 jaar ondernemingszin!

osmo

milieuvriendelijke meststoffen ...

**IMMO
DESIMPEL**

immobiliën - clintonpark - roeselare

DOUBLE "88" SALOON

"dubbel acht, ambiance met kracht"

**RC
SYSTEMS**

know - how in aluminium

bedrijvencomplex roeselare

REMI CLAEYS ALUMINIUM

lichtervelde

hotel & business center hooglede

Hostellerie Abdijhoeve A.A.A.

oudenburg

ZEEBRUGGE

EEN
NIEUWE HAVEN
VOOR
EUROPA

HAVENBESTUUR BRUGGE-ZEEBRUGGE
ISABELLALAAN 1,
8380 ZEEBRUGGE
tel. 050-54 32 11
fax 050-54 32 24
telex 81.205
internet: <http://www.zeebruggeport.be>
e-mail: mbz@zeebruggeport.be